3rd NILE-EURASIAN INTERNATIONAL SYMPOSIUM 2026

"Sustainable Graduates, Sustainable Nation"

BOOK OF ABSTRACTS

Where Research Meets Global Excellence

ADVANCING RESERCH | INSPIRING INNOVATION | CONNECTING SCHOLARS | BUILDING FUTURES

3rd Nile - Eurasian International Symposium

NEXS '26

"Sustainable Graduates, Sustainable Nation"

BOOK OF ABSTRACTS

12th September 2026

Eurasian Campus, Sri Lanka (Affiliated)

Nile University of Science and Technology - Mogadishu

In Collaboration with International Academic Partners

Book of Abstracts of the 3rd Nile-Eurasian International Symposium (NEXS '26)
Pages: 82
ISSN: 3051 - 4835
Copyright Eurasian Campus, Sri Lanka. All rights reserved according to the Intellectual Property Act of Sri Lanka, 2003.
Published by: NEXS '26, Eurasian Campus, Sri Lanka affiliated with the Nile University of Science and Technology, Mogadishu.
Tel / Fax: (+94) 112 620 444/ (+94)113 666 044

Official website of the symposium: https://eurasiancampus.edu.lk/nexs_3/?pid=21526

Published By: Eurasian Campus, Sri Lanka Affiliated with Nile University of Science and Technology, Mogadishu

Disclaimer

The opinions and statements of fact expressed in the abstracts and synopses of the papers included in these proceedings are solely those of the respective authors and do not necessarily reflect the views of the editors, the organizing committee of NEXS ’26, or Eurasian Campus, Sri Lanka. The conference committee and the editors assume no responsibility for any errors, omissions, or inaccuracies in the content of the individual papers.

Executive Board of the Eurasian Campus

Ven. Dr. Delthara Gnanananda, PhD
Vice Chancellor, Eurasian Campus, Sri Lanka

Dr. (Miss) W. Dilki Navodha, PhD
Registrar, Eurasian Campus, Sri Lanka

Mr. A. K. B. Silva
Bursar, Eurasian Campus, Sri Lanka

Mr. A. N. B. Silva
Director, International Relations, Eurasian Campus, Sri Lanka

Mrs. A. T. D. M. Gunasekara
Deputy Bursar, Eurasian Campus, Sri Lanka

Mrs. Nilaksha Harshani Rajathilaka
Head, Students Affairs, Eurasian Campus, Sri Lanka

Dr. (Mr) Tharindu U. Rajathilaka, PhD
Dean, Faculty of Technology, Eurasian Campus, Sri Lanka

Asst. Prof. Dr. (Mr) K. P. Manohara Peiris, PhD
Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences, Eurasian Campus, Sri Lanka

Asst. Prof. Dr. (Mr) Padmasiri Ranawakaarachchi, PhD
Dean, Faculty of Management, Eurasian Campus, Sri Lanka

Dr. (Mr) A. A. Ravindu Priyanka, PhD
Dean (Acting), Faculty of Graduate Studies, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Committee

Conference Advisor

Ven. Dr. Delthara Gnanananda, PhD
Vice Chancellor, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Chair

Asst. Prof. Dr. (Mr) K. P. Manohara Peiris, PhD
Dean, FHSS, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Co - Chair

Mr. A. K. B. Silva
Bursar, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Secretary

Ms. E. M. D. K. P. Ekanayake
Assistant Registrar, Exam Division, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Co - Secretary

Ms. S. S. Siriwardhana
Assistant Registrar, FHSS, Eurasian Campus, Sri Lanka

Conference Co - Coordinators

Ms. K. M. G. Sandarenu
Management Assistant, Finance Division
Eurasian Campus
Sri Lanka

Ms. M. K. P. S. S. Perera
Management Assistant, Student Affairs and Publication Division
Eurasian Campus,
Sri Lanka

Editorial Board

Ven. Dr. Delthara Gnanananda, PhD
Vice Chancellor
Eurasian Campus, Sri Lanka

Prof. Dr. (Mr) Gnanadasa Perera, PhD
Senior Professor
Department of Psychology and Philosophy
University of Sri Jayewardenepura, Sri Lanka

Dr. (Mr) Aruna Shantha Walpola, PhD
Senior Lecturer
Department of Pali and Buddhist Studies
University of Sri Jayewardenepura, Sri Lanka

Asst. Prof. Dr. (Mr) Manohara Peiris, PhD
Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences
Eurasian Campus, Sri Lanka

Asst. Prof. Dr. (Mr) Padmasiri Ranawakaarchchi, PhD
Dean, Faculty of Management
Eurasian Campus, Sri Lanka

Dr. (Mr) Metteyya Beliatte, PhD
Head, Department of Global Buddhism,
Institute of Science, Innovations and Culture,
Rajmangala University, Thailand

Dr. (Mr) Tharindu Uthpala Rajathilaka, PhD
Dean, Faculty of Technology,
Eurasian Campus, Sri Lanka

Dr. (Mr) A. A. Ravindu Priyanka, PhD
Dean (Acting), Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka.

Ms. E. M. D. K. P. Ekanayake
Assistant Registrar, Exam Division, Eurasian Campus, Sri Lanka

Ms. S. S. Siriwardhana
Assistant Registrar, FHSS, Eurasian Campus, Sri Lanka

Panel of Reviewers

Prof. Dr. H. M. T. N. Herath

Asst. Prof. Dr. Padmasiri Ranawakaarchchi

Dr. Tharindu Uthpala Rajathilaka

Ven. Dehipe Chandawimala

Dr. S. N. Hewage

Mr. Colin Aryarathne

Ms. Isiri Indurangana

Ms. Mayondi Ruwanara Weeraddana

Ms. Dilini Kanchana

Ms. Nuwanthika Sandamali

Ms. S. A. D. U. Indeewari

Ms. Nuwani Munasinghe

Mr. Thushan Rangana

Ms. Rangani Kavinda

Ms. Enoka Abraham

Ms. A. K. C. Maheshika

Ms. W. D. A. K. Damayanthi

Mr. Pasindu Udugahapattuwa

Page Layout
Ms. K. A. Pramodi Saumya
Management Assistant, Registration Division, Eurasian Campus, Sri Lanka

Cover page
Mr. Ranjan Ramyasiri Perera
Technical Officer, Eurasian Campus, Sri Lanka

Message from the Conference Advisor

It is with immense pleasure that I extend my warm greetings to all participants of the **3rd Nile –Eurasian International Symposium (NEXS'26)**. This symposium reflects our continued commitment to academic excellence, meaningful research, quality education, and the development of graduates who can contribute responsibly to society.

The theme of NEXS'26, **"Sustainable Graduates, Sustainable Nation,"** highlights the important role of higher education in shaping the future of a nation. Universities must not only provide academic knowledge but also develop graduates with professional competencies, critical thinking, creativity, adaptability, ethical values, and social responsibility. Such sustainable graduates are lifelong learners and responsible citizens who are capable of responding effectively to changing social, economic, technological, and environmental challenges. By empowering such graduates, higher education institutions can make a lasting contribution to national development and sustainability.

NEXS'26 provides a valuable academic platform for scholars, researchers, professionals, and students from diverse disciplines to present their research, exchange knowledge, share innovative ideas, and strengthen academic collaboration. I sincerely appreciate all authors whose scholarly contributions are included in this **Book of Abstracts**. I also extend my gratitude to our keynote speaker, reviewers, Scientific and Organizing Committees, collaborating institutions, and everyone who has contributed to the successful organization of this symposium.

It is my sincere hope that the knowledge and ideas shared through NEXS'26 will encourage further research, innovation, and collaboration while contributing to the development of competent and socially responsible graduates.

On behalf of **Eurasian Campus**, I warmly welcome you to NEXS'26 and wish all participants a productive, intellectually enriching, and memorable symposium.

Ven. Dr. Delthara Gnanananda
Conference Advisor / Vice Chancellor
Eurasian Campus, Sri Lanka - (NEXS'26)

Message from the Conference Chair and Co-Chair

It is our great pleasure to welcome you to the 3rd Nile – Eurasian International Symposium (NEXS'26). On behalf of the Organizing Committee, we warmly welcome researchers, academics, professionals, postgraduate scholars, undergraduate students, and all distinguished participants joining us for this academic gathering. The theme of NEXS'26, "Sustainable Graduates, Sustainable Nation," highlights the important role of higher education in developing knowledgeable, skilled, innovative, ethical, and socially responsible graduates. The sustainability and future development of a nation depend greatly on graduates who can respond effectively to emerging social, economic, technological, and environmental challenges.

NEXS'26 provides a valuable platform for researchers and scholars from diverse disciplines to present their research findings, exchange knowledge and innovative ideas, and strengthen academic and professional collaboration. We believe that the scholarly contributions included in this Book of Abstracts reflect the commitment, creativity, and academic excellence of our researchers.

We sincerely thank our Conference Advisor, keynote speaker, authors, reviewers, members of the Scientific and Organizing Committees, coordinators, collaborating institutions, and everyone who has contributed to the successful organization of this symposium. Their dedication and collective efforts have been invaluable in maintaining the academic quality of NEXS'26.

We hope that the knowledge and perspectives shared through this symposium will inspire further research, encourage innovation, strengthen collaboration, and contribute to developing competent and responsible graduates who can play a meaningful role in building a sustainable nation.

We wish all participants a productive, intellectually enriching, and memorable symposium.

Asst. Prof. Dr. Manohara Peiris, PhD
Conference Chair / Dean, FHSS - (NEXS'26)

Mr. A. K. B. Silva
Conference Co-Chair / Bursar, Eurasian Campus - (NEXS'26)

Message from the Conference Secretaries

It is with great pleasure that we welcome you to the 3rd Nile – Eurasian International Symposium (NEXS'26). This symposium brings together researchers, academics, professionals, postgraduate scholars, and undergraduate students from diverse disciplines to share research findings, exchange knowledge, and strengthen academic collaboration.

The theme of NEXS'26, "Sustainable Graduates, Sustainable Nation," emphasizes the important role of higher education in developing knowledgeable, skilled, innovative, ethical, and socially responsible graduates. Such graduates are essential for responding effectively to contemporary challenges and contributing meaningfully to the sustainable development of society and the nation. NEXS'26 provides an important academic platform for researchers to present their scholarly work, engage in interdisciplinary dialogue, exchange innovative ideas, and establish meaningful academic and professional connections. We believe that the contributions included in this Book of Abstracts demonstrate the commitment and scholarly efforts of our researchers across a wide range of disciplines.

The successful organization of NEXS'26 has been made possible through the collective dedication of many individuals. We sincerely express our gratitude to our Conference Advisor, Conference Chair and Co-Chair, keynote speaker, authors, reviewers, Scientific and Organizing Committees, coordinators, staff members, and all those who have contributed to the success of this symposium.

We sincerely hope that the knowledge and ideas shared through NEXS'26 will inspire further research, encourage innovation and collaboration, and contribute towards developing competent and responsible graduates who can play an active role in building a sustainable nation. We wish all participants a successful, productive, and intellectually rewarding symposium experience.

Ms. E. M. D. K. P. Ekanayake
Conference Secretary / Assistant Registrar - Examination Division
Eurasian Campus, Sri Lanka - (NEXS'26)

Ms. S. S. Siriwardhana
Co-Conference Secretary / Assistant Registrar- FHSS
Eurasian Campus, Sri Lanka - (NEXS'26)

Acknowledgment

The Organizing Committee of the 3rd Nile – Eurasian International Symposium (NEXS'26) extends its sincere appreciation to all individuals and institutions whose invaluable support, commitment, and collaboration have contributed to the successful organization of this international symposium. We express our deepest gratitude to our Conference Advisor, Most Ven. Dr. Delthara Gnanananda, Vice Chancellor of Eurasian Campus, for his visionary leadership, continuous guidance, and unwavering commitment to promoting academic excellence and research.

Our sincere appreciation is extended to our Conference Chair, Asst. Prof. Dr. K. P. Manohara Peiris, and Conference Co-Chair, Mr. A. K. B. Silva, whose leadership, dedication, and tireless efforts have been instrumental in the successful planning and organization of NEXS'26. We also gratefully acknowledge the valuable contributions of our Scientific Committee, Organizing Committee, Editorial Board, and Review Panel for their professionalism and commitment to maintaining the academic quality and integrity of the symposium through the review process.

We extend our heartfelt thanks to our distinguished keynote speaker, invited guests, authors, reviewers, session chairs, presenters, and participants for their valuable scholarly contributions and active participation. Our sincere gratitude is also extended to Eurasian Campus, Nile University of Science and Technology (NUST), collaborating institutions, academic partners, sponsors, and supporting organizations for their continued encouragement and cooperation. We also acknowledge the dedication of all administrative, technical, and supporting staff members whose hard work behind the scenes has contributed greatly to the successful organization of NEXS'26.

It is our sincere hope that the research presented in this Book of Abstracts will inspire further research and innovation, strengthen academic collaboration, and contribute to the development of responsible and competent graduates who will play a meaningful role in building a sustainable nation.

Organizing Committee
3rd Nile–Eurasian International Symposium (NEXS'26)
Eurasian Campus, Sri Lanka
Affiliated with Nile University of Science and Technology, Mogadishu

Keynote Speech

Keynote Speech

Venerable Vice Chancellor, respected academics and researchers, non-academics, esteemed guests, and dear students, It is a great pleasure and privilege to address you today on a topic that is deeply connected to the future of our universities, our communities, and our nation: **"Sustainable Graduates and a Sustainable Nation."**

When we speak about sustainability, we often think about protecting the environment, reducing carbon emissions, conserving natural resources, or responding to climate change. These are undoubtedly important. However, true sustainability is much broader. A sustainable nation requires sustainable economic growth, social justice, ethical leadership, innovation, responsible citizenship, and, above all, people who possess knowledge, skills, values, and commitment to create a better future. This is where our universities have a transformative responsibility.

A university should not merely produce graduates who can secure employment. It should produce graduates who can create value, solve problems, think critically, act ethically, and contribute meaningfully to society. A sustainable graduate is therefore not simply employable; he or she is adaptable, responsible, innovative, resilient, and conscious of the long-term consequences of decisions. Research and higher education have a particularly important role in developing such graduates. Research teaches us to question assumptions, investigate evidence, understand complexity, and develop solutions based on knowledge rather than speculation. When students participate in meaningful research, they learn not only how to generate knowledge but also how knowledge can be transformed into social and economic impact.

We must therefore rethink what we mean by graduate success. Academic qualifications remain important, but they should be accompanied by competencies such as digital literacy, entrepreneurship, collaboration, communication, environmental awareness, problem-solving, and ethical decision-making. Universities should also become living laboratories of sustainability. Our campuses can demonstrate responsible consumption, renewable energy, efficient resource management, sustainable transportation, biodiversity conservation, and inclusive practices. Students who experience sustainability in their university environment are more likely to carry those principles into their workplaces, families, and communities.

But sustainable development cannot be achieved by universities alone. Governments, industries, professional organizations, communities, and citizens must work together. Research partnerships between universities and society can help transform innovative ideas into practical solutions for challenges such as poverty, unemployment, climate change, food security, public health, and technological transformation.

Ladies and gentlemen,
The graduates sitting in our lecture halls today will become tomorrow's teachers, entrepreneurs, scientists, engineers, policymakers, professionals, and leaders. The quality and values of those graduates will directly influence the quality and sustainability of our nation. Therefore, our question should not simply be, *"What kind of graduates does the economy need today?"* We should ask a more profound question: "What kind of graduates does our nation and our planet need for the next generation?"

Let us build universities that educate not only for employment, but for purpose; not only for competition, but for collaboration; not only for economic growth, but for inclusive and sustainable prosperity. If we create sustainable graduates, we create sustainable institutions. If we create sustainable institutions, we strengthen sustainable communities. And if we strengthen sustainable communities, **we lay the foundation for a sustainable nation.**

Let this be our shared commitment - and our legacy.

Thank you.

Emeritus Prof. Dr. H. M. T. N. R. Herath,
Lecturer,
Faculty of Management,
Eurasian Campus,
Sri Lanka.

Table of Contents

Executive Board of the Eurasian Campus iii

Conference Committee iv

Editorial Board v

Panel of Reviewers vi

Message from the Conference Advisor vii

Message from the Conference Chair and Co-Chair viii

Message from the Conference Secretaries ix

Acknowledgment x

Keynote Speech ..... xi - xiii

Table of Contents xiv

Sustainable Minds, Education and Well-being ..... 1 - 26

Understanding the Psychological Drivers of Sustainable Everyday Practices among Sri Lankan Undergraduates: A Qualitative Inquiry 2

A Study of the Role of Self-Confidence and Social Attitudes in Initiating and Maintaining Positive Sustainable Social Connectedness among Young Adults in Sri Lankan Society 3

The use of Cinema for Children's Personality Development 4

The Effectiveness of Task-Based Language Teaching in Enhancing the Speaking Skills of ESL Learners 5

දෙමාපියන්ගේ අතිකාල රැකියා කටයුතු දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතියට ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 6

ගුරු මණ්ඩලයේ රැකියා තෘප්තිය සහ එය සිසුන්ගේ අධ්‍යාපන ජයග්‍රහණය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය 7

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්ය සාධනය සඳහා උපදේශන සේවාවන්ගේ වැදගත්කම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින්) 8

පස්වන ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යාවන්ගේ පිලි සහිත සරල වාක්‍ය කියවීමේ කුසලතාව වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාමූල පර්යේෂණය 9

උසස් පෙළ සිසුන්ගේ ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ බලපෑම 10

Investigating the Impact of Inquiry-Based Learning Methods in Biology Teaching on Students' Investigative and Critical Thinking Skills 11

මානසික අක්‍රමතා සඳහා මනෝප්‍රතිකාරයන්හි ඵලදායිතාව: මනෝඋපදේශකවරුන්ගේ හා මනෝචිකිත්සකවරුන්ගේ සේවා අත්දැකීම් හා ආකල්ප ඇසුරින් සිදුකෙරෙන මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනය 12

Undergraduate Students' Perceptions of Inclusive English Teaching Practices in Selected Higher Education Institutions in Colombo District, Sri Lanka. **Error! Bookmark not defined.**

An Exploration of Mindfulness and Its Role in Mental Well-Being 14

The Role of Phonics Instructions in Early English Literacy Development 15

From Vedanā to Compassion and Care: An Early Buddhist Perspective on Psychological Distress Associated with Premenstrual Syndrome 16

Painting as the Multi-Sensory Art Intervention for Psychological Resilience in the Inclusive Classroom of Slow Learners 17

Investigating School Distress, Interpersonal Conflicts, and Confidential Mental Support for Sri Lankan School Children 18

පූර්ව ළමාවිය දරුවන්ගේ බුද්ධි වර්ධනය කෙරෙහි පෝෂණයේ බලපෑම් පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 19

Strategies for Transforming Fear into Participation in General English in use among Undergraduates at the University of Sri Jayewardenepura 20

A Comparative Study of Differences Between the Pronunciation of Sri Lankan English and Modern Received Pronunciation 21

ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද මඟින් සිසුන්ගේ දශම සංඛ්‍යා එකතු කිරීම සහ අඩු කිරීම පිළිබඳ කුසලතා වර්ධනය කිරීම (තෝරාගත් පාසලක හය ශ්‍රේණියේ සිසුන් ඇසුරින්) 22

The Role of Parental Involvement in Children's Oral Health-Related Learning and Behavior: A Study among Preschool Children in the Homagama Divisional Secretariat Area 23

පාසල් දරුවන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට බලපාන මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක හා ළමා හිමිකම් උල්ලංඝනය අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 24

විදේශගත වූ දෙමාපියන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 25

Financial Difficulties and Coping Strategies among First-Year Undergraduates from Low-Income Families: A Study at the University of Ruhuna 26

Sustainable Business, Management and Economic Development ..... 27 - 34

Impact of Brand Management on Business Sustainability: A Study Based on Small and Medium Enterprises (SMEs) in Sri Lanka 28

The Impact of Green Human Resource Management Practices on Employee Engagement among Generation Z Employees in the Apparel Manufacturing Sector in Sri Lanka 29

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පදික වෙළඳුන් ඉවත් කිරීමේ දී ඔවුන් මුහුණ දුන් ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනය 30

Adapting the 5E Instructional Model for Modern Adolescents: The Efficacy of Video-Integrated Direct Instruction on Science Comprehension 31

The Impact of Digital Transformation on Operational Performance in Manufacturing Organizations: The Mediating Role of Employee Digital Competency 32

A Comparative Study of Pre-Selling and On-Delivery Selling Distributions and Their Impact on Sales Performance among Retail and Wholesale Outlets in Urban and Rural Areas in the FMCG Sector 33

Challenges Faced by Tourism Businesses in Adopting Climate Resilient and Sustainable Practices (With Special Reference to Negombo, Sri Lanka) 34

Sustainable Technology, AI and Digital Innovation ..... 35 - 44

Exploring TESOL Undergraduates' views on Technology, Digital Tools, and AI in Language Teaching Material Development 36

Remote Sensing-Based Multi-Temporal Monitoring of Vegetation Health and Moisture Fluctuations; Imbulpe DSD, Sri Lanka 37

Analyzing the Potential of Artificial Intelligence for Sustainable Water Management and Revitalization of Sri Lankan Tank Cascade Systems (TCS) 38

Smart Irrigation as a Sustainable Solution to Agricultural Water Scarcity: A Review 39

The Impact of Artificial Intelligence on Geriatric Medicine: A Systematic Review of Clinical Applications, Assistive Devices, and Future Directions for Healthy Aging 40

Digital Financial Tools and Their Impact on Financial Management Behavior: A Systematic Literature Review of Evidence from Developing Economies 41

ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි සඳහා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ගුරුවරුන් මුහුණදෙන වර්තමාන ගැටලුකාරී තත්ත්වය පිළිබඳ විමර්ශනයක් 42

ශ්‍රී ලාංකේය පර්යේෂණ පුස්තකාල තුළ ඥාන සංවිධානය සඳහා කෘත්‍රිම බුද්ධි පද්ධති ඒකාබද්ධ කිරීම - අභියෝග සහ උපායමාර්ග 43

Impact of Mobile Learning Applications on the Learning and Academic Performance of School Students in Sri Lanka 44

Sustainable Societies, Justice and Governance ..... 45 - 56

ඩිජිටල් තාක්ෂණයේ ව්‍යාප්තිය සහ නූතන සමාජීය අපරාධ ප්‍රවණතා අතර පවත්නා අන්තර් සබඳතාව පිළිබඳ විමර්ශනයක් - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ප්‍රධාන කරගෙන 46

ග්‍රාමීය හා නාගරික කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමට කොවිඩ් - 19 වෛරසයේ බලපෑම (නුගේගොඩ ප්‍රදේශය හා ලංකාපුර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන්) 47

උණවටුන සංචාරක පොලිස් කලාපය තුළ විදේශිකයන්ගේ ආරක්ෂාව, අපරාධ නිවාරණය සහ භෞතික ආරක්ෂණ කළමනාකරණය පිළිබඳ අපරාධ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් 48

පශ්චාත් නූතන සංකල්පය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායන් ගොඩ නැඟීම හා වර්ධනය: Zygmunt Bauman ගේ Liquid Modernity (ද්‍රවශීලී නූතනත්වය) ඇසුරින් විග්‍රහ කිරීම 49

ඩිජිටල්කරණය සහ ආර්ථික අස්ථායීතාවයේ සන්දර්භය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ නැඟී එන සංවිධානාත්මක අපරාධ : සයිබර් අපරාධ කේන්ද්‍ර, මූල්‍ය වංචා සහ නීතිමය ප්‍රතිචාර පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් 50

මහනුවර උඩපළාත ප්‍රාදේශීය බලප්‍රදේශයේ ක්වාසි උසාවිය වෙත පැමිණෙන කාන්තාවන්ගේ විවාහක නොගැළපීම්, ලිංගික අතෘප්තිය සහ මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 51

මත්ද්‍රව්‍ය හඳුනාගැනීමේ රාජකාරිවල නිරත ශ්‍රී ලංකා පොලිස් නිල සුනඛයන්ගේ සෞඛ්‍ය අවදානම පිළිබඳ අපරාධ විද්‍යාත්මකව විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් 52

ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා වසංගත ඉතිහාසය සහ Covid-19 ව්‍යාප්තිය: වසංගතයන්හි සමාජීය බලපෑම පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක් 53

The Roots of Peace and Non-Violence: A Path to Social Cohesion 54

මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මගින් ආර්ථික ප්‍රබෝධය සහ පුද්ගල ජීවන තෘප්තිය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක් (බස්නාහිර පළාතේ ලෝක බැංකු ආධාරිත මාර්ග ව්‍යාපෘති ඇසුරින්) 55

ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම කෙරෙහි බලපාන සංරෝධක පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් 56

Sustainable Environment, Culture and Global Well - being ..... 57 - 63

Spatial Assessment of Disaster Risk and Regional Development Inequality: A GIS-Based Study of Kalutara District, Sri Lanka 58

සමකාලීන දේශපාලන යථාර්ථය සන්නිවේදනය කිරීමෙහි ලා ටෙලිනාට්‍යයේ භූමිකාව (කුඹියෝ සහ සහෝදරයා ටෙලිනාට්‍යය ද්විත්වය ආශ්‍රිතව).....59

නායයෑම් අවදානම සහ පූර්ව සූදානම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (දිගන්න සහ අත්වැල්තොට යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් ඇසුරෙන්).....60

නර්තනයෙහි අන්තර්ගත කලාත්මක ලක්ෂණ සහ ක්‍රීඩා ලක්ෂණ පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්61

A Study on the Effects of Flood Disasters on Livelihoods and Local Economy in Kurunegala District.....62

ශ්‍රී ලාංකේය පහතරට බෙර වාදන කලාව සංරක්ෂණය සහ ජනගත කිරීම උදෙසා නව ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව 63

Sustainable Minds, Education and Well-being

Understanding the Psychological Drivers of Sustainable Everyday Practices among Sri Lankan Undergraduates: A Qualitative Inquiry

Galagoda, R. R. N. P. B. M. R. K. B.
IMBS Green Campus, Sri Lanka
Rusirugalagoda2k20@gmail.com

Abstract

Sustainable development increasingly depends on everyday choices made by young adults, yet environmentally responsible intentions do not always translate into consistent action. In Sri Lanka, research has largely measured environmental knowledge, attitudes, and behavioural intentions quantitatively, leaving limited understanding of how undergraduates interpret the psychological and contextual processes that shape their daily choices. This proposed qualitative study aims to explore how Sri Lankan undergraduates understand, negotiate, and sustain environmentally responsible practices, including waste reduction, energy and water conservation, transport decisions, food consumption, and purchasing behaviour. A qualitative descriptive design will be used within a contextualist orientation. Approximately 15–20 undergraduates aged 18 years or above will be recruited from state, private, and open or distance higher education institutions through purposive maximum-variation sampling. Individual semi-structured interviews, lasting approximately 30–45 minutes, will be conducted in Sinhala or English, audio-recorded with consent, transcribed, and anonymised. Data will be analysed using Braun and Clarke's reflexive thematic analysis, combining inductive attention to participants' accounts with sensitising concepts drawn from the Theory of Planned Behaviour and Value-Belief-Norm theory. The inquiry will examine environmental values, personal responsibility, perceived agency, social expectations, emotions, habits, convenience, cost, and institutional opportunities or constraints. The expected outcome is a contextually grounded account of why students adopt, postpone, selectively practise, or abandon sustainable behaviours despite awareness of environmental concerns. Findings are expected to inform university sustainability education, student-led initiatives, campus facilities, and communication strategies that support realistic and culturally appropriate behaviour change. The study will also contribute qualitative evidence from a developing-country higher education context and clarify how psychological motivation interacts with material and social conditions in shaping sustainable graduate lifestyles.

Keywords: *Environmental Identity, Personal Agency, Subjective Norms, Ecological Values, Responsible Consumption*

A Study of the Role of Self-Confidence and Social Attitudes in Initiating and Maintaining Positive Sustainable Social Connectedness among Young Adults in Sri Lankan Society

Chathurani, J. A. T.
Eurasian Campus, Sri Lanka
tthilinijayasinghe@gmail.com

Abstract

It is well established that positive social relationships enhance the individual skills and abilities. According to the Abraham Maslow's hierarchy of needs, love and belongingness are considered as fundamental needs that support self-actualization, which can foster innovative thinking. In contrast Sri Lankan education experience a lack of innovative concepts, and is predominantly driven by individualized examination-oriented competition. Furthermore, Sri Lankan young adults avoid social gatherings and community events and increasingly prefer to live independently. Initiating a new social-interactions gives an absolute excitement in a general life. It increases the entropy of internal state due to cognitive uncertainty and behavioral uncertainty in continuity of new relationship. The main aim of this research is to explore the effectiveness of self-confidence and social attitudes towards initiating and maintaining social interactions in Sri Lankan society. This is a quantitative, cross-sectional research carried out among adults in Sri Lankan society in 18-35 age group with completed school education. Sample was chosen 265 in size with stratified sampling method in Kalutara region. Data collection is carried out with a questionnaire of 45 questions including demographic information, measure of self-confidence and social attitude as well as individual propensity for social interactions in a Likert scale distributed via both google form submission and in direct interviews. The collected data were analysed using descriptive and inferential statistical methods, including frequencies, percentages, means, correlation analysis, and multiple linear regression. Results show strong relationships between self-confidence and attitudes, self-confidence and willingness, attitude and willingness with strong Pearson correlation. Confidence-building activities combined with social gatherings and group-based experiences are recommended to gradually improve social confidence and overall social functioning.

Keywords: *Mental Well - Being, Social Interactions, Adult Behavior in Sri Lanka, Sustainable Innovation, Social Avoidance*

The use of Cinema for Children's Personality Development

Perera, A. B. S.
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
sasankapererailys@gmail.com

Abstract

Cinema may be regarded not merely as a form of entertainment but also as an educational and psychosocial medium capable of contributing to children's personality development, social awareness, emotional growth, and internalization of human values. This study examined how cinema can be utilized to support the psychological development of children aged 6 – 12 years. A mixed-methods research design was employed to obtain quantitative and qualitative evidence. The study was conducted in the Bandaragama area of Kalutara District, Sri Lanka. The primary sample consisted of ten children aged 6 - 12 years selected for the projective test, while the secondary sample comprised 30 parents selected through convenience sampling. In addition, three experts in children's cinema participated in structured interviews. Data were collected through questionnaires, structured interviews, projective tests, observations, and content analysis of selected films. Quantitative data obtained from the parental questionnaire were analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS), while qualitative data derived from interviews, projective tests, observations, and film content were analysed using thematic analysis. The findings indicated that film narratives incorporating positive characters, meaningful experiences, and human values can provide psychological stimulation that supports children's personality development. Notably, 93.3% of the children demonstrated increased interest in their own abilities after exposure to the success and achievements of heroic film characters. Enhanced empathetic responses were also observed among children exposed to emotionally significant situations and positive interpersonal relationships. Furthermore, approximately 70% of parents reported discussing films with their children, although only 20% of these parents indicated that such discussions occurred regularly. The findings suggest that purposeful selection of positive, age-appropriate film content, supported by parental guidance and media literacy practices, can contribute to children's self-confidence, empathy, emotional growth, and social responsibility. Overall, cinema has the potential to function as a complementary educational and psychosocial medium in childhood development.

Keywords: *Film, Children's Psychological Development, Personality Development, Empathy, Social Responsibility, Media Literacy, Positive Film Content*

The Effectiveness of Task-Based Language Teaching in Enhancing the Speaking Skills of ESL Learners

Anushiya, T.
Department of Education Science,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
aravindamunasinha123@gmail.com

Abstract

Speaking skills are an important part of learning English as a second language, yet many secondary school learners in Sri Lanka have limited opportunities to use English for meaningful communication. This study examined the effectiveness of Task-Based Language Teaching (TBLT) in enhancing the speaking skills of Grade 10 ESL learners at a government secondary school in Sri Lanka. The study adopted an Action Research design using quantitative and qualitative methods. An eight-week intervention incorporated communicative activities such as role-plays, pair and group work, storytelling, interviews, information-gap activities, and problem-solving tasks. Data were collected through speaking pre-tests and post-tests, student questionnaires, classroom observations, semi-structured interviews, and the researcher's reflective journal. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, while qualitative data were analysed thematically across data sources. The findings showed improvement in students' speaking performance, with the mean speaking score increasing from 46.8 in the pre-test to 66.9 in the post-test, an increase of 20.1 points. Improvements were observed in fluency, pronunciation, vocabulary, grammatical accuracy, and interactional competence. Questionnaire responses, interviews, and classroom observations indicated increased confidence, active participation, and willingness to communicate in English. Most students viewed the communicative activities positively and found lessons more enjoyable and interactive. However, some learners continued to experience difficulties with vocabulary, pronunciation, and grammatical accuracy. Permission to conduct the study was obtained from the school principal and class teacher; participation was voluntary, and participants' information was kept confidential. The study provides evidence of TBLT's potential to support speaking development and foster a more communicative classroom environment. As the study involved only one government secondary school and one Grade 10 group, the findings may not be generalizable to other contexts. Further research involving larger and more diverse groups of learners and schools is recommended.

Keywords: *Communicative Competence, Oral Proficiency, Secondary Education, Learner-Centred Instruction, Classroom Interaction*

දෙමාපියන්ගේ අතිකාල රැකියා කටයුතු දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතියට ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

චතුරාංගනී, ඒ. එච්. එන්.
කළමනාකරණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
niroshachatu@kohoku.lk

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින ආර්ථික තත්ත්වය මත පවුලේ මූල්‍ය ශක්තිය ඇතිකර ගැනීම උදෙසා දෙමාපියන්ට රැකියාවේ අතිකාලවල නිරත වීමට සිදුවේ. එය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතිය කෙරෙහි කවර ආකාරයකින් බලපාන්නේ ද යන්න මෙම අධ්‍යයනයෙන් විමර්ශනය කර ඇත. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස අතිකාල කරනු ලබන දෙමාපියන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම හඳුනා ගැනීම සිදු විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් යොදා ගන්නා ලදී. අහඹු ලෙස තෝරා ගත් පාසල් යන දරුවන් සිටින දෙමාපියන් 40 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් දත්ත එක්රැස් කරන ලදී. රැස් කරගත් දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය සහ පියර්සන් සහසම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය ඔස්සේ අධ්‍යයනය කර දෙමාපියන්ගේ අතිකාල සේවා පැය ගණන සහ දරුවන්ගේ වාර විභාග ලකුණු අතර පවතින සම්බන්ධතාව මැන බලන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව දෙමාපියන්ගේ අතිකාල රැකියා කටයුතු දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතියට ද්විත්ව ස්වභාවයකින් බලපාන බව නිගමනය විය. දෙමාපියන්ගේ අතිකාල සේවා කාලය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණ ද, එය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික කාර්ය සාධනය සමඟ සෘණාත්මක සහසම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරන බව අනාවරණය විය. අතිකාල සේවයේ යෙදීම තුළින් පවුලේ මුදල් ප්‍රමාණය වැඩි වීමෙන් දරුවන්ට අවශ්‍ය පාසල් උපකරණ, පොත්පත්, තාක්ෂණික උපකරණ, අන්තර්ජාල පහසුම්, ප්‍රවාහන පහසුකම් හා අමතර ඉගෙනුම් අවස්ථා ආදිය ලබා දීමට හැකි වී තිබේ. එහෙත් සෘණාත්මක බලපෑම ලෙස දෙමාපියන්ට දරුවන් සමඟ ගත කිරීමට ඇති කාලය සීමා වීම, දෙමාපියන් විසින් දරුවාගේ අධ්‍යාපනික අධීක්ෂණ කටයුතු සීමා වීම, අන්තර්ජාලය / ජංගම දුරකථනවලට අනවශ්‍ය ලෙස ඇබ්බැහි වීම, ලකුණු මට්ටම් අඩු වීම, දරුවන් තුළ පාළුව, පීඩනය සහ සෘණ මානසිකත්වය ඇති වීම සිදුවේ. මෙම ගැටලු අවම කර ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ හැකි නිර්දේශ අතර දෙමාපියන් විසින් දරුවන් වෙනුවෙන් ගුණාත්මක කාලයක් වෙන් කිරීම, කාලසටහනක් සකස් කිරීම, දෙමාපියන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ඇති කිරීම, පවුල් හිතකාමී සේවා මුර හා සුබසාධන වැඩසටහන් ඇති කිරීම සහ සාමාන්‍ය සේවා කාලය තුළ දී ම පවුලක් නඩත්තු කිරීමට සරිලන සාධාරණ වැටුප් ක්‍රමවේදයක් සැකසීම නිර්දේශ කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *අතිකාල, දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතිය, අධ්‍යාපනික ප්‍රතිඵල, ඉගැනීමට ඇති උනන්දුව, අධ්‍යාපනික පහසුකම්*

ගුරු මණ්ඩලයේ රැකියා තෘප්තිය සහ එය සිසුන්ගේ අධ්‍යාපන ජයග්‍රහණය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය

නිඳුවරී, එච්. වයි.
කළමනාකරණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
yahansaninduwaree@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තිය සහ සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණය අතර පවතින සම්බන්ධතාව විමර්ශනය කිරීමයි. අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ ගුණාත්මකභාවය, පාසල් පරිසරයේ සාර්ථකත්වය සහ සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල කෙරෙහි ගුරුවරුන්ගේ කාර්යභාරය වැදගත් වේ. ඒ අනුව ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තිය, සේවා පරිසරය, වැටුප් හා දීමනා, වෘත්තීය සංවර්ධන අවස්ථා සහ පාසල් පරිපාලන සහාය වැනි සාධක ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීම් කාර්යසාධනය හා සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ප්‍රගතිය සමඟ සම්බන්ධ වන ආකාරය මෙම අධ්‍යයනය මඟින් සලකා බලන ලදී. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරා ගත් කුඩා ග්‍රාමීය පාසලක සේවය කරන ගුරුවරුන් 12 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියක් තෝරා ගන්නා ලදී. අඩු ජනගහනයක් සහිත කුඩා ග්‍රාමීය පාසල් පිළිබඳ පර්යේෂණ අවධානය සාපේක්ෂව අඩු වීමත්, එම පාසල්වල සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික මට්ටම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමේ අවශ්‍යතාවත් හේතුවෙන් මෙම පසුබිම තෝරා ගන්නා ලදී. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කළ අතර, අධ්‍යයනය සඳහා විස්තරාත්මක සහසම්බන්ධතා පර්යේෂණ සැලසුමක් අනුගමනය කරන ලදී. සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික මට්ටම මැනීම සඳහා වාර විභාගවල දී ලබාගත් ලකුණු, එදිනෙදා ඉගෙනුම් කටයුතුවල දී ඔවුන් දක්වන උනන්දුව සහ ඉගෙනුම් කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ දී පෙන්වන කාර්යක්ෂමතාව යන දර්ශක සලකා බලන ලදී. රැස් කරන ලද දත්ත මධ්‍යන්‍යය, ප්‍රතිශත සහ පියර්සන් සහසම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය ඇතුළු සංඛ්‍යානමය ක්‍රම භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව ගුරුවරුන්ගේ සමස්ත රැකියා තෘප්තිය මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවති අතර, එහි මධ්‍යන්‍ය අගය 3.19 ක් විය. වැටුප් හා දීමනා සම්බන්ධයෙන් සාපේක්ෂව අඩු තෘප්තිමත් මට්ටමක් වාර්තා වූ අතර එහි මධ්‍යන්‍ය අගය 2.75 ක් විය. එයට සාපේක්ෂව ගුරුවරුන්ගේ වෘත්තීය කැපවීම හා කාර්යසාධනය ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර එහි මධ්‍යන්‍ය අගය 3.92 ක් විය. රැකියා තෘප්තිය සහ සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණය අතර පියර්සන් සහසම්බන්ධතා සංගුණකය r = 0.05 ලෙස ලැබුණු අතර, එය ඉතා දුර්වල ධනාත්මක සහසම්බන්ධතාවයක් පෙන්වයි. එබැවින් මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත මත පදනම් ව ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තිය සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණයට සෘජුවම හේතු වන බව නිගමනය කළ නොහැකි ය. කුඩා නියැදි ප්‍රමාණය හේතුවෙන් මෙම ප්‍රතිඵල තෝරාගත් පාසල් පසුබිමට සීමා වන අතර, පුළුල් ජනගහනයකට සෘජුවම සාමාන්‍යකරණය කළ නොහැකිය. සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණය කෙරෙහි ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තියට අමතරව, පවුල් පසුබිම, පාසල් සම්පත්, ඉගෙනුම් පරිසරය, සිසුන්ගේ අභිප්‍රේරණය සහ දෙමාපිය සහභාගිත්වය වැනි සාධක ද බලපාන බව සලකා බැලිය යුතු ය. එබැවින් ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තිය සහ පාසල්වල අධ්‍යාපනික ප්‍රතිඵල වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සාධාරණ මූල්‍යමය ප්‍රතිලාභ, මූල්‍යමය නොවන දිරිගැන්වීම්, වෘත්තීය සංවර්ධන අවස්ථා සහ සහායක පාසල් පරිපාලන ක්‍රමවේද හඳුන්වා දීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. අනාගත පර්යේෂණවල දී වැඩි පාසල් සංඛ්‍යාවක් සහ විශාල නියැදි ප්‍රමාණයක් යොදා ගනිමින් මෙම සම්බන්ධතාව තවදුරටත් විමර්ශනය කළ යුතු ය.

මුඛ්‍ය පද: *ගුරුවරුන්ගේ රැකියා තෘප්තිය, සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණය, ගුරු කාර්ය සාධනය, ග්‍රාමීය පාසල, මානව සම්පත් කළමනාකරණය*

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්ය සාධනය සඳහා උපදේශන සේවාවන්ගේ වැදගත්කම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින්)

විජේතිලක, ඩබ්. එම්. එච්. පී. කේ.
hasiniwijethilake81@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

විශ්වවිද්‍යාල ජීවිතය තුළ සිසුන් අධ්‍යයන, මානසික, සමාජීය හා පෞද්ගලික අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙයි. මෙම අභියෝග නිසි ලෙස කළමනාකරණය නො කළහොත් එය ඔවුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්ය සාධනයට මෙන් ම මානසික යහපැවැත්මටද අහිතකර ලෙස බලපායි. එම නිසා, උපදේශන සේවාවන් සිසුන්ගේ ගැටලු අවබෝධ කරගෙන ඒවාට සුදුසු විසඳුම් සොයා ගැනීමට සහ අධ්‍යයන සාර්ථකත්වය වර්ධනය කිරීමට උපකාරී වන වැදගත් සේවාවක් ලෙස සැලකේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්ය සාධනය සඳහා උපදේශන සේවාවන්ගේ වැදගත්කම විමර්ශනය කිරීම යි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරන ලද අතර, තෝරාගත් විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් කිහිපදෙනෙකුගෙන් ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් දත්ත රැස් කරන ලදී. රැස් කළ දත්ත Excel මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් සංඛ්‍යාත, ප්‍රතිශත සහ විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ක්‍රම මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, බොහෝ සිසුන් උපදේශන සේවාවන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවයක් තිබුණ ද, එම සේවාවන් භාවිතා කරන ප්‍රමාණය සාපේක්ෂව අඩු බව අනාවරණය විය. ඒ සඳහා දැනුවත්භාවයේ හිඟය, සමාජීය අපකීර්තිය පිළිබඳ බිය මෙන්ම රහස්‍යභාවය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය සහ සේවාවන් වෙත ප්‍රවේශ වීමේ අපහසුතා ප්‍රධාන හේතු ලෙස හඳුනාගන්නා ලදී. එසේ ම, උපදේශන සේවාවන් මඟින් අධ්‍යයන ආතතිය අවම කිරීම, ආත්ම විශ්වාසය වර්ධනය කිරීම, කාල කළමනාකරණ කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීම සහ අධ්‍යයන අභිප්‍රේරණය ඉහළ නැංවීම තුළින් සිසුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්ය සාධනයට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බව ද මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු විය. සිසුන් තුළ උපදේශන සේවාවන් පිළිබඳ ධනාත්මකව ආකල්පයක් ගොඩනැගීම තුළින් මේ සඳහා සිසුන් යොමු විය. අවසානයේ, විශ්වවිද්‍යාල තුළ උපදේශන සේවාවන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම, සේවාවන්ට සිසුන්ගේ ප්‍රවේශය පහසු කිරීම සහ සිසුන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව කාර්යක්ෂම උපදේශන පද්ධතියක් ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කෙරේ. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල විශ්වවිද්‍යාල පරිපාලනය, උපදේශකවරුන් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට සිසුන්ගේ අධ්‍යයන සාර්ථකත්වය සහ මානසික යහපැවැත්ම ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත් මාර්ගෝපදේශයක් ලෙස භාවිතා කළ හැක.

මුඛ්‍ය පද : *උපදේශන සේවාවන්, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්, අධ්‍යයන කාර්ය සාධනය, මානසික සෞඛ්‍යය, අධ්‍යයන ආතතිය, අධ්‍යයන අභිප්‍රේරණය*

පස්වන ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යාවන්ගේ පිලි සහිත සරල වාක්‍ය කියවීමේ කුසලතාව වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාමූල පර්යේෂණය

ප්‍රනාන්දු, ආර්.
පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
rangikasithmali@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

නූතන සමාජයේ සිටින දරුවන් ඉතා අඩු වශයෙන් කියවීමේ අභ්‍යාසයන්හි නිරත වන බව පෙනී යයි. මෙලෙස ම, මා උගන්වනු ලබන පහ ශ්‍රේණියේ පන්තියේ දරුවන් කිහිප දෙනෙකු ද කියවීමේ දුර්වලතා දක්වන බව මා හට නිරීක්ෂණය විය. මෙම දරුවන් සැළකිල්ලට ගෙන ඔවුන්ගේ කියවීමේ දුර්වලතා හඳුනා ගැනීමටත් කියවීමට අපහසු පිලි සොයා කියවීමේ දුෂ්කරතාවයන්ට පිළියම් යෙදීමේ ක්‍රියාමාර්ග සොයා බැලීමටත් මෙම ක්‍රියාමූල පර්යේෂණය සැලසුම් කරන ලදී. මේ සඳහා සිසුන් 25 දෙනෙකුට පෙළ පොතේ ඡේදයක් කියවීමට ලබාදී අනාවරණ පර්යේෂණයක් සිදුකරන ලදී. එයින් කියැවීමේ දුෂ්කරතා දක්වන සිසුන් තිදෙනෙක් නියැදිය ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. එම දරුවන් තිදෙනා හට මූලික මැදිහත්වීමේ ක්‍රියාකාරකම ලෙස පිලි අනුක්‍රමණයට අනුව පිලි යෙදුණු අකුරු කියවා, කියවීමට අපහසු පිලි සොයා ගන්නා ලදී. ඉන්පසු එම පිලි යෙදුණු වචන ලැයිස්තුවක් සකසා සාර්ථකව කියවිය හැකි වචන ගණන සටහන් කර ගන්නා ලදී. නැවතත් එම වචන හොඳින් පුහුණු කර කියවීමට ලබා දී සාර්ථකව කිය වූ වචන ගණන සටහන් කරගන්නා ලදී. අවසාන පියවර වශයෙන් කියවූ වචන පමණක් භාවිතා කර සරල වාක්‍ය ගොඩනගා ඒවා පුහුණුවීමට පෙර හා පසු කියවීමේ දී සාර්ථකත්ව සොයා බලන ලදී. මෙම පර්යේෂණය තුළ තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමට මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් යොදාගෙන සිදුකරන ලදී. දරුවන් ක්‍රියාකාරකම ආරම්භයේ දී හා ක්‍රියාකාරකම අවසානයේදී ලබාගත් ලකුණු සැසඳීමෙන් ප්‍රමාණාත්මක ගණනය කරන ලදී. දරුවන් ක්‍රියාකාරකමට සහභාගි වන ආකාරය හා ඔවුන්ගේ උනන්දුව නිරීක්ෂණය මගින් ගුණාත්මක වර්ධනය සොයා බලන ලදී. දරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමට ඔවුන්ගේ දෙමව්පියන්, පෙර ශ්‍රේණිවල දී ඔවුන්ට ඉගැන්වූ ගුරුවරුන්, හා ඔවුන් සමග ද සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. මෙම පර්යේෂණය අවසානයේ දී දරුවන්ගේ ආත්ම ශක්තිය වර්ධනය කර කියවීමේ ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදීමේ කැමැත්ත වර්ධනය කිරීමට හැකි විය. මෙම පර්යේෂණය මගින් දරුවන්ගේ කියවීමේ හැකියාව කෙරෙහි දෙමාපියන්ගේ හා ගුරුවරුන්ගෙන් ලැබෙන ධනාත්මක බලපෑම හා දිරිගැන්වීම වැදගත් බව පෙනේ. දරුවන්ගේ මූලික වර්ධන අවධි වල භාෂා නිපුණත්වය ද ඉතා වැදගත් සාධකයක් බව පෙනී ගිය කරුණකි. කියවීමේ දුෂ්කරතා දක්වන දරුවන්ට ඒවා මඟ හැර ගෙන ඉහළ සංවර්ධන මට්ටමක් කරා යාමට සහාය වීමට වඩා නිර්මාණශීලී ක්‍රියාකාරකම් දිරිගැන්වීම් සහිත පරිසරයක් තුළ සිදු කළ යුතු බව මෙයින් යෝජනා කෙරේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *කියවීම, කියවීමේ ගැටලු, උච්ඡාරණය, ප්‍රමාණාත්මක*

උසස් පෙළ සිසුන්ගේ ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ බලපෑම

බෝධිරතන හිමි, ඒ.
අධ්‍යාපන පීඨය,
හොරයිසන් සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
bodhirathanaampare@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

අද්‍යතන තාක්ෂණික යුගයේ පාසල් සිසුන් අතර සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය ශීඝ්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර එය උසස් පෙළ සිසුන්ගේ ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි ද විවිධාකාරයෙන් බලපෑම් ඇති කරන සාධකයක් බවට පත් වී ඇත. රත්නපුර අධ්‍යාපන කලාපය ආශ්‍රිත ව උසස් පෙළ සිසුන්ගේ සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය සහ ශිෂ්‍ය සාධනය අතර පවතින සබඳතාව විමර්ශනාත්මක ව අධ්‍යයනය කිරීමත්, ශිෂ්‍ය සාධනය ඉහළ නැංවීමට නව්‍ය ගෝලීය ප්‍රවණතාවලට සමඟාමී ව නවෝත්පාදන මුහුණුවරකින් සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා සමාජගත කිරීමත් මෙම පර්යේෂණයෙහි ප්‍රධානත ම අරමුණු විය. වත්මන් සමාජයේ සිසුන් අතර සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා පරිශීලනය ඉහළ යාමත් සමඟ ම ඔවුන්ගේ ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි එමඟින් ඇති කරන ඍණාත්මක බලපෑම අධ්‍යාපනික ක්ෂේත්‍රයෙහි ප්‍රබල ගැටලුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. මෙම ගැටලුව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රම පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් යටතේ, ස්තරායන අහඹු නියැදිකරණයට අනුව තෝරාගත් උසස් පෙළ සිසුන් 400ක් සඳහා ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලියක් ලබා දී ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කර ගත් අතර සාරම්මණ නියැදිකරණයට අනුව උසස් පෙළ සිසුන් 60ක් සහ උසස් පෙළ ගුරුවරුන් 40ක් ඇතුළත් නියැදියක් සඳහා විවෘත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වා ගුණාත්මක දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදී. මේ අනුව රැස්කර ගත් දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය, යුගල සාම්පල 'ටී පරීක්ෂාව', පියර්සන් සහසම්බන්ධතා සංගුණක විශ්ලේෂණය, 'කයි - වර්ග' පරීක්ෂණ සහ 'නිගාමී තේමා පාදක විශ්ලේෂණය' යන ක්‍රමවේද භාවිත කරන ලදී. සමස්ත පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය සඳහා දෛනිකව වැය කරන කාලය, භාවිත වාර ගණන සහ භාවිත වසර ගණන ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි ශක්තිමත් ඍණාත්මක සහසම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරන බව තහවුරු විය. එමෙන් ම සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ ඍණාත්මක බලපෑම් ලෙස සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් අවධානය ගිලිහී යාම, කාල කළමනාකරණය ආශ්‍රිත ගැටලු, මානසික හා කායික සෞඛ්‍යමය ගැටලු, විනය හා සදාචාරාත්මක ගැටලු, අධ්‍යාපනික කටයුතුවලට දක්වන උනන්දුව අවම වීම, විවිධ ඇබ්බැහිවීම්වලට යොමු වීම සහ ශිෂ්‍ය සාධනය අවම වීම වැනි බලපෑම් හඳුනාගත හැකි විය. සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ පවතින ධනාත්මක බලපෑම් ලෙස සිසුන්ට අධ්‍යාපනික සම්පත් හුවමාරු කර ගැනීමට, මාර්ගගත ඉගෙනීමට, මිතුරන් සමඟ අධ්‍යාපනික සාකච්ඡාවල නිරත වීමට, විවිධ අධ්‍යාපනික මූලාශ්‍ර වෙත ප්‍රවේශ වීමට, ගුරුවරුන් සමඟ අන්තර් සබඳතා පවත්වා ගැනීමට සහ අධ්‍යාපනික වශයෙන් වැදගත් වන වීඩියෝ දර්ශන නැරඹීමට අවස්ථා විවර වීම වැනි සාධක ද අනාවරණය විය. මේ අනුව සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය ස්වභාවයෙන් ම අධ්‍යාපනික ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි අහිතකර නො වන අතර එහි බලපෑම භාවිතයේ අරමුණු, දෛනික ව භාවිත කරන කාල පරාසය සහ ස්වයං පාලනය මත තීරණය වන බව සනාථ විය. මෙම ප්‍රතිඵලවලින් සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා භාවිතය වාරණය කිරීම වෙනුවට එය ගෝලීයකරණ නවෝත්පාදන ප්‍රවේශ සමඟ සම්මිශ්‍රණය කරමින් අධ්‍යාපනික ඉගෙනුම් ඉගැන්වීමේ මෙවලමක් ලෙස ඵලදායී ව සහ සැලසුම්සහගත ව භාවිත කිරීමේ අවශ්‍යතාව යෝජනා කරනු ලබයි. මෙහි දී සිසුන්ගේ කාල කළමනාකරණය, ශිෂ්‍ය ස්වයං පාලනය, ගුරුවරුන්ගේ නිවැරදි මඟපෙන්වීම හා දෙමාපියන්ගේ නිසි අධීක්ෂණය ශිෂ්‍ය සාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධක වන අතර අනාගත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී සමස්ත ශිෂ්‍ය ප්‍රජාව කෙරෙහි ම ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව සහ සයිබර් ආරක්ෂාව පිළිබඳ පුළුල් දැනුවත් කිරීමක අවශ්‍යතාව ද මෙම පර්යේෂණයෙන් නිර්දේශ කරනු ලබයි.

මුඛ්‍ය පද : *උසස් පෙළ සිසුන්, ශිෂ්‍ය සාධනය, සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය, අධ්‍යාපනික බලපෑම්*

Investigating the Impact of Inquiry-Based Learning Methods in Biology Teaching on Students' Investigative and Critical Thinking Skills

Ranasinghe, M. N.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
menira93@gmail.com

Abstract

The effect of an inquiry-based learning (IBL) intervention on secondary-level biology students' critical thinking and investigative competencies within a Sri Lankan international-curriculum school, situating the enquiry within contemporary calls for sustainable, evidence-based pedagogical innovation were examined within the study. Employing a pragmatic, mixed-methods design comprising a one-group pretest–posttest structure supplemented by qualitative interviews and systematic classroom observation, the study engaged 120 Cambridge-curriculum students (Grades 8–10) and their biology teacher across a twelve-week period. The intervention progressed systematically from structured to guide to open inquiry, in accordance with established models of scaffolded skill acquisition. Critical thinking was assessed using an adapted 40-item Critical Thinking Assessment Tool ($\alpha = .82$), while investigative competence was measured through a six-dimension Investigative Skills Rubric ($\kappa = .78$); complementary data were derived from a weekly Student Engagement Observation Scale and semi-structured interviews with 24 students and the class teacher. Paired-samples t-tests revealed statistically significant improvements in critical thinking, $t(119) = 17.34$, $p < .001$, $d = 1.58$ (34% increase), and investigative skills, $p < .001$, $d = 1.60$ (28% increase), with the most pronounced gains observed in the data-analysis and hypothesis-formation subdomains. Engagement increased by 60% across the intervention period and emerged as the strongest predictor of critical-thinking improvement ($\beta = .45$, $R^2 = .64$). Thematic analysis identified five superordinate themes, including enhanced scientific reasoning, valued collaborative learning, and an unanticipated transfer of inquiry-oriented habits to non-science disciplines. Findings are discussed in relation to constructivist learning theory and their implications for curriculum innovation, teacher professional development, and educational sustainability within resource-constrained Sri Lankan secondary education. The study contributes empirical evidence supporting the integration of inquiry-based pedagogy as a sustainable mechanism for cultivating twenty-first-century competencies in developing-country educational contexts.

Keywords: *Inquiry-Based Learning, Biology Education, Critical Thinking, Investigative Skills, Sustainable Pedagogical Innovation*

මානසික අක්‍රමතා සඳහා මනෝප්‍රතිකාරයන්හි ඵලදායිතාවඃ මනෝඋපදේශකවරුන්ගේ හා මනෝචිකිත්සකවරුන්ගේ සේවා අත්දැකීම් හා ආකල්ප ඇසුරින් සිදුකෙරෙන මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනය

බණ්ඩාරනායක, බී. එම්. ටී. පී.
දර්ශනය හා මනෝවිද්‍යා අධ්‍යනාංශය,
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
tharushikapramodi2020@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

නූතනයේ දී පුද්ගලයින් බහුලව පීඩා විඳින මානසික අක්‍රමතා සඳහා උපයෝගි කරගනු ලබන මනෝ ප්‍රතිකාරයන් හි ඵලදායිතාවය විමර්ශනය කිරීමත් එවැනි මානසික අක්‍රමතා සුවකර ගැනීමට අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමත් කාලීන අවශ්‍යතාවයකි. මෙම පර්යේෂණය පදනම් වී ඇත්තේ මානසික අක්‍රමතා සඳහා යොදාගනු ලබන මනෝප්‍රතිකාරයන් හි ඵලදායිතාවය මනෝඋපදේශකවරුන් හා මනෝචිකිත්සකවරුන්ගේ සේවා අත්දැකීම් හා ආකල්ප හරහා විමර්ශනය කිරීම යන ප්‍රධාන අරමුණ ඇතිව වේ. ඒ අනුව සායනික මනෝවිද්‍යාවේ ප්‍රගමනය මූලික කොටගෙන මානසික අක්‍රමතා සඳහා යොදා ගනු ලබන මනෝප්‍රතිකාරයන්හි ඵලදායිතාවය කෙබඳු ද යන ගැටලුව මත පදනම්ව මෙම පර්යේෂණයට අදාළ තොරතුරු විමර්ශනය කර ඇත. ඒ ඔස්සේ මනෝප්‍රතිකාර සාර්ථක කරගැනීම සඳහා වඩාත් සුදුසු යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම ද මෙමඟින් බලාපොරොත්තු වේ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සේවය කරන මනෝචිකිත්සකවරුන් 5 දෙනෙකු හා මනෝඋපදේශකවරු 15 දෙනෙකු අරමුණුගත නියැදි ක්‍රමවේදය යටතේ තෝරාගෙන ඇත. මෙම පර්යේෂණය ප්‍රධාන වශයෙන් ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම් වූ පර්යේෂණයක් වන අතර සම්මුඛ පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හරහා ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ තොරතුරු රැස් කිරීම සිදු කරන ලදි. එමඟින් ලබාගත් දත්ත තේමාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය හරහා විශ්ලේෂණය කොට ඇති අතර මෙම පර්යේෂණය මඟින් මනෝචිකිත්සකවරයා හෝ මනෝඋපදේශකවරයා විසින් සේවාලාභියාට අදාළ මනෝප්‍රතිකාරයන් සිදු කරන විට දී මුහුණ දෙන සාර්ථක හා අසාර්ථක තත්ත්වයන් විමර්ශනය කරනු ලබයි. තවදුරටත් මෙම පර්යේෂණය මඟින් මානසික අක්‍රමතා සඳහා යොදාගනු ලබන මනෝප්‍රතිකාර විධික්‍රම වර්ග පිළිබඳව ඳ විමර්ශනය කිරීමේ පසුබිම උදා විය. සමස්තයක් වශයෙන් පර්යේෂණය අවසානයේ තෝරාගත් මනෝචිකිත්සකවරුන් හා මනෝඋපදේශකවරුන් මානසික අක්‍රමතා සුව කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන මනෝප්‍රතිකාරයන්හි ඵලදායිතාවය කෙබඳු ද යන්න විමර්ශනය කළ හැකි විය. මෙම පර්යේෂණ තොරතුරු පදනම් කොටගෙන ඉදිරි පර්යේෂකවරුන් හට ද සායනික මනෝවිද්‍යාව සම්බන්ධ වූ නව සංකල්පයන් බිහි කළ හැකි අතර මෙමඟින් තවදුරටත් මානසික අක්‍රමතා හා මනෝප්‍රතිකාර පිලිබඳව අධ්‍යයනය කරන සායනික මනෝවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය කෙරෙහි මහා රුකුලක් සපය යි.

මුඛ්‍ය පද : *මනෝඅක්‍රමතා, මනෝඋපදේශකයින්, මනෝචිකිත්සකවරු, මනෝප්‍රතිකාර, මනෝවිද්‍යාව*

Undergraduate Students' perceptions of Inclusive English Teaching Practices in Selected Higher Education Institutions in Colombo District, Sri Lanka

Abraham, E.
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
enokaabraham2@gmail.com

Abstract

English language teaching for inclusive higher education has an increasing importance because undergraduate students enter the class room with different language proficiencies and learning styles, and different academic backgrounds are cultural experiences. Although the importance of inclusive pedagogy is increasingly acknowledged, there is not much empirical evidence related to the impact of inclusive pedagogy on student engagement in the Sri Lankan context in different types of institutions. The aim of this study was to investigate the perceptions of inclusive English teaching practices and the correlation with the behavioral, emotional, and cognitive engagement of the undergraduate students in the selected higher education institutions in Colombo District. Cognitive engagement of the undergraduate students in the selected higher education institutions in Colombo District, Sri Lanka. A qualitative and descriptive research was designed and used. The population obtained on undergraduate students who were studying English in selected private and conventional higher education institutions in the Colombo District and random sampling of 380 students was selected. The data collection instruments used were structured questionnaire with open-ended items that included questions relating to the students' experiences of equal participation, teaching approaches that way, learning materials that are accessible, good lecturer-student interaction, collaborative learning culturally responsible teaching and inclusive assessment. Responses were examined thematically to identify patterns of students' perceptions of inclusive practice and engagement make comparisons between the categories of institutions. The results indicated that there was a strong link between inclusive English teaching practices and student engagements that students who started they had more enriching experiences in an inclusive setting. The students were participated with interest in English learning, confident of their own language abilities. They concentrated they belonged, concentrated with full effort to learn English. The results depicted clear differences between institutional setting. The study results indicate that inclusive English teaching practices are important to achieve meaningful student engagement in higher education. The results provided implications for English language lecturers, University administration and curriculum developers who were interested in creating more four types of engagements were Behavioral, Emotional, Cognitive, Learning Diversity and class room participation.

Keywords: *Emotional , Behavioral , Cognitive, Classroom Participation, Inclusive Education*

An Exploration of Mindfulness and Its Role in Mental Well-Being

Meepegama, A. M. V.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
amvmeepegama@gmail.com

Abstract

Mindfulness has become a broadly discussed global topic and exploring the application of mindfulness practices will be an advantage for solving current problems and conflicts among individuals and the society. The research problem is to explore Buddhist mindfulness techniques for the development of individual mental wellbeing and impacts of mindfulness practices on social dynamics within a psychological context. The objective of this research is to partake in a qualitative approach to explore mindfulness and its role in general mental wellbeing examining its effectiveness and evaluating the impacts of mindfulness. A qualitative analysis of existing literature based on secondary data, is being executed through the research to explore mindful techniques and tools for human mental well-being. The study focused on the analysis of Satipaṭṭhāna Sutta as a core theoretical framework in conjunction with the neurobiology of the mindfulness practices. Contemporary mindfulness-based interventions significantly incorporate the basic principles of Satipaṭṭhāna Sutta, mainly sitting meditation, mindful walking and systematic body scanning out of its four major practices; contemplation of body, feelings, mind, and mental objects. The results found that the technological development and digitalization expanded the applications of mindfulness by means of Artificial Intelligence and Virtual Reality, introducing simplified forms of traditional methods of mindfulness to a more adaptable and accessible practice for hectic lifestyles. The outcomes of the study show that the application of scientific and psychological mechanisms, enlightened by Buddhist concepts, against different population groups highlights the transition of the concept of mindfulness from holistic and spiritual philosophy to a clinical tool that helps coping mental distress and discomfort. Exploration of main concepts, core principles, psychometrics and benefits of mindfulness brought significant value for the study and made implications for the nourishment of future aspects.

Keywords: *Mindfulness, Mental Wellbeing, Stress Reduction, Mindfulness-Based Interventions, Buddhist Techniques*

The Role of Phonics Instructions in Early English Literacy Development

Senadheera, N. K. U. S.
Department of Education Science,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
nkussenadeera@gmail.com

Abstract

Early Literacy development provides critical foundation for children's future academic achievement, and effective approaches to developing English literacy are particularly important for learners with limited exposure to English outside the classroom. This qualitative study explores the role of phonics instructions in early English literacy development among primary school learners in the Nuwara Eliya district of Sri Lanka. The study aims to examine teacher's understanding and classroom practices related to phonics, their perception of learners' outcomes, the challengers encountered in implementation, and their professional support needs. Semi- structured interviews were conducted with twelve English and primary literacy teachers representing eight government, private and international schools. Thematic analysis was employed to identify key patterns and themes emerging from the participants' experience and perspectives. The findings indicate the teachers perceive phonics as an important foundation for developing learners' decoding, pronunciation, spelling and reading confidence. This was considered particularly beneficial for children who have limited opportunities to use English beyond the school environment. However, the implementation of phonics varied across educational settings. Teachers in better resourced school reported using structured phonics programs, whereas other relied on teacher–developed resources and integrated phonics activities into boarder English lessons. Major challengers included limited specialist training, inadequate and uneven availability of teaching materials, large class sizes, curriculum pressures and the absence of common assessment tools. The study concludes that systematic phonics instruction can strengthen early literacy development when intergraded with oral language, meaningful reading, vocabulary, writing and comprehension. It recommends sustained professional development, clearer curriculum guidance, formative assessment practices and equitable access to low- cost phonics resources to support effective implementation in Sri Lankan primary schools.

Keywords: *Decoding, Pronunciation, Spelling, Teacher Perceptions, Primary Learners*

From Vedanā to Compassion and Care: An Early Buddhist Perspective on Psychological Distress Associated with Premenstrual Syndrome

Kameshi, W. M.
Faculty of Buddhist Studies,
Nagananda International Institute for Buddhist Studies, Sri Lanka
Manudulakameshivoice@gmail.com

Abstract

Premenstrual Syndrome (PMS) refers to a number of physiological, psychological, and emotional experiences experienced by women before menstruation occurs during their menstrual cycle. Experiences like irritability, anxiety, mood disturbances, cravings, fatigue, and other physical symptoms may interfere with women's everyday activities. Contemporary methods of treating/preventing/preparing for PMS include psychoeducation, lifestyle changes, stress management techniques, psychological techniques, such as, Cognitive Behavioral Therapy (CBT)), and mindfulness-based interventions. Although all the above methods are widely studied within multidisciplinary women's health research field, the contribution of Buddhist philosophy to this topic is also worth exploring. This study focuses on Buddhist teaching about feeling (*Vedanā)*, and its association with teachings about mindfulness, non-aversion, compassion, and equanimity as described in some early Buddhist literature. Using qualitative textual analysis and comparative analysis, this research looks into the way in which early Buddhist teachings perceive unpleasant feeling and the reaction to it. Finally, this paper discusses the Buddhist views on unpleasant feeling and compares them with current non-pharmacological views on PMS-related psychological suffering. It should be noted that the research does not intend to make a diagnosis of PMS or PMDD, investigate treatment options or imply that Buddhist methods may act as an alternative to medicine and psychotherapy. Instead, the objective of the study is to uncover intersections of concepts between the early Buddhist concept of feeling and methods used today to deal with premenstrual distress. Specifically, the research will focus on the process of developing compassion when dealing with suffering starting from awareness of vedanā. In addition, it will explore the potential of this knowledge for compassionate spiritual care of women with premenstrual distress from the perspective of Buddhist studies.

Keywords: *Premenstrual Syndrome (PMS), Mindfulness, Compassionate Care, Spiritual Care, Women's Health*

Painting as the Multi-Sensory Art Intervention for Psychological Resilience in the Inclusive Classroom of Slow Learners

Gunasekara, U. V. S. S.
Department of Fine Arts,
University of Peradeniya
gunasekarasanduni80@gmail.com

Abstract

In contemporary educational therapy, inclusive education and psychological well-being are critical components of sustainable human development. Traditional educational models often rely on rigid cognitive and verbal techniques that are difficult to engage with slow learners and children with learning difficulties. The study investigates to bridge expression of painting as a non-verbal tool between psychological resilience of slow learners to promote inclusiveness in their classroom. Under the research problem the study specifically examines how painting and multisensory art interventions can act as therapeutic tools for emotional regulation, motor skill development, and sustained attention. Using a qualitative research methodology based on field-based art therapy work, this research analyzes structured expressive activities conducted with slow learners, specifically nature-inspired murals and direct-touch finger painting techniques. The sample consisted of thirty students (N=30) from the age ten to fifteen at Harangala Secondary school, Kothmale in the Central Province. The artistic activities that the children did by moving their hands and feet and touching materials were a great help in relieving their mental stress without using words and in controlling their senses. Although the students, who are basically slow learners, have difficulty maintaining attention for long periods of time, they were able to complete their artistic creations with great interest and mental satisfaction through the combination of colors and tactile media. In addition to the individual psychological relief this provides, this research highlights the importance of incorporating such sensory-based art activities into inclusive classroom. Finally, painting is not just an aesthetic endeavor, but an innovative and sustainable educational tool that develops the mental strength, attention, and sociability of the students with slow learners.

Keywords: *Multi-Sensory Art Intervention, Psychological Resilience, Inclusive Classroom, Slow Learners, Art Therapy, Expressive Activities, Emotional Regulation*

Investigating School Distress, Interpersonal Conflicts, and Confidential Mental Support for Sri Lankan School Children

Delpitiya, N. Y.[1*], Priyankara, M. M. K. [2], Morahellage, M. N. M.[3]
[1, 2, 3] Independent Researcher
* nisa83yd2005@gmail.com

Abstract

Teenage students in Sri Lanka experience considerable stress and psychological discomfort as a result of an education system that prioritizes high-stakes national tests over creativity and innovation. This tremendous academic pressure encourages peer rivalry, interpersonal problems, and widespread bullying. Beyond intellectual rivalry, these tensions are typically exacerbated by social variables such as peer approval and sexual attraction. A mixed-methods case study was conducted using structured questionnaires and interviews to investigate the prevalence, causes, and nature of these issues, as well as students' coping mechanisms and systemic barriers. A confidential digital reporting tool was also tested to maintain anonymous reporting mechanisms. The study examined the roles of school leadership, parents, and cultural factors in student well-being in order to develop meaningful support recommendations. The data show that bullying and severe peer conflict cause school avoidance and absence. Importantly, victims seldom disclose these incidents to parents or school administration because to a lack of confidence in administrative help. Furthermore, problems over romantic interests or gender dynamics cause significant guilt, prohibiting youth from communicating openly with authoritative officials, keeping most concerns secret and unaddressed. Deeply ingrained Sri Lankan cultural conventions create considerable communication hurdles between pupils, teachers, and parents, aggravating internal suffering. The study indicates that youth urgently deserve accessible, professional mental health care in secure, compassionate, and welcoming surroundings. Additionally, a peer-counseling structure can be introduced. To bridge current communication barriers, mental health treatments must be practical, dependable, and totally confidential in order to respect privacy and effectively encourage help-seeking behavior among Sri Lankan adolescents.

Keywords: *Teenage Mental Health, Peer Conflict, Bullying, Help-Seeking Barriers, Student-Parent Communication*

පූර්ව ළමාවිය දරුවන්ගේ බුද්ධි වර්ධනය කෙරෙහි පෝෂණයේ බලපෑම් පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

සිෆානියා, එම්. ආර්. එෆ්.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
Sifafathima51@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

පූර්ව ළමාවිය යනු දරුවෙකුගේ ශාරීරික, මානසික, සමාජීය මෙන් ම ප්‍රජානන සංවර්ධනය සඳහා වඩාත් වැදගත් කාලපරිච්ඡේදයකි. මෙම අවධියේ දී දරුවෙකු ලබන පෝෂණීය උත්තේජනය ඔවුන්ගේ බුද්ධි වර්ධනය කෙරෙහි සෘජු බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය සභා බලප්‍රදේශයට අයත් සිරිබෝපුර වසමේ පූර්ව ළමාවිය දරුවන්ගේ පෝෂණ මට්ටම සහ ඔවුන්ගේ බුද්ධි වර්ධනය අතර පවතින සහසම්බන්ධතාවය විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම යි. මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් යටතේ ඉලක්කගත ජනගහනය ලෙස සිරිබෝපුර වසමේ පෙරපාසලක අධ්‍යාපනය ලබන අවුරුදු හතර පහ අතර වයස් කාණ්ඩයට අයත් දරුවන් 50 දෙනෙකුගෙන් (N = 50) සමන්විත ප්‍රධාන නියැදියක් සඳහා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් දරුවන්ගේ වයස, ස්ත්‍රී / පුරුෂ භාවය, මවගේ අධ්‍යාපනය, පවුලේ මාසික ආදායම සහ පෝෂණ රටාව පිළිබඳ දත්ත රැස් කරන ලදී. දරුවන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය ඇගයීම සඳහා ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකය (BMI - Body Mass Index) භාවිතා කරන ලදී. මෙම අරමුණු ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ඉලක්කගත ජනගහනයෙන් සරල අහඹු නියැදි ක්‍රමවේදයෙන් (Simple Random Sampling) තෝරාගත් දරුවන් 20 දෙනකුගෙන් (n = 20) උප නියැදියක් භාවිතා කරමින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සඳහා ලිකර්ට් පරිමාණය (Likert Scale) මත පදනම් වූ බුද්ධි වර්ධන ඇගයීම් පරීක්ෂණ ලකුණු රැස් කරන ලද අතර පන්ති කාමර නිරීක්ෂණය මගින් එම දත්ත නිවැරදිභාවය තහවුරු කරගන්නා ලදී. එමෙන් ම ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුරුවරුන් සමග අර්ධ - ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. ජන විකාශන දත්ත අනුව දරුවන්ගෙන් 88% සාමාන්‍ය බරෙන් යුක්ත වූ අතර 8%ක් මධ්‍යස්ථ මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන බවත් පවුල් වලින් අඩකට ආසන්න ප්‍රමාණයක මාසික ආදායම රුපියල් 35000 ට අඩු වූ අතර මව්වරුන්ගෙන් 90% ඉහළ සාක්ෂරතාවයක් පැවති බවට හඳුනාගෙන ඇත. තවද දරුවන්ගෙන් 84% ප්‍රශස්ත දෛනික පෝෂණ රටාවක් අනුගමනය කරන බව ද අනාවරණය විය. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය හා ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණය මගින් විශ්ලේෂණය කර පෝෂණ මට්ටම් සහ බුද්ධි වර්ධනය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය හඳුනාගන්නා ලදී. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව $r = 0.8997$ / $r = 0.9000$, $F = 75.839$, $P < 0.0001$ මගින් තහවුරු වූයේ පෝෂණයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ යන විට දරුවන්ගේ බුද්ධිමය ක්‍රියාකාරිත්වය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යන බවත් පෝෂණ මට්ටම් සහ බුද්ධි වර්ධනය අතර ඉතා ප්‍රබල ධන සම්බන්ධතාවයක් සහ විචලනයෙන් 80.94%, 81.0% සංඛ්‍යානමය වශයෙන් අනාවරණය විය. ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ මඟින් දරුවෙකුගේ දෛනික සමබල ආහාර වේල, ක්‍රියාශීලි බව, මතක ශක්තිය, නිර්මාණශීලීත්වය, සමාජ අන්තර් ක්‍රියාව සහ පන්ති කාමර අවධානය රඳවා ගැනීමේ හැකියාව අතර පැහැදිලි මනා සම්බන්ධතාව පවතින බව සනාථ විය. මෙම සොයාගැනීම් මත පදනම්ව පූර්ව ළමාවිය දරුවන්ගේ බුද්ධි වර්ධනය උදෙසා නිසි පෝෂණ කළමනාකරණය අත්‍යවශ්‍යය සාධක අතර මුල් ළමාවියේ සිට ම දරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය හා පෝෂණ මට්ටම් ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ විධිමත් ප්‍රතිපත්තිමය වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *පූර්ව ළමාවිය, පෝෂණ මට්ටම, බුද්ධි වර්ධනය, සමාජ ආර්ථික සාධක, පියර්සන් සහසම්බන්ධතා*

Strategies for Transforming Fear into Participation in General English in use among Undergraduates at the University of Sri Jayewardenepura

Vithanage, U. S. P.
Department of English Language and Teaching,
University of Sri Jayewardenepura, Sri Lanka
svithanage@gmail.com

Abstract

General English in use, a compulsory subject offered to Arts Faculty undergraduates in Sri Lankan government universities, has consistently been marked by low participation and high levels of language anxiety. Rooted in exam-oriented schooling and sociocultural perceptions of English as a symbol of elitism, students often enter higher education with entrenched fear of English learning. This study was conducted to systematically examine strategies that could reduce anxiety and foster active engagement in General English classrooms, thereby addressing one of the most pressing challenges in English language teaching at the tertiary level. A mixed-methods design was employed to ensure methodological rigor. Quantitative data were collected through structured surveys administered to 115 Arts Faculty undergraduates, while qualitative insights were obtained from classroom observations and semi-structured interviews with six Department of English Language and Teaching (DELT) lecturers. Action research cycles were systematically employed to design, implement, observe, and refine pedagogical interventions. In each cycle, specific strategies, such as gamification, peer mentoring, localized content integration, and supportive feedback practices were introduced, monitored, and evaluated. Data from classroom participation records, student reflections, and lecturer feedback were analyzed after each cycle, ensuring continuous improvement and measurable impact. Findings revealed that student reluctance was not solely due to linguistic limitations but also linked to institutional gaps in remedial support and lecturer feedback styles. The interventions produced significant improvements in classroom participation, confidence, and willingness to use English in academic contexts. Gamified activities and peer mentoring emerged as particularly effective in reducing anxiety, while localized content helped students connect English learning to their cultural and social realities. The study concludes that overcoming language learning stress requires a deliberate shift toward empathetic, student-centered pedagogy. Its implications extend to curriculum design, lecturer training, and policy development, offering practical solutions to enhance English language learning in compulsory university courses.

Keywords: *Language Anxiety, Student Engagement, Pedagogical Interventions, Higher Education, Curriculum Innovation*

A Comparative Study of Differences Between the Pronunciation of Sri Lankan English and Modern Received Pronunciation

Gunawardana, P. Y. M.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
yomalig94@gmail.com

Abstract

Sri Lankans are more familiar with Received Pronunciation (RP), which was introduced during the colonial period. The English language constantly changes. Therefore, the English pronunciation of Sri Lankan English differs from MRP. This may be due to the influence of their mother tongue and a lack of awareness of the developments of the English language. Although Sri Lankan students study English for many years, many experience difficulties communicating in the international context. They may struggle to understand pronunciation patterns, and sometimes they may miscommunicate due to misunderstanding of native pronunciation. This research revealed pronunciation differences such as long vowels, stress placement, and connected speech between Sri Lankan English and MRP. The main objective of this study is to analyze the pronunciation differences between Sri Lankan English and MRP. This study contributes to the field of TESOL by providing a detailed comparison between Sri Lankan English and MRP, including segmental and suprasegmental features. This study adopted a qualitative method. The study focused on the pronunciation of Sri Lankan ESL learners in the Ja-Ela area. The interviews were conducted virtually or in-person which lasted 10 to 20 minutes. Participants were between 18 and 25 years old, including school students, school leavers, and university students. The Great Vowel Shift occurred over about 200 years. This awareness is limited to English teachers, linguistics students, and advanced learners. It is important for English teachers to remain updated on contemporary pronunciation patterns so that learners can be exposed to current pronunciation standards and develop more effective spoken communication skills. While the pronunciation features of Sri Lanka are widely accepted and understood within the local context, differences from internationally recognized pronunciation standards may occasionally affect cross-cultural communication. The findings revealed that guided pronunciation practice and exposure to authentic English enabled to improve their pronunciation, showing the importance of teaching pronunciation and spoken English in Sri Lanka. While first language influence is unavoidable, this research emphasizes that learners can gradually minimize recurring pronunciation errors through awareness and practice. The study supports learners' academic success, especially when they pursue higher studies in a strong native pronunciation environment.

Keywords: *Sri Lankan English, Modern Received Pronunciation (MRP), English Pronunciation, Segmental and Suprasegmental Features, Mother Tongue Influences*

ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද මඟින් සිසුන්ගේ දශම සංඛ්‍යා එකතු කිරීම සහ අඩු කිරීම පිළිබඳ කුසලතා වර්ධනය කිරීම (තෝරාගත් පාසලක හය ශ්‍රේණියේ සිසුන් ඇසුරින්)

සත්සර, ඩබ්. ඒ. කේ.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
wakumudusathsara@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ගණිත අධ්‍යාපනයේ දශම සංඛ්‍යා පිළිබඳ නිවැරදි සංකල්පීය අවබෝධයක් ගොඩනැගීම ඉදිරි ගණිත ඉගෙනුම සඳහා වැදගත් පදනමක් වේ. එහෙත්, හය ශ්‍රේණියේ සිසුන් අතර දශම ස්ථානීය අගය හඳුනා ගැනීම, දශම ලක්ෂ්‍යය නිවැරදිව පෙළගැස්වීම සහ දශම සංඛ්‍යා එකතු කිරීම හා අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් දුෂ්කරතා පවතින බව මූලික නිරීක්ෂණවල දී හඳුනා ගන්නා ලදී. එබැවින් ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයක් භාවිතයෙන් මෙම කුසලතා වර්ධනය කිරීම සහ ගණිතය පිළිබඳ සිසුන්ගේ ආකල්පවල වෙනස විමර්ශනය කිරීම මෙම ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයේ අරමුණ විය. තෝරා ගත් පාසලේ හය ශ්‍රේණියේ සිසුන් 26 දෙනෙකු නියැදිය ලෙස යොදා ගනිමින් 2026 මාර්තු සිට ජුනි දක්වා අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී. "පුංචි වෙළඳසැල" සහ "ආදර්ශ වෙළඳපොළ" වැනි ජීවිතයට සමීප ක්‍රියාකාරකම් මඟින් රුපියල් හා ශත භාවිත කර දශම සංඛ්‍යා එකතු කිරීම සහ අඩු කිරීම පුහුණු කරන ලදී. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පූර්ව හා පශ්චාත් පරීක්ෂණ, සහභාගීත් ව නිරීක්ෂණ, වැඩපත්‍රිකා විශ්ලේෂණය සහ විෂය භාර ගුරුවරුන් සමඟ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා භාවිත කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත වගු හා ප්‍රතිශත මඟින් සංසන්දනාත්මක ව විශ්ලේෂණය කළ අතර ගුණාත්මක දත්ත තේමාත්මක ව අර්ථකථනය කරන ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව දශම සංඛ්‍යා එකතු කිරීමේ සාමාන්‍ය සාධන මට්ටම 42% සිට 78% දක්වාත්, අඩු කිරීමේ සාධන මට්ටම 38% සිට 75% දක්වාත් ඉහළ ගොස් තිබුණි. සමස්ත නිපුණතා මට්ටම 40% සිට 76.5% දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එය ප්‍රතිශත ලක්ෂ්‍යය 36.5 ක වැඩිවීමකි. තව ද සිසුන්ගෙන් 90%ක් ගණිතය පෙරට වඩා පහසු හා විනෝදජනක වූ බව ප්‍රකාශ කළ අතර, දශම ලක්ෂ්‍යය පෙළගැස්වීමේ වැරදි, ගණිත භීතිය සහ අවිශ්වාසය අඩු වී, සහයෝගී ඉගෙනුම, ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වය සහ ආත්ම විශ්වාසය වර්ධනය වූ බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම සොයාගැනීම් අනුව ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම දශම සංඛ්‍යා පිළිබඳ සංකල්පීය අවබෝධය සහ ගණිතමය කුසලතා වර්ධනය කිරීමට ඵලදායී ප්‍රවේශයක් බව නිගමනය කළ හැකි අතර, හය ශ්‍රේණියේ දශම සංඛ්‍යා ඉගැන්වීමේ දී ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය සහයෝගී සහ ජීවිත අත්දැකීම් හා සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් වැඩි වශයෙන් භාවිත කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *ස්ථානීය අගය, ගණිත භීතිය, සහයෝගී ඉගෙනුම, ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශය, ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණ*

The Role of Parental Involvement in Children's Oral Health-Related Learning and Behavior: A Study among Preschool Children in the Homagama Divisional Secretariat Area

Lahiruni, T. A. D. C.
Dental Therapist Training School,
Maharagama, Sri Lanka
lahirunichamindika@gmail.com

Abstract

Parents shape a child's earliest habits around brushing, diet, and dental visits. How much Sri Lankan preschool families actually know, feel, and do about these stays poorly documented, though. Early childhood caries prevalence remains high despite years of school-based oral health education. It is not clear whether the gap traces back to weak parental knowledge, an unfavorable attitude, or simply inconsistent practice at home. This study set out to measure parental Knowledge, Attitude, and Practice, KAP for short, and to test how these three domains relate to each other within the Homagama Divisional Secretariat area. A quantitative, descriptive cross-sectional design underpinned the work. Fifty parent-child pairs, children aged three to five, were drawn through multi-stage sampling across registered preschools. Data came from a structured questionnaire, and descriptive statistics plus Pearson correlation handled the analysis. Written informed consent was obtained from parents prior to data collection. All three domains landed in a moderate range: 71.0% for Knowledge, 69.6% for Attitude, 69.8% for Practice. Knowledge came out strongest, with half the sample rated Good, while Attitude and Practice clustered heavily in Moderate territory. None of the three domain pairs showed a statistically significant correlation, a pattern that fits Bandura's Social Cognitive Theory. Self-efficacy and reinforcement, not raw knowledge, appear to be what drives consistent practice here. Improving what parents know cannot be assumed to lift their attitude or practice automatically. Oral health programmes would do better shifting toward practice-oriented, family-inclusive work that builds parental self-efficacy through guided, hands-on engagement rather than more information alone. Larger, gender-balanced samples, triangulated practice measures, and longitudinal designs would help future work test whether targeted intervention actually shifts these moderate KAP levels over time.

Keywords: *Knowledge–Attitude - Practice (KAP) Framework, Early Childhood Caries, Social Cognitive Theory, Self - Efficacy, Family - Centred Health Promotion*

පාසල් දරුවන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට බලපාන මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක හා ළමා හිමිකම් උල්ලංඝනය අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඉන්ද්‍රජිත්, ඩබ්ලිව්. ඒ. ඒ. එස්.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
waasindrajith@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම පර්යේෂණය පාසල් ළමුන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පෙළඹවීමට බලපාන මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම අතර සම්බන්ධතාවය පරීක්ෂා කරයි. මෙම අධ්‍යයනය බස්නාහිර පළාතේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් අධ්‍යාපන කලාපයක පිහිටා ඇති අතර, නාගරික පාසල් ප්‍රජාවන්, මනෝ සමාජීය ආතතියට, සම වයසේ මිතුරන්ගේ ජාලවලට, වාණිජකරණය වූ ද්‍රව්‍ය පරිසරයන්ට සහ අසමාන ළමා ආරක්ෂණ ධාරිතාවට වැඩි වැඩියෙන් නිරාවරණය වන බැවින් මෙම පසුබිම තෝරාගෙන ඇත. ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ පාසල් දරුවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට බලපාන මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම අතර සහසම්බන්ධය අධ්‍යයනය කිරීම යි. නිශ්චිත අරමුණු වන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමට ළමුන් පෙළඹවීමට බලපාන ප්‍රධාන මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක, විශේෂයෙන් ආතතිය, කුතුහලය සහ තනිකම හඳුනා ගැනීමයි. මත්ද්‍රව්‍ය මත යැපීමෙන් පීඩාවට පත් දරුවන් මුහුණ දෙන ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමේ ස්වභාවය විමර්ශනය කිරීම, පවුල සහ පාසල් පරිසරය තුළ ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂාවක් නොමැතිකම මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සඳහා දිරිගැන්වීමක් ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේදැයි පරීක්ෂා කිරීම, සහ තත්වය පාලනය කිරීම සඳහා මනෝවිද්‍යාත්මක සහ නීතිමය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම. මිශ්‍ර ක්‍රම සැලැස්මක් අනුගමනය කරනු ලැබේ. පාසල් පහක වයස අවුරුදු 14 - 19 අතර සිසුන් 100 දෙනෙකුට ස්ථරීකෘත අහඹු සාම්පල භාවිතා කරමින් පරිපාලනය කරන ලද ව්‍යුහගත ශිෂ්‍ය ප්‍රශ්නාවලියක් හරහා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ජනනය කරනු ලබන අතර, පාසල් උපදේශකයින් සහ ළමා ආරක්ෂණ හෝ මනෝ සමාජීය සහාය විශේෂඥයින් ඇතුළු ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් 10 දෙනෙකුගෙන් ගුණාත්මක සාක්ෂි රැස් කරනු ලැබේ. විශ්ලේෂණය විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාලේඛන, විශ්වසනීයත්වය පරීක්ෂා කිරීම, සහ සම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය, ප්‍රතිගාමී ආකෘති නිර්මාණය සහ තේමාත්මක අර්ථ නිරූපණය භාවිතා කරයි. ආකෘති ප්‍රතිඵලවලින් පෙන්නුම් කරන්නේ ආතතිය, කුතුහලය, තනිකම සහ සම වයසේ මිතුරන්ගේ බලපෑම මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පෙළඹවීම සමඟ ධනාත්මකව සම්බන්ධ වී ඇති බවයි. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පෙළඹවීම පාසල් සම්බන්ධතාවයෙන් ඉවත් කිරීම, අපකීර්තියට පත් කිරීම, සෞඛ්‍ය නොසලකා හැරීම, අනාරක්ෂිත සම වයසේ මිතුරන්ගේ ජාලවලට නිරාවරණය වීම සහ උපදේශනය හෝ ආරක්ෂාව සඳහා ප්‍රවේශය අඩු කිරීම වැනි අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයන්ට නිරාවරණය වීම සමඟ ද ධනාත්මකව සම්බන්ධ වේ. මත්ද්‍රව්‍ය ආශ්‍රිත අවදානමෙන් පීඩාවට පත් වූ දරුවන් ආරක්ෂාව, පුනරුත්ථාපනය, රහස්‍යභාවය සහ මනෝවිද්‍යාත්මක සහාය අවශ්‍ය අයිතිවාසිකම් දරන්නන් ලෙස නොව විනය වැරදිකරුවන් ලෙස නිතර සලකනු ලබන බව පෙන්වීමෙන් ගුණාත්මක සොයාගැනීම් ප්‍රමාණාත්මක ප්‍රතිඵලවලට සහාය වේ. පාසල් පාදක මත්ද්‍රව්‍ය වැළැක්වීමේ ප්‍රතිපත්තිය දඬුවම්වලින් ඔබ්බට ගොස් මුල් පරීක්ෂාව, රහසිගත උපදේශනය, පවුල් ශක්තිමත් කිරීම, ගුරු පුහුණුව, යොමු කිරීමේ මාර්ග සහ අපකීර්තියට පත් නො වන නීතිමය ආරක්ෂාව ඇතුළත් ඒකාබද්ධ ළමා අයිතිවාසිකම් සහ මානසික සෞඛ්‍ය රාමුවක් අනුගමනය කළ යුතු බව අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *පාසල් දරුවන්, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පෙළඹවීම, මානසික සාධක, ළමා අයිතිවාසිකම්, ආතතිය, කුතුහලය, තනිකම, ශ්‍රී ලංකාව*

විදේශගත වූ දෙමාපියන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ප්‍රසාදිකා, බී. එම්. එස්.
තාක්ෂණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
sanduniprasadika69@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන සාමාජීය ආයතනයක් වන 'පවුල' නම් වූ සංකල්පය පුද්ගල සංවර්ධනය කෙරෙහි වැඩි වශයෙන් බලපානු ලබයි. ඒ අනුව දෙමාපියන්ගේ රැකවරණය, ආදරය, ආරක්ෂාව, දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය යනා දී කරුණු මත එකී පුද්ගල සංවර්ධනය ඇතිවීමට පිටුවහලක් වන බව කිව යුතුය. නමුත් දෙමාපියන්ගේ විදේශගත වීම හේතුවෙන් දරුවන් හට සිය මව හෝ පියා, නැතිනම් දෙදෙනා ම තමා සමග නොා සිටීම හේතුවෙන් ඉහත දී සඳහන් කළ පරිද්දෙන් ඔවුන් විවිධ වූ අර්බුධකාරීමය තත්ත්වයන් හට මුහුණපාන බවත් සමාජය තුළ එය සමාජ ගැටළුවක් ව පවතින බවත් කිව යුතු ව ඇත. ඒ අනුව විදේශගත වූ දෙමාපියන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික තත්ත්වය කුමන ආකාරයක පවතින්නේ ද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව යි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වශයෙන් වර්තමානයේ විදේශගත වූ දෙමාපියන් සිටින දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික තත්ත්වය පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීම සඳහන් කළ හැකි අතර සෙසු අරමුණු වශයෙන් විදේශගත වූ දෙමාපියන් සිටින දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට පවතින දුෂ්කරතා කවරේ ද යන්න සොයා බැලීම, මනෝ සමාජීය බලපෑම, ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනයට පවුලෙන් ලැබෙන පිටුවහල පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීම, ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනයට පාසලෙන් ලැබෙන පිටුවහල පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීම, විදේශගත වූ දෙමාපියන් සිටින දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන සුරක්ෂිතභාවය, ළමා සංවර්ධනය ඇති කිරීමට ජාතික වශයෙන් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම යන අරමුණු දැක්විය හැකි ය. මෙම පර්යේෂණය විස්තරාත්මක පර්යේෂණයක් වන අතර අධ්‍යයන ප්‍රදේශ වශයෙන් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ මහකුඹුක්කඩවල ප්‍රා. ලේ. කො. අයත් 614/A, කිවුල, අංක 04, කොට්ටුකච්චිය ග්‍රාමසේවා වසම තෝරා ගන්නා ලදී. නියැදිය සඳහා දරුවන්ගේ මව/ පියා/භාරකරුවන්ගෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය ඔස්සේ ද, දරුවන්ගේ ගුරුභවතුන්ගෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය ඔස්සේ දත්ත රැස්කර ගත් අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා Microsoft Excel යන මෘදුකාංගය භාවිත කරන ලදි. විදේශගත දෙමාපියන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය සඳහා විවිධ වූ හේතුසාධක බලපෑම් කරන බව සඳහන් කල හැකිය. ඒ අනුව එකී සාධක හරහා එම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වයට ධනාත්මක හෝ සෘණාත්මක බලපෑම් සිදුකරන අතර එම බලපෑම මත දරුවන්ගේ හැසිරීම් රටා වන, පාසල් පැමිණීම, පැවරුම් සිදුකිරීම, විභාග සඳහා සූදානම් වීම වැනි කරුණු ඔස්සේ නිගමනයන්ට එළඹිය හැකි ය. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල්හි දරුවන්ගේ මව හෝ පියා විදේශගතවීම දරුවන් බහුතරයකගේ අධ්‍යාපනයට සෘණාත්මකව බලපෑමක් ඇති කරන බව නිගමනය කළ හැකි ය.

මුඛ්‍ය පද: *දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්වය, අධ්‍යාපන සාර්ථකත්වය, දෙමාපියන් විදේශගත වීම, මනෝ සමාජීය බලපෑම, විදේශගත දෙමාපියන්, විදේශගත ශ්‍රමිකයන්, ළමා සංවර්ධනය*

Financial Difficulties and Coping Strategies among First-Year Undergraduates from Low-Income Families: A Study at the University of Ruhuna

Lehan, T.
University of Ruhuna, Sri Lanka
timodhlehan@gmail.com

Abstract

Despite Sri Lanka's free higher education system, students from low-income families continue to experience financial difficulties that may affect their academic participation and well-being. Previous studies have examined financial stress among university students, but limited attention has been given to first-year undergraduates from low-income families within a specific Sri Lankan university context. A purposive sample of 22 financially verified first-year undergraduates was selected using a qualitative-dominant mixed-methods design. Data were collected through semi-structured interviews and a questionnaire containing Likert-scale and open-ended questions. The collection of data was done by means of semi-structured interviews and a questionnaire with Likert-scale and open-ended questions. Interview and open-ended questionnaire responses were analyzed thematically following Braun and Clarke's (2006) framework, while Likert-scale responses were summarized using descriptive percentages. The analysis identified four themes such as basic living costs, academic expenses, emotional stress, and insufficient support systems. The students commonly had problems in getting meals, paying for transport, and accommodation, as well as, being involved in printing and buying study materials which all affected their academic concentration, participation, and mental well-being. Five main coping strategies were identified: budgeting and expense management, borrowing and social support, part-time or freelance work, emotional and religious coping, and academic adaptation. Although these strategies demonstrate students' resilience, they are often insufficient to fully address financial hardship. The findings highlight the need for strengthened university financial assistance, affordable meals and accommodation, accessible academic resources, and financial literacy support to promote equitable access to higher education.

Keywords: *Financial resilience, Undergraduate students, Low-Income Families*

Sustainable Business, Management and Economic Development

Impact of Brand Management on Business Sustainability: A Study Based on Small and Medium Enterprises (SMEs) in Sri Lanka

Godakanda, G. K. S. S. [1]*, Aluthgedara, D. G. L. S. P. [2]
[1]Department of Mass Communication, University of Kelaniya, Sri Lanka
[2]Department of Social Statistics, University of Kelaniya, Sri Lanka
*sularigodakanda19@gmail.com

Abstract

In the contemporary highly competitive and volatile economic landscape of Sri Lanka, the primary challenge faced by Small and Medium Enterprises (SMEs) is ensuring long-term business sustainability. While many enterprises traditionally follow strategies focused on short-term profit maximization, this research demonstrates that the enduring survival and resilience of an organization are fundamentally determined by the credible brand image established within the consumer's mind. The main objective of this study is to investigate how brand management practices influence the market positioning and sustainable growth of SMEs through a qualitative lens. This research employed a qualitative research methodology, where primary data were gathered through in-depth interviews conducted with 15 selected SME owners across various local sectors. The collected data were analyzed using thematic analysis, focusing on how entrepreneurs define branding and the practical challenges they encounter in the process. The findings reveal that businesses utilizing systematic brand management and strategic public relations build a profound psychological connection and high levels of trust among consumers. It was further confirmed that a positive consumer attitude toward a brand serves as a critical factor in maintaining business stability and retaining the customer base even during periods of severe economic crisis. The study found that effectively managing brand identity allows businesses to navigate and overcome market challenges successfully. Consequently, this research concludes that for SMEs in the country to achieve long-term sustainability, a consumer centric brand management process that extends beyond mere product sales is essential. These insights contribute to the development of a resilient domestic business ecosystem, supporting the broader vision of building a "Sustainable Nation."

Keywords: *Brand Management, Business Sustainability, SMEs, Public Relations (PR), Consumer Trust*

The Impact of Green Human Resource Management Practices on Employee Engagement among Generation Z Employees in the Apparel Manufacturing Sector in Sri Lanka

Weerasinghe, W. A. G. A.
Department of Management, Faculty of Management,
Eurasian Campus, Sri Lanka
Anugayathri25@gmail.com

Abstract

Environmental sustainability is now a strategic priority for export-oriented industries, leading to a growing demand for organizations to align workforce policies with the overall goal of environmental sustainability. In Sri Lanka's apparel sector, global buyer expectations, responsible production standards and commitments to sustainability have driven the need to make workplace systems more environmentally responsible. Nevertheless, empirical research has given limited attention to the impact of Green Human Resource Management on the engagement of Generation Z employees in this context. The current research examines the association between Green Human Resource Management practices and Employee Engagement of Generation Z aged 18-29 in the apparel manufacturing industry in Sri Lanka. This study adopts quantitative cross-sectional design and Cochran's formula for large population states the number of respondents is 385. Purposive sampling will be employed to identify a sample of adult Generation Z employees in apparel manufacturing organisations with sufficient exposure to the organisation's human resource practices to evaluate the practices examined. A structured questionnaire will be used to collect the data which will be analyzed with descriptive statistics, reliability analysis, correlation analysis and multiple regression analysis. The study is expected to identify a positive association between Green Human Resource Management practices and employee engagement, with green training and development, performance management, and rewards and recognition anticipated to enhance employee participation in organizational sustainability practices. The expected outcomes indicate that human resource systems aligned with the environment can improve employee engagement and sustainability-related behaviour. The study is likely to further develop empirical knowledge in the field of sustainable workforce management in the context of emerging economy manufacturing and offer practical recommendations for the apparel firms of Sri Lanka interested in attracting a younger workforce and improving sustainable development in their organizations.

Keywords: *Environmental Sustainability, Responsible Production, Workforce Involvement, Ecological Behaviour, Sustainable Development*

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පදික වෙළඳුන් ඉවත් කිරීමේ දී ඔවුන් මුහුණ දුන් ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනය

විජේසිංහ, කේ. ජී. ආර්. එම්. ටී.
කළමණාකරණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
thakshilawijesinghe2004@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

පදික වෙළඳාම ශ්‍රී ලංකාවේ අවිධිමත් ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ වැදගත් ජීවනෝපාය මාර්ගයක් වන අතර, විශේෂයෙන් විධිමත් රැකියා අවස්ථා සීමිත පුද්ගලයන් සඳහා එය ස්වයං රැකියා මාර්ගයක් ලෙස වැදගත් වේ. එහෙත් නගර අලංකරණය, මහජන පහසුව, රථවාහන ගමනාගමනය, පිරිසිදුකම සහ විධිමත් වෙළඳ පරිසරයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා පදික වෙළඳුන් ඔවුන්ගේ සාම්ප්‍රදායික වෙළඳ ස්ථාන වලින් ඉවත් කිරීම සිදු විය. පදික වෙළඳුන් පිළිබඳ පෙර අධ්‍යයන කිහිපයක් පැවතිය ද, මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පදික වෙළඳුන් ඉවත් කිරීමෙන් ඔවුන්ට ඇති වූ ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ සීමිත අවධානයක් යොමු වී ඇත. එබැවින් මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ පදික වෙළඳුන් ඉවත් කිරීමෙන් පසු ඔවුන්ගේ ආදායම, පාරිභෝගික ගලායාම, ව්‍යාපාරික අවස්ථා සහ ජීවනෝපාය ආරක්ෂාව කෙරෙහි ඇති වූ බලපෑම් හඳුනා ගැනීම යි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් භාවිතා කරන ලදී. ඉවත් කිරීමට ලක් වූ පදික වෙළඳුන් 15 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලියක් සහ සෘජු සාකච්ඡා මගින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදී. අදාළ ශාස්ත්‍රීය ලේඛන, පුවත්පත් වාර්තා, රාජ්‍ය හා නගර සභා තොරතුරු ඇතුළු මූලාශ්‍ර මගින් ද්විතීයික දත්ත ලබාගන්නා ලදී. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සංඛ්‍යාත සහ ප්‍රතිශත මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර ගුණාත්මක දත්ත මගින් වෙළඳුන් මුහුණ දෙන පොදු ආර්ථික ගැටලු හඳුනා ගන්නා ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව ප්‍රතිචාර දැක්වූ පදික වෙළඳුන් 15 දෙනාම (100%) ඉවත් කිරීමෙන් පසු තම ආදායම අඩු වී ඇති බව ප්‍රකාශ කළහ. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස පෙර වෙළඳ ස්ථානවලට සාපේක්ෂව විකල්ප ස්ථානවල පාරිභෝගික ගලායාම සහ ප්‍රවේශ පහසුකම් අඩුවීම හඳුනාගන්නා ලදී. එබැවින් පාරිභෝගික ඉල්ලුම සහ වෙළඳ ස්ථානයේ සුදුසුකම සැළකිල්ලට නොගෙන සිදු කරන නැවත ස්ථානගත කිරීම් පදික වෙළඳුන්ගේ ජීවනෝපායට අහිතකර ලෙස බලපාන බව දක්නට ලැබේ. මේ අනුව පාරිභෝගික ගලායාම සහිත සුදුසු විකල්ප ස්ථාන ලබාදීම, සාධාරණ බලපත්‍ර ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම සහ නීත්‍යානුකූල වෙළඳුන් සමග ඔවුන්ගේ ගැටලු පිළිබඳ සාකච්ඡා පැවැත්වීම නිර්දේශ කරනු ලැබේ. නාගරික සංවර්ධනය සහ පදික වෙළඳුන්ගේ තිරසාර ජීවනෝපාය අතර සමතුලිතතාවයක් ඇති කිරීම සඳහා වඩාත් සමාවේශී සහ ජීවනෝපාය කේන්ද්‍ර කරගත් ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය බව මෙම අධ්‍යයනය නිගමනය කරයි.

මුඛ්‍ය පද: *මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පදික වෙළඳුන්, නාගරික සංවර්ධනය, පාරිභෝගික අහිමි වීම, ආර්ථිකය, විස්ථාපනය*

Adapting the 5E Instructional Model for Modern Adolescents: The Efficacy of Video-Integrated Direct Instruction on Science Comprehension

Silva, C. M. S. L.
Department of Education Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
Miza Educational Institute, Hulhumale, Maldives
silvalakshan1993@gmail.com

Abstract

Middle school science education faces increasing challenges in sustaining student engagement, largely due to the pervasive consumption of short-form media that diminishes adolescent attention spans. Addressing a critical research gap regarding how multimedia integration interacts with adolescent cognitive load and digital distraction, this study aimed to evaluate the impact of a modified 5E Instructional Model incorporating humorous, short-form video hooks and summaries alongside direct teaching and retrieval practice on the immediate academic retention of middle school science students. Utilizing a quantitative, quasi-experimental non-equivalent groups design, the research was conducted with 116 Grade 7 and Grade 8 students at the Miza Educational Institute in Hulhumale', Maldives. To prevent cognitive overload, multimedia exposure was strictly limited to under six minutes per session. Immediate generative recall was assessed through post-lesson short-answer quizzes, and the quantitative primary data were systematically analyzed utilizing descriptive statistics and Independent Samples t-tests. The findings revealed a stark divergence between demographics. For Grade 8 cohorts, traditional direct teaching yielded significantly higher immediate recall scores than the video-integrated model, demonstrating that the humorous videos functioned as a disruptive seductive detail. Conversely, Grade 7 students exhibited a non-significant positive trend with high internal variance, indicating a highly subjective response to instructional humor. Ultimately, the study concludes that the efficacy of multimedia integration is highly contingent upon multiple developmental and affective variables, rather than being a universally applicable pedagogical tool. Therefore, educators should carefully calibrate the inclusion of short-video formats by considering their students' specific cognitive thresholds. From a practical standpoint, science educators and curriculum developers must avoid unstructured digital media insertions that risk cognitive overload, instead ensuring that multimedia tools are strictly compartmentalized and aligned with learner capacities. The findings strongly suggest that this instructional approach requires broader, comprehensive research across diverse conditions, exploring how varying cultural contexts, distinct age groups, and different teaching methodologies influence multimedia learning outcomes.

Keywords: *Middle School Pedagogy, Student Disengagement, Multimedia Learning, STEM Instruction, Retrieval Practice*

The Impact of Digital Transformation on Operational Performance in Manufacturing Organizations: The Mediating Role of Employee Digital Competency

Chandrapala, D. L. G. S. K.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
dlgsk1984@gmail.com

Abstract

Manufacturing organizations increasingly rely on digital transformation to enhance operational performance. However, technological investments are not always translated into expected performance benefits because employees' digital competency levels very. This study examined the impact of digital transformation on operational performance in manufacturing organizations in Colombo, Sri Lanka, with employee digital competency tested as a mediating variable. A quantitative, cross-sectional survey design was employed across four manufacturing organizations, two in food manufacturing and two in apparel manufacturing. Using stratified random sampling, 320 employees who regularly use digital systems in their work (190 from food manufacturing, 130 from apparel) completed a structured questionnaire measuring digital transformation, employee digital competency, and operational performance on a five-point Likert scale. Reliability analysis confirmed excellent internal consistency across all three constructs. Correlation analysis revealed strong, statistically significant positive relationships between digital transformation and employee digital competency ($r = 0.649$), employee digital competency and operational performance ($r = 0.757$), and digital transformation and operational performance ($r = 0.740$), with all $p < 0.001$. Regression analysis showed digital transformation significantly predicted employee digital competency ($\beta = 0.649$, $R^2 = 0.421$) and operational performance ($\beta = 0.740$, $R^2 = 0.547$), while employee digital competency significantly predicted operational performance ($\beta = 0.757$, $R^2 = 0.573$) with all relationships statistically significant ($p < 0.001$). The findings indicated that employee digital competency partially mediates the relationship between digital transformation and operational performance. The significant indirect effect ($B = 0.352$, 95% CI [0.290, 0.414]), together with the remaining significant direct effect ($B = 0.488$), confirmed the presence of partial mediation. The study concluded that digital transformation is positively associated with operational performance, both directly and indirectly through employee digital competency. The study recommends that organizations treat digital transformation as a technology-and-people initiative by pairing investments in digital systems with structured training, targeted skills development, and continuous implementation support to maximize operational performance.

Keywords: *Digital Transformation, Employee Digital Competency, Operational Performance, Manufacturing, Mediation*

A Comparative Study of Pre-Selling and On-Delivery Selling Distributions and Their Impact on Sales Performance among Retail and Wholesale Outlets in Urban and Rural Areas in the FMCG Sector

Perera, P. A. M. C.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
malithc9154@gmail.com

Abstract

This research focused on the Fast-Moving Consumer Goods (FMCG) sector and aimed to identify and compare the effectiveness of pre-selling and on-delivery selling distributions and their impact on sales performance among retail, wholesale, and supermarket outlets in urban and rural areas. The study examined how these two distribution approaches influenced sales growth, sales planning efficiency, inventory management, time management, and overall operational performance under different market conditions. A mixed-methods research approach was adopted; primary data were collected from 70 outlets located in rural areas of the Kurunegala District and urban areas of the Colombo District. The quantitative data were analyzed using descriptive and inferential statistical techniques. Reliability, validity, and normality tests were conducted to assess the quality and suitability of the data. In addition, correlation analysis, multicollinearity diagnostics, multiple regression analysis, and Analysis of Variance (ANOVA) were applied to examine relationships and differences among the study variables. The qualitative data were analyzed using thematic analysis to identify key themes and experiences related to the effectiveness and operational challenges of the two distribution methods. The findings revealed significant differences in the effectiveness of pre-selling and on-delivery selling methods, particularly across urban and rural market contexts. The study provided valuable insights for FMCG distributors, sales representatives and sales managers in selecting appropriate distribution strategies to enhance sales performance and operational efficiency. It also contributed to academic knowledge by providing a comparative understanding of distribution methods across diverse market environments. Furthermore, the findings offered practical insights into how distribution costs could be minimized, time and inventory management could be improved, and overall operational efficiency could be enhanced within different market areas.

Keywords: *Pre - Selling, On-Delivery Selling, Urban Areas, Rural Areas, Sales Performance, Distribution, Sales Representatives*

Challenges Faced by Tourism Businesses in Adopting Climate Resilient and Sustainable Practices (With Special Reference to Negombo, Sri Lanka)

Dissanayake, D. A. N. Y.
Department of Coastal and Marine Resources Management,
Faculty of Engineering and Management, Ocean University of Sri Lanka
nipuniyogeeshadissanayake1998@gmail.com

Abstract

Coastal tourism businesses play an important role in supporting local livelihoods and economic development, also depending on vulnerable coastal ecosystems. Sustainable practices within the tourism sector for climate resilience is therefore essential for strengthening environmental resilience and maintaining the long-term viability of coastal destinations. This study examined the challenges faced by coastal tourism businesses in adopting climate resilient and sustainable practices in Negombo. Employed a quantitative method and a simple random sampling technique. Primary data were collected from 182 tourism businesses, including hotels, restaurants, tour operators, and water-sport providers, using a structured questionnaire. Descriptive statistics were used to assess participation in sustainable coastal management activities, adoption of environmentally friendly practices, collaboration, and integration of sustainability into long-term business strategies. The findings revealed limited engagement in sustainable coastal management among tourism businesses. Only 16.5% of respondents reported implementing eco-friendly practices, while participation in mangrove restoration was limited to 2.2%. Collaboration with government programmes was reported by 21.4% of businesses, while the majority indicated no involvement in identified coastal management activities. Furthermore, 68.7% of businesses had not integrated adaptation measures into their long-term strategies, demonstrating limited strategic commitment to sustainability. Financial constraints (79.7%), insufficient government support (58.2%), and knowledge limitations (47.3%) emerged as major barriers to adopting sustainable practices. The findings highlight a substantial gap between the importance of sustainable coastal management and its practical implementation within Negombo's tourism sector. Strengthening environmental awareness, stakeholder collaboration, institutional support, and incentives for ecosystem-based and eco-friendly practices are essential for promoting a more sustainable and resilient coastal tourism sector.

Keywords: *Challenges, Coastal Tourism, Climate Adaptation, Eco - Friendly Practices, Sustainability*

Sustainable Technology, AI and Digital Innovation

Exploring TESOL Undergraduates' views on Technology, Digital Tools, and AI in Language Teaching Material Development

Kavinda, D. A. R.
Department of Education Science,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Eurasian Campus, Sri Lanka
kavinda.sibcc@gmail.com

Abstract

The increasing integration of technology and digital tools into education has transformed the ways in which teaching and learning materials are designed, developed, and delivered. This study explores undergraduates' views on the use of technology and digital tools in material development, focusing on their perceived uses, benefits, and challenges. A qualitative research approach was adopted to gain an in-depth understanding of participants' perspectives. Data were collected from 93 TESOL undergraduates across all study years at a university where the researcher teaches. The study was explained to all TESOL undergraduates before data collection, and only those willing to participate voluntarily completed the questionnaire. Participants were selected through convenience sampling and represented different geographical regions of Sri Lanka and a wide age range of 20 to 60 years. Data collected through open-ended questions were examined by identifying recurring ideas, grouping related responses, and developing key themes. Findings indicate that participants perceived technology and digital tools as valuable for developing attractive, interactive, engaging, and learner-centred materials. Presentations, images, videos, animations, quizzes, and multimedia resources were perceived as supporting students' understanding, participation, creativity, collaboration, personalised learning, and independent learning. Canva, Microsoft PowerPoint, Google Classroom, YouTube, Kahoot, Quizizz, Padlet, and AI tools such as ChatGPT and Gemini were identified as useful resources. AI was particularly valued for generating ideas, activities, questions, exercises, and examples, although participants emphasised verifying, adapting, and critically evaluating AI-generated content. Challenges included unreliable internet connectivity, limited device access, inadequate digital skills, technical difficulties, student distraction, and concerns about accuracy and responsible use. The study concludes that technology is a supportive tool rather than a replacement for teachers, highlighting the need for targeted digital-competency development, improved infrastructure, and effective responsible technology integration.

Keywords: *Educational Innovation, Learner Engagement, Teacher Education, Critical Evaluation, Multimedia Learning*

Remote Sensing-Based Multi-Temporal Monitoring of Vegetation Health and Moisture Fluctuations; Imbulpe DSD, Sri Lanka

Basnayaka, W. B. M. R. S.[1]*, Dias, W. M. S. S.[2]
[1]Postgraduate Institute of Humanities and Social Sciences,
University of Peradeniya, Sri Lanka
[2]Postgraduate Institute of Agriculture,
University of Peradeniya, Sri Lanka
*rushanthisathsarani@gmail.com

Abstract

Imbulpe Divisional Secretariat Division (DSD) covering 261.35 km^2 is a significant tropical mountain environment with diverse forested landscapes, and significant ecological services. Recent forest management strategies have contributed to forest conservation in the DSD. However, there is a lack of multi-temporal Remote Sensing (RS) and Geographic Information System (GIS) studies focusing on vegetation health and moisture content. To address this gap, this study analyses satellite imagery (Landsat 5,8) of 2005, 2015, and 2025 using Normalized Difference Vegetation Index (NDVI), Normalized Difference Moisture Index (NDMI), and interactive supervised classification generated canopy cover maps; validated through historical Google Earth imagery. Furthermore, 12 key informant interviews were conducted with Forest Extension Officers (04), Grama Niladharis (06), and volunteer environmental society representatives (02). The results indicate that the highest extent of highly healthy vegetation was recorded in 2005 (7,941.60 Ha), decreased to 1384.47 Ha in 2015; however, partially recovered to 4,137.93 Ha by 2025. Conversely, low healthy vegetation shifted from 4,059.54 Ha (2005) to 4,426.56 Ha (2015), and dropping to 3599.10 Ha (2025), while moderate healthy vegetation remained relatively consistent. Total canopy cover exhibited an upward trend, increasing from 19,862.46 Ha (2005) to 20,999.79 Ha (2015) and 21,736.53 Ha (2025), with non-canopy areas decreasing from 6,256.71 Ha (2005) to 4,382.64 Ha (2025). NDMI values were relatively low in grasslands, built-up areas, and rocky surfaces, particularly across the central and northeastern parts of the Imbulpe DSD. In contrast, relatively high NDMI values were observed in the western and peripheral areas, corresponding to regions with dense canopy cover. Finally, these results showed that forest management strategies contributed to the increasing trend of canopy cover from 2015 to 2025, following the declining period of 2005 to 2015. Overall, the study highlights the importance of RS for effective forest monitoring and the role of appropriate forest management strategies in supporting sustainable forest conservation.

Keywords: *Multi-temporal Monitoring, Remote Sensing (RS), Normalized Difference Vegetation Index (NDVI), Normalized Difference Moisture Index (NDMI), Forest Management*

Analyzing the Potential of Artificial Intelligence for Sustainable Water Management and Revitalization of Sri Lankan Tank Cascade Systems (TCS)

Wickramage, T. T.
Faculty of Technology,
Eurasian Campus, Sri Lanka
tharindithathsarani257@gmail.com

Abstract

Sri Lankan Tank Cascade Systems (TCS) represent a traditional and sustainable approach to water management that has supported agriculture, water security, and rural livelihoods in the dry zone for centuries. However, the sustainability and functionality of these systems are increasingly threatened by climate variability, water scarcity, land-use changes, sedimentation, and the decline of traditional management practices. The main objective of this study is to analyze the potential of Artificial Intelligence (AI) in addressing contemporary water management challenges and supporting the sustainable revitalization of Sri Lankan Tank Cascade Systems. Although extensive research has examined the historical, environmental, and socio-economic significance of TCS, limited attention has been given to integrating traditional cascade-based water management knowledge with AI-driven predictive and decision-support approaches. To address this research gap, a qualitative analytical research approach based on secondary data is adopted. Academic journal articles, conference papers, government publications, technical reports, and other relevant literature related to Tank Cascade Systems, sustainable water management, agricultural water management, and AI applications are systematically reviewed and thematically analyzed. The study explores how AI techniques, including predictive analytics and machine learning-based forecasting, can contribute to rainfall prediction, water availability assessment, drought risk evaluation, irrigation planning, and optimized water allocation. Furthermore, it examines the opportunities, limitations, and implementation challenges associated with applying AI within traditional tank cascade environments. Based on the findings, an AI-assisted conceptual decision-support software framework that integrates traditional TCS knowledge with modern data-driven approaches is proposed. The study is expected to provide valuable insights for researchers, policymakers, and water resource management practitioners by identifying innovative and sustainable strategies to strengthen climate-resilient agricultural water management while supporting the long-term conservation and revitalization of Sri Lanka's ancient irrigation heritage.

Keywords: *Artificial Intelligence, Tank Cascade Systems (TCS), Sustainable Water Management, Water Resource Management, Climate Resilience*

Smart Irrigation as a Sustainable Solution to Agricultural Water Scarcity: A Review

Thamalsha, W. G. S.
Faculty of Agriculture and Plantation Management,
Wayamba University of Sri Lanka
sasinithamalsha@gmail.com

Abstract

Increasing water scarcity has become a major challenge to agricultural sustainability as freshwater resources are increasingly affected by climate variability, rising agricultural water demand, and competing human needs. With agriculture consuming nearly 70 % of global freshwater withdrawals, improving irrigation efficiency is essential for conserving water while maintaining crop productivity. Existing reviews have largely examined individual technologies, system architectures, or reported water saving performance, while less attention has been given to connecting technological capabilities with the conditions required for their effective and sustainable adoption, particularly in resource constrained agricultural settings. Therefore, this review addresses this gap by providing an integrated assessment of smart irrigation from technology to sustainability, linking real time sensing and monitoring, data communication, intelligent irrigation decision making, water use efficiency, environmental benefits, and implementation barriers within a single framework. A structured review of recent peer reviewed literature was conducted using studies related to smart irrigation, soil-moisture sensing, weather-based monitoring, IoT, remote sensing, AI, irrigation scheduling, and agricultural water management. The reviewed evidence indicates that sensor based and data driven irrigation can improve the timing and quantity of water application by matching irrigation more closely with crop and environmental water requirements. However, the benefits are highly context dependent, and recent evidence highlights continuing challenges related to high initial costs, sensor calibration, connectivity, technical expertise and limited scalability for smallholder farmers. To address the identified gap, this review proposes a farmer oriented and context adapted approach in which smart irrigation technologies are integrated with affordable sensing, reliable data communication, locally appropriate decision support systems, efficient irrigation practices, and continuous performance evaluation. Such an integrated approach can move smart irrigation beyond technology demonstration toward practical sustainable water management. The review concludes that smart irrigation can contribute to agricultural water conservation and climate resilient farming when technologies are appropriately adapted to local environmental, economic, infrastructural, and farmer requirements. Future research should prioritize long term field validation, low cost and modular systems, interoperability, local calibration, economic feasibility, and scalable solutions for smallholder agriculture.

Keywords: *Water Scarcity, Smart Irrigation, Artificial Intelligence*, *Internet of Things, Environmental Sustainability*

The Impact of Artificial Intelligence on Geriatric Medicine: A Systematic Review of Clinical Applications, Assistive Devices, and Future Directions for Healthy Aging

Kumara, H. K. M. H. V.
University of Kelaniya, Sri Lanka
harshanimonika977@gmail.com

Abstract

The fast-growing elderly population has created the demand for timely, personalized, and proactive care for older patients suffering from multimorbidity, cognitive impairment, frailty, and polypharmacy. Artificial Intelligence (AI) consisting of machine learning, deep learning, natural language processing, and predictive analytics represents innovative approaches to the early detection, treatment, prediction of illness, and disease management. In this systematic review, the recent use of AI in geriatric medicine was analyzed based on major clinical areas, advantages for healthcare, and potential barriers of AI use in geriatric medicine. The PRISMA approach was applied to identify the related literature via PubMed, Scopus, Web of Science, IEEE Xplore, and ScienceDirect. The search period comprised studies published between 2020 and 2026 with keywords "artificial intelligence", "machine learning", "deep learning", "older adults", "geriatric" and "healthcare". Selected studies used an AI healthcare application among adults aged 60 years or older. Out of 142 papers screened, 37 were eligible based on the inclusion and exclusion criteria and underwent quality assessment with MMAT tool. AI methodologies, clinical applications, performance, and barriers were summarized by applying a narrative synthesis technique. Forty percent of selected papers dealt with the early detection and prognosis of dementia, Alzheimer's disease, frailty, falls, and mortality. The use of AI in analyzing electronic health records, images, sensors, and behavior has been shown to be effective in improving risk stratification and clinical decisions in 21 articles. Assistive technology involving remote monitoring, smart homes, and digital health platforms have helped in maintaining independence and quality of life in 13 articles. However, some persistent issues have been external validity, algorithm transparency, data security, and ethical management. AI provides a more predictive, preventive, and personalized way of dealing with the problems of geriatrics however, it needs to be clinically validated, ethically managed, and multidisciplinary cooperation among professionals.

Keywords: *Artificial Intelligence, Geriatric Healthcare, Digital Transformation, Machine Learning*

Digital Financial Tools and Their Impact on Financial Management Behavior: A Systematic Literature Review of Evidence from Developing Economies

Kavisthri, G. S. R.
Faculty of Commerce & Management Studies,
University of Kelaniya
srkavisthri@gmail.com

Abstract

The rapid growth of digital financial tools has transformed the way people access and manage financial services, particularly in developing economies where conventional banking services remain limited. This study systematically reviews existing literature to examine how digital financial tools shape financial management behaviors in developing economies. Following a structured systematic review protocol aligned with the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) framework, literature was searched across Scopus, Web of Science, EBSCOhost, IEEE Xplore, JSTOR, and Google Scholar. A total of 210 records were screened using predefined inclusion and exclusion criteria, of which 30 studies met the eligibility criteria and were included in the final synthesis. The findings were synthesized using narrative and thematic analysis, and the methodological quality of the selected studies was also assessed. The findings indicate that mobile money, digital wallets, mobile banking, and digital credit can positively influence saving, budgeting, payment efficiency, and access to credit. However, these effects are shaped by socio-demographic and contextual factors, including gender, income, education, financial and digital literacy, trust, and technological infrastructure. The review also identifies risks associated with digital credit, cybersecurity concerns, digital inequality, and inadequate regulatory and consumer-protection mechanisms. This review contributes by bringing together evidence on digital financial tools, financial behaviors, socio-demographic factors, and contextual barriers to provide a more comprehensive understanding of digital finance in developing economies. It further identifies important research gaps, particularly the need for longitudinal evidence, standardized measures of financial behavior, greater attention to emerging digital investment tools, and context-specific research. The findings provide implications for policymakers, financial institutions, fintech providers, and development agencies seeking to promote responsible digital finance, inclusive financial participation, and sustainable economic development.

Keywords: *Mobile Money, Financial Behaviour, FinTech Adoption, Financial Literacy, Digital Inclusion*

ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි සඳහා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ගුරුවරුන් මුහුණදෙන වර්තමාන ගැටලුකාරී තත්ත්වය පිළිබඳ විමර්ශනයක්

කුලරත්න, ඩී. එස්. ඩී.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
kularathnasadu@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

වර්තමාන අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ ඩිජිටල් තාක්ෂණය භාවිත කරමින් ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය වඩාත් ඵලදායී කිරීම සඳහා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනයට වැදගත් ස්ථානයක් හිමිවී ඇත. නමුදු ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි සඳහා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ගුරුවරුන් බොහෝ වශයෙන් තාක්ෂණික, සම්පත්මය, ශිෂ්‍ය සහභාගීත්වය, පන්ති කළමනාකරණය සහ වෘත්තීයමය වශයෙන් විවිධ අභියෝගවලට මුහුණ දෙන බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධානතම අරමුණ වූයේ ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි සඳහා ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ගුරුවරුන් මුහුණදෙන වර්තමාන ගැටලුකාරී තත්ත්වය හඳුනා ගැනීම සහ එම අභියෝග ගුරුවරුන්ගේ වැඩ බර, ආතතිය සහ ඉගැන්වීමේ කාර්යක්ෂමතාව කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විමර්ශනය කිරීම යි. මේ සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් සහ විස්තරාත්මක සමීක්ෂණ සැලැස්මක් භාවිත කරමින් ප්‍රාථමික පාසල් ගුරුවරුන් 30 - 50 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදී. රැස් කරන ලද දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය යටතේ සංඛ්‍යාත, ප්‍රතිශත, වගු සහ රූප සටහන් මඟින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව අස්ථාවර අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාව, ප්‍රමාණවත් ඩිජිටල් උපකරණ හා තාක්ෂණික සම්පත් නොමැතිකම, ප්‍රමාණවත් වෘත්තීය පුහුණුව නොමැතිකම සහ සීමිත ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව ප්‍රධාන අභියෝග ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදී. එමෙන් ම ප්‍රාථමික සිසුන්ගේ අවධානය, සහභාගීත්වය, විනය සහ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය පවත්වා ගැනීම ද ගුරුවරුන්ට අපහසු වී ඇති බව අනාවරණය විය. තව ද, ඩිජිටල් පාඩම් සකස් කිරීම, ඉදිරිපත් කිරීම් හා ක්‍රියාකාරකම් නිර්මාණය කිරීම, තාක්ෂණික ගැටලු විසඳීම සහ දෙමාපියන් හා සිසුන් සමඟ සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා අමතර කාලයක් වැය කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් ගුරුවරුන්ගේ වැඩ බර සහ ආතතිය ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනී යයි. එබැවින් ප්‍රාථමික ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විශ්වාසදායක අන්තර්ජාල පහසුකම්, ප්‍රමාණවත් තාක්ෂණික සම්පත්, අඛණ්ඩ ගුරු පුහුණුව සහ ශක්තිමත් ආයතනික හා තාක්ෂණික සහයෝගය ලබාදීම සිදු කළ යුතු ය. එමෙන් ම හඳුනාගත් බාධක අවම කිරීම මඟින් ගුරුවරුන්ගේ විශ්වාසය හා ඉගැන්වීමේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කරමින් ප්‍රාථමික සිසුන් සඳහා වඩාත් සාර්ථක ඩිජිටල් ඉගෙනුම් පරිසරයක් ගොඩනැගීමට හැකි වේ.

මුඛ්‍ය පද: *ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය, ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය, ගුරු වැඩ බර, ශිෂ්‍ය සහභාගීත්වය, තාක්ෂණික බාධක*

ශ්‍රී ලාංකේය පර්යේෂණ පුස්තකාල තුළ ඥාන සංවිධානය සඳහා කෘත්‍රිම බුද්ධි පද්ධති ඒකාබද්ධ කිරීම - අභියෝග සහ උපායමාර්ග

වීරරත්න, කේ. එච්. ඒ. කේ.
පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
adkdhananjaya@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

නූතන ගෝලීය ඩිජිටල් සන්දර්භය තුළ ශාස්ත්‍රීය සන්නිවේදනය සහ දත්ත කළමනාකරණය ප්‍රශස්ත කිරීම සඳහා කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණය තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. එහෙත්, ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල පර්යේෂණ පුස්තකාල තුළට මෙම නවීන තාක්ෂණයන් ඒකාබද්ධ කිරීමේ දී ව්‍යුහාත්මක අභියෝග රැසක් පැන නඟී. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලාංකේය පර්යේෂණ පුස්තකාලයන්හි ඥාන සංවිධාන ක්‍රියාවලිය සඳහා ස්වභාවික භාෂා සැකසුම් සහ ස්වයංක්‍රීය පාරදත්ත සුචිගත කිරීම වැනි නිශ්චිත කෘත්‍රිම බුද්ධි මෙවලම් යෙදවීමේ ප්‍රායෝගික බාධාවන් සහ ඵලදායී උපායමාර්ග පරීක්ෂා කිරීම යි. මේ සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේද පර්යේෂණ සැලසුමක් භාවිත කරන ලදී. ලංකව පුරා පිහිටි රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල සහ පර්යේෂණ ආයතන ආශ්‍රිතව සරල අහඹු නියැදි ක්‍රමය මඟින් තෝරාගත් පුස්තකාල සහ තොරතුරු කළමනාකරණ වෘත්තිකයන් 250 දෙනෙකුගෙන් දත්ත රැස් කෙරිණි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සඳහා මාර්ගගත ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි ද, ගුණාත්මක දත්ත සඳහා අර්ධ - ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ද යොදාගන්නා ලදී. විශ්ලේෂණ ප්‍රතිඵලවලට අනුව, නියැදියෙන් 78% ක ප්‍රතිශතයක් ඩිජිටල් පරිවර්තනය කෙරෙහි ධනාත්මක නැඹුරුවක් දැක්වීය. එහෙත්, පරිගණක යටිතල පහසුකම් ඌනතාව සහ මූල්‍ය සීමාවන් ප්‍රධානත ම බාධාව ලෙස 65% ක් විසින් පෙන්වා දෙන ලදී. තව ද, සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් දේශීය භාෂා ආකෘති නොමැතිකම සහ තාක්ෂණික නිපුණතා ඌනතාව ප්‍රධාන ගුණාත්මක තේමා ලෙස හඳුනාගැනිණි. කෙසේ වෙතත්, අදාළ තාක්ෂණයන් යොදා ගැනීමෙන් පාරදත්ත සැකසීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ යන බව සහසම්බන්ධතා විශ්ලේෂණය මඟින් $p < 0.05$ සංඛ්‍යානමය වශයෙන් තහවුරු විය. මෙම අභියෝග ජයගැනීම උදෙසා ප්‍රායෝගික නිර්දේශ කිහිපයක් ඉදිරිපත් කෙරේ. මූල්‍යමය වශයෙන් වාසිදායක අන්තර්ජාලය පාදක කරගත් දත්ත තාක්ෂණය පාදක කරග ත් විවෘත මූලාශ්‍ර භාවිත කිරීම, අන්තර් ආයතනික සම්පත් බෙදාගැනීමේ ජාල ස්ථාපිත කිරීම සහ ජාතික පුස්තකාලයේ මූලිකත්වයෙන් පුස්තකාල හා තොරතුරු ක්ෂේත්‍රය සඳහා ජාතික කෘත්‍රිම බුද්ධි ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කිරීම ඒ අතර වේ.

මුඛ්‍ය පද: *කෘත්‍රිම බුද්ධිය, ඥාන සංවිධානය, තොරතුරු කළමනාකරණය, ශාස්ත්‍රීය සන්නිවේදනය, පුස්තකාල නවීකරණය*

Impact of Mobile Learning Applications on the Learning and Academic Performance of School Students in Sri Lanka

Hewavitharana, S. G.
Department of Information Technology,
Faculty of Technology,
Eurasian Campus, Sri Lanka
geshanjalihewavitharana@gmail.com

Abstract

The rapid advancement of information and communication technology has transformed school education by providing flexible access to digital educational resources. Although mobile learning has received increasing attention, limited context-specific evidence is available regarding how Sri Lankan school students utilize mobile applications, perceive their educational usefulness, and face implementation challenges. Therefore, this study examined the utilization of mobile learning applications and their perceived contribution to the learning and academic performance of school students in Sri Lanka. A quantitative descriptive survey design was adopted, collecting primary data via a structured Google Forms questionnaire from 107 school students (Grades 5 to 13) selected through simple random sampling. Data were analyzed using descriptive statistical techniques, including frequencies and percentages. The findings revealed that 96.1% of respondents used mobile learning applications for educational purposes, with YouTube identified as the most prevalent platform. A substantial proportion of respondents agreed that these applications facilitated lesson understanding, assignment completion, time management, and self-directed study habits. However, poor internet connectivity and mobile device distractions emerged as key barriers. The findings suggest that mobile learning applications offer valuable support for students' learning experiences when used appropriately. Given that results are based on self-reported questionnaire responses and descriptive statistics, they reflect student perceptions rather than definitive causal impacts on academic outcomes. Ultimately, the study underscores the necessity of responsible technology use, teacher guidance, reliable internet access, and effective integration of digital tools with traditional classroom teaching, offering practical implications for educators, parents, and policymakers.

Keywords: *Educational Technology, Mobile Learning, Digital Education, Self-directed Study, Academic Performance*

Sustainable Societies, Justice and Governance

ඩිජිටල් තාක්ෂණයේ ව්‍යාප්තිය සහ නූතන සමාජීය අපරාධ ප්‍රවණතා අතර පවත්නා අන්තර් සබඳතාව පිළිබඳ විමර්ශනයක් - ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ප්‍රධාන කරගෙන

කුරුකුලසූරිය, වයි. සී. පී
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය, යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
yeshanichathuranganee1011@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම පර්යේෂණය මඟින් ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ 2020 - 2026 කාලය තුළ ඩිජිටල් තාක්ෂණ භාවිතය ඉහළ යාමත් සමඟ සයිබර් අවකාශය ආශ්‍රිත අපරාධවල වර්ධනය විමර්ශනය කරයි. නවීන සමාජයේ ඩිජිටල් මෙවලම් භාවිතය, සයිබර් අවදානම් සහ අපරාධ ප්‍රවණතා අතර පවතින සම්බන්ධතාව මෙහි දී අවධානයට ලක්කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ තරුණයන්ගේ තාක්ෂණික භාවිතය, ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව, සමාජ මාධ්‍ය හැසිරීම් සහ පවතින සයිබර් නීතිමය රාමුව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් නවීන අපරාධ චින්දිතයන් බවට පත්වීමට බලපාන සාධක හඳුනා ගැනීම යි. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ වයස අවුරුදු 18 - 40 අතර තරුණයන් 200 දෙනෙකු අහඹු නියැදීමෙන් (N = 200) තෝරාගෙන පර්යේෂණය සිදුකර ඇත. ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව හා සයිබර් හැසිරීම් මැනීමට Digital Literacy Scale සහ Cyber Hygiene Scale ඇසුරින් ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කළ අතර, Excel මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය කර Pearson Correlation සහ Multiple Regression Analysis යොදා ගන්නා ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් 85% ක් දිනකට පැය 02කට වැඩි කාලයක් අන්තර්ජාලය භාවිත කරන අතර, 77.5% කට ඩිජිටල් අවදානම් පිළිබඳ න්‍යායාත්මක දැනුමක් පැවතිය ද, ප්‍රායෝගික සයිබර් ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ගවල පැහැදිලි අඩුවක් ඇත. විශේෂයෙන්, 50% ක් 'දෙපියවර සත්‍යාපනය' භාවිත නො කරන අතර, 45% ක් සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ සංවේදී පෞද්ගලික තොරතුරු අධික ලෙස හෙළි කරති. අනුමාන සංඛ්‍යාලේඛන විශ්ලේෂණයට අනුව, ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවය/ආරක්ෂණ භාවිතයන් සහ සයිබර් අපරාධවලට ගොදුරු වීම අතර ප්‍රබල සෘණාත්මක සබඳතාවක් ($r = -0.68, p < 0.01$) අනාවරණය වූ අතර, සමාජ මාධ්‍ය අධික ලෙස භාවිත කිරීම සහ අපරාධ අවදානම අතර ධනාත්මක සබඳතාවක් ($r = 0.62, p < 0.01$) සනාථ විය. Multiple Regression විශ්ලේෂණයට අනුව ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවයේ අඩුවීම සහ පෞද්ගලික තොරතුරු නිරාවරණය කිරීම, සයිබර් චින්දිතභාවය කෙරෙහි 64% ක බලපෑමක් ($R^2 = 0.64, p < 0.001$) ඇති කරන බව පෙනී ගියේය. මෙම සාධක හේතුවෙන් 2020 - 2026 කාල සීමාව තුළ ඩිජිටල් මූල්‍ය වංචා (85%) සහ සයිබර් හිරිහැර කිරීම් (80%) ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වී ඇත. තව ද, කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI Deepfakes) සහ නවීන තාක්ෂණයන් අපරාධකරුවන් විසින් වංචනික ක්‍රියාවලට බහුලව යොදා ගන්නා බවට (90%) එකඟ විය. වත්මන් නීතිමය රාමුව සහ පොලිස් විමර්ශන පද්ධතිය කෙරෙහි මහජනතාව තුළ පවතින අවිශ්වාසය (57.5%) සහ සයිබර් නීති පිළිබඳ පවතින නොදැනුවත්කම (65%) නිසා චින්දිතයන්ගෙන් සැලකිය යුතු පිරිසක් නීතියේ පිහිට පැතීමට අකමැති බව අනාවරණය විය. මෙම සොයාගැනීම් පෙර පැවති ජාතික (ශ්‍රී ලංකා පොලිස් SLCERT වාර්තා) සහ ජාත්‍යන්තර (UNODC හා සංවර්ධනය වන රටවල සයිබර් අපරාධ පිළිබඳ) අධ්‍යයනයන් හා සසඳන විට, දකුණු ආසියානු කලාපයේ තාක්ෂණික ව්‍යාප්තියට සාපේක්ෂව සයිබර් ආරක්ෂණ දැනුවත්භාවයේ වර්ධනය ප්‍රමාණවත් නොවීම ගැටලුවකි. AI ආශ්‍රිත නවීන සයිබර් තර්ජන ගෝලීය වශයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතින අතර, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයද ඒවාට මුහුණ දෙයි. එබැවින් 2007 අංක 24 දරන පරිගණක අපරාධ පනත යාවත්කාලීන කිරීම, පොලිස් සයිබර් විමර්ශන ඒකක ශක්තිමත් කිරීම සහ ඩිජිටල් ආරක්ෂාව පිළිබඳ අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය කිරීම නිර්දේශ කරයි.

මුඛ්‍ය පද: *ඩිජිටල් තාක්ෂණය, නූතන අපරාධ ප්‍රවණතා, සයිබර් ආරක්ෂාව, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය, ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවය*

ග්‍රාමීය හා නාගරික කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමට කොවිඩ් - 19 වෛරසයේ බලපෑම (නුගේගොඩ ප්‍රදේශය හා ලංකාපුර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන්)

දිල්ෂාන්, පී. බී. ඩී. ඩී. සී
කළමනාකරණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
cdilshan065@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

කොවිඩ් - 19 වෛරසය, ආර්ථික, අධ්‍යාපනික, සමාජීය, දේශපාලන, පාරිසරික ඇතුළු බොහෝ පැතිකඩයන්ගෙන් ගෝලීය වශයෙන් විවිධ බලපෑම් නිර්මාණය කිරීමට සමත් විය. වෛරසයේ විවිධ බලපෑම් පිළිබඳව පර්යේෂණ ගණනාවක් සිදුකර තිබෙන අතර මෙම පර්යේෂණය මගින් ග්‍රාමීය හා නාගරික කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමට කොවිඩ් - 19 වෛරසයෙන් සිදු කරනු ලැබූ බලපෑම් කවර ආකාරයෙන් ද යන්න අධ්‍යයනය කරනු ලබයි. එය පර්යේෂණයෙහි මූඛ්‍ය අරමුණ වේ. එමෙන් ම ග්‍රාමීය හා නාගරික වශයෙන් කොරෝනා වෛරසයේ බලපෑම් සන්සන්දනය කිරීම, කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමේ විවිධ කාණ්ඩ අනුව වෛරසය මගින් ඇතිකල බලපෑම් හඳුනා ගැනීම ද මෙම පර්යේෂණය මගින් අරමුණු කරගෙන ඇත. මෙහි දී පර්යේෂණය සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ නුගේගොඩ ප්‍රදේශයෙන් නාගරික පවුල් 50ක් හා පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ලංකාපුර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළින් ග්‍රාමීය පවුල් 50ක් වශයෙන් වූ නියැදි භාවිතා කරමින් රැස්කරගත් දත්ත යොදාගෙන ග්‍රාමීය හා නාගරික කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමට වෛරසයේ බලපෑම හඳුනාගැනීම සඳහා ග්‍රාමීය හා නාගරික ලෙස වර්ගීකරණයකොට විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් හා ආර්ථිකමිතික විශ්ලේෂණය යටතේ බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආකෘතිය යොදාගන්නා ලදී. එමගින් ලබාගත් ප්‍රතිඵලවලට අනුව සමස්ත නියැදියෙන් කොවිඩ් - 19 වැළඳුනු පුද්ගලයන්ගෙන් 48%ක් ග්‍රාමීය අංශය තුළ සිටි අතර 52%ක් නාගරික අංශය තුළ විය. එමෙන් ම කොරෝනා හේතුවෙන් ග්‍රාමීය හා නාගරික අංශ දෙකෙහිම කුටුම්බ මාසික ආදායම හා පරිභෝජන වියදම පහළ ගිය බව තහවුරු විය. එහි දී වඩාත් ප්‍රබල පහළ බැසීමක් වාර්තා වූයේ සාපේක්ෂව ග්‍රාමීය අංශයෙනි. කුටුම්බයේ මාසික ආදායම යන විචල්‍යය ග්‍රාමීය හා නාගරික අංශ දෙකෙහි ම කුටුම්බ පරිභෝජන වියදමට ධනාත්මක බලපෑම් ඇතිකරන ලද අතර කුටුම්බය තුළ කොරෝනා වැළඳුනු සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව පරිභෝජන වියදම මත ඍණාත්මක බලපෑම් ඇතිකර තිබේ. එමෙන් ම කුටුම්බ සාමාජිකයකු ලබාගත් එන්නත් ගණන ග්‍රාමීය පරිභෝජන වියදමට ධනාත්මකව බලපා ඇති අතර නාගරික කුටුම්බ සඳහා ඍණාත්මකව බලපා ඇත. වෛරසය පැවති කාලයේදී මාසයක් තුළ නිවසේ රැඳී සිටීමට සිදුවූ දින ගණන ග්‍රාමීය පරිභෝජන වියදමට ඍණාත්මකව බලපා තිබෙන අතර නාගරික කුටුම්බ සඳහා ධනාත්මකව බලපා තිබෙන බව තහවුරු විය. මෙවැනි අනපේක්ෂිත අවස්ථාවන් වල දී එහි බලපෑම් අවම කිරීමට ආර්ථික, සමාජීය හා දේශපාලනික ඒකාබද්ධ ආරක්ෂක වැඩපිළිවෙළක් සකස් කිරීම වැදගත් වේ.

මූඛ්‍ය පද: *පරිභෝජන වියදම, ග්‍රාමීය, නාගරික, කුටුම්බ, කොවිඩ් - 19*

උණවටුන සංචාරක පොලිස් කලාපය තුළ විදේශිකයන්ගේ ආරක්ෂාව, අපරාධ නිවාරණය සහ භෞතික ආරක්ෂණ කළමනාකරණය පිළිබඳ අපරාධ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ප්‍රියංකර, ජී. ඒ. ජේ.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
amilajayan@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගයක් වන සංචාරක කර්මාන්තය සුරක්ෂිතව පවත්වා ගැනීම සඳහා විදේශිකයන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. උණවටුන සංචාරක පොලිස් වසම තුළ විදේශීය සංචාරකයන් ඉලක්ක කරගනිමින් සිදුවන දේපළ අපරාධ, ලැගුම්හල්වල භෞතික ආරක්ෂණ දුර්වලතා සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පවතින සන්නිවේදන අභියෝග විද්‍යාත්මකව විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ යි. මේ සඳහා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක ක්‍රමවේද ඒකාබද්ධ කළ මිශ්‍ර ප්‍රවේශයක් (Mixed Methodology) ඔස්සේ, අහඹු හා අරමුණු සහගත නියැදිකරණය යටතේ විදේශිකයන් 50 ක්, ලැගුම්හල් හිමියන් 20ක් සහ පොලිස් නිලධාරීන් 10 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ සුලභ ක්‍රියාකාරකම් න්‍යාය (Routine Activity Theory) තහවුරු කරමින්, කුඩා පරිමාණ විලා සහ ලැගුම්හල්වලින් 78% ක ප්‍රමිතිගත ආරක්ෂිත සේප්පු නොමැති වීමත්, 68% ක Night Vision සහිත CCTV පද්ධති අක්‍රීයවීමත් හේතුවෙන් සංචාරකයන් අපරාධකරුවන්ගේ පහසු ඉලක්ක බවට පත්ව ඇති බව යි. තව ද, වාර්තා වූ දේපළ අපරාධවලින් 58% ක්ම මධ්‍යම රාත්‍රියෙන් පසු සිදුවන අතර, විදේශිකයන්ගෙන් 62% ක්ම පොලිස් පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමේ දී භාෂාමය සහ සන්නිවේදන බාධාවන්ට මුහුණ දීම හේතුවෙන් විමර්ශන කටයුතු සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රමාද වන බව තහවුරු විය. මෙයට පිළියම් වශයෙන්, සංචාරක ලැගුම්හල් සඳහා අවම භෞතික ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන් නීතිගත කිරීම, පාරිසරික සැලසුම්කරණය (CPTED) නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම, භාෂා ගැටලු ජයගැනීමට AI පරිවර්තන මෙවලම් භාවිතය සහ ප්‍රජාව හා පොලිසිය අතර ක්ෂණික තොරතුරු හුවමාරුවට ඩිජිටල් ප්‍රජා පොලිස්කරණ (Digital Community Policing) ජාලයක් ස්ථාපිත කිරීම මෙම අධ්‍යයනය මඟින් නිර්දේශ කරනු ලබයි.

මුඛ්‍ය පද: *සංචාරක ආරක්ෂාව, භෞතික ආරක්ෂණය, පාරිසරික සැලසුම්කරණය (CPTED), ප්‍රජා පොලිස්කරණය, සන්නිවේදන බාධක*

පශ්චාත් නූතන සංකල්පය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායන් ගොඩ නැඟීම හා වර්ධනය: Zygmunt Bauman ගේ Liquid Modernity (ද්‍රවශීලී නූතනත්වය) ඇසුරින් විග්‍රහ කිරීම

කළුආරච්චි, ටී.
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
447tharaka@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

සමාජ විද්‍යාව යනු ආනුභවික නිරීක්ෂණවලින් ලබා ගත් අර්ථකථන සාමාන්‍යකරණයන් මත පදනම්ව සමාජයේ 'තර්කනය' අවබෝධ කර ගැනීමට උත්සාහ කරන, සමාජ සම්බන්ධතා සහ කොන්දේසි පිළිබඳ විමර්ශනය හා සම්බන්ධ විනය වන බැවින් එය පැහැදිලිව ම නිෂ්පාදනයක් වන අතර, එබැවින්, නූතනවාදය හා පශ්චාත් නූතනවාදය යනු නවීකරණ ව්‍යාපෘතියකි. මෙම අධ්‍යයන පත්‍රිකාව තුළින් මූලික වශයෙන් "පශ්චාත් නූතන සංකල්පය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායන් ගොඩ නැඟීම හා වර්ධනය Zygmunt Bauman ගේ Liquid Modernity (ද්‍රවශීලී නූතනත්වය) ඇසුරින් අධ්‍යයනය කිරීම" පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් කරයි. සිග්මන් බෝමන් සිය *Liquid Modernity* (2000) ග්‍රන්ථයේ "On Letting Light on to Liquid" නම් ප්‍රවේශය ආරම්භ කරන්නේ භෞතික විද්‍යාත්මක සංකල්පයක් සමාජ විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක් බවට පරිවර්තනය කරමිනි. ඔහු මෙහි දී ඝන ද්‍රව්‍ය සහ ද්‍රව ද්‍රව්‍ය අතර පවතින මූලික භෞතික වෙනස්කම් සමාජීය ආයතන විග්‍රහ කිරීම සඳහා රූපකයක් ලෙස භාවිත කරයි. මෙකී නූතනවාදී සහ පශ්චාත් - නූතනවාදී ව්‍යාපෘතිය තුළ සමාජීය යථාර්ථයන් විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා සිග්මන් බෝමන් ගේ "ද්‍රවශීලී නූතනත්වය" නම් ප්‍රවේශය සහ පශ්චාත් - නූතන සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායයන්ගේ වර්ධනය පරීක්ෂාවට ලක් කරයි. අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය ලෙස බෝමන්ගේ *Liquid Modernity* (2000) ග්‍රන්ථයේ එන "On Letting Light onto Liquid" ප්‍රවේශය ආශ්‍රිත ගුණාත්මක න්‍යායාත්මක සහ අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය භාවිත කර ඇත. එහිදී ඔහු මූලික වශයෙන් භෞතික විද්‍යාත්මක සංකල්පයක් වන ඝන සහ ද්‍රව ද්‍රව්‍යවල ලක්ෂණ සමාජ විද්‍යාත්මක රූපකයන් ලෙස යොදා ගනිමින් නූතන සමාජ ආයතන විශ්ලේෂණය කෙරේ. පර්යේෂණ සොයාගැනීම් අනුව, සාම්ප්‍රදායික 'ඝන නූතනත්වය' තුළ පැවති ආගම, පවුල, ජාතික රාජ්‍යය සහ ස්ථීර රැකියාව වැනි ආයතන මිනිසාට ස්ථාවර සහ නම්‍යශීලී නොවන සීමාවන් පැනවූ අතර, ඒවා කාලය හමුවේ ස්ථාවරව පැවතිණි. නමුත් වර්තමාන 'ද්‍රවශීලී නූතනත්වය' තුළ සමාජීය ආයතන, මානුෂීය සබඳතා සහ අනන්‍යතාවයන් තමන්ගේ නිශ්චිත හැඩය පවත්වා ගැනීමට අපොහොසත් වන අතර, ඒවා තාවකාලික, දියාරු සහ නිරන්තරයෙන් වෙනස් වන ස්වභාවයක් ගනී. මෙහි දී කාලය විසින් අවකාශය යටපත් කරනු ලබයි. සමස්තයක් ලෙස 18 වන සියවසේ බුද්ධෝත්පාද කාලයේ සිට පැවත ආ ප්‍රබුද්ධත්වයේ නූතනවාදී විශ්වීය සත්‍යයන් සහ වටිනාකම්වලට එරෙහි ප්‍රතික්‍රියාවක් ලෙස පශ්චාත් -නූතන සංශයවාදය මතුවී ඇත. බෝමන්ගේ ද්‍රවශීලී නූතනත්ව සංකල්පයට අනුව, කිසිදු සමාජීය ස්වරූපයක් හෝ බන්ධනයක් තමන්ගේ හැඩය දිගුකාලීනව පවත්වා ගැනීමට තරම් ස්ථාවර නො වන අස්ථාවර සමාජ යථාර්ථයක් වර්තමානය තුළ ස්ථාපිත වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය. එසේ ම මෙය න්‍යායාත්මක විග්‍රහය යනු හුදෙක් ශාස්ත්‍රීය විග්‍රහයක් පමණක් නොව, වර්තමාන සමාජයේ පවතින අස්ථාවරත්වය සහ ගැටලු තේරුම් ගනිමින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා ප්‍රායෝගිකව යොදාගත හැකි ප්‍රබල ආකෘතියකි. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට සහ සමාජ වැඩකරන්නන්ට මතක් කර දෙන්නේ "පැරණි ස්ථාවර රාමු තුළ තබා වර්තමාන මිනිසාගේ ගැටලු විසඳිය නො හැකි" බව යි. එබැවින් වර්තමාන සමාජයේ පවතින වෙනස්වන සුළු, අස්ථාවර සහ නම්‍යශීලී ස්වභාවයට ගැළපෙන පරිදි ප්‍රතිපත්ති සහ සමාජ සේවාවන් ද නම්‍යශීලී, ප්‍රවේශ විය හැකි සහ මානුෂීය ලෙස සකස් විය යුතු ය.

මුඛ්‍ය පද : *පශ්චාත් නූතනවාදය, සමාජ ආයතන, ද්‍රවශීලී නූතනත්වය, සමාජ ව්‍යුහ, ඝන නූතනත්වය*

ඩිජිටල්කරණය සහ ආර්ථික අස්ථායීතාවයේ සන්දර්භය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ නැඟී එන සංවිධානාත්මක අපරාධ : සයිබර් අපරාධ කේන්ද්‍ර, මූල්‍ය වංචා සහ නීතිමය ප්‍රතිචාර පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්

සඳමාලි, යූ. ජී. එන්.
සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය,
මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
nuwanthikas99@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලංකාවේ සංවිධානාත්මක අපරාධ නව සමාජ ආර්ථික යථාර්ථයක් නිර්මාණය කරයි. ආර්ථික අස්ථායීතාවය, වේගවත් ඩිජිටල්කරණය සහ භූ දේශපාලනික ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ අපරාධ භූ දර්ශනයේ සිදුවන වේගවත් පරිවර්තනය මෙම අධ්‍යයනය මඟින් විමර්ශනය කර ඇත. ආර්ථික අස්ථායීතාවය, වේගවත් ඩිජිටල්කරණය සහ භූ දේශපාලනික සාධක හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදුවන අපරාධ භූ දර්ශනයේ පරිවර්තනය සහ නැඟී එන සංවිධානාත්මක අපරාධ ප්‍රවණතා හඳුනා ගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ යි. ගිනිකොණදිග ආසියාවේ සිදු කරන ලද දැඩි මර්දන හේතුවෙන් අවතැන් වූ ජාත්‍යන්තර "ව්‍යාජ කප්පම් මධ්‍යස්ථාන" සහ ජාත්‍යන්තර සයිබර් අපරාධ සඳහා ශ්‍රී ලංකාව මෑතක දී ප්‍රධාන කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත්ව ඇත. සංකීර්ණ cryptocurrency වංචා සහ Pig butchering ආකාරයේ ආයෝජන වංචා සිට උසස් වෙළඳ පදනම් මුදල් විශුද්ධිකරණ ක්‍රම දක්වා විහිදෙන මූල්‍ය අපරාධ රටේ මූල්‍ය අඛණ්ඩතාවයට බරපතල තර්ජනයක් වන මට්ටමකට ළඟා වී ඇත. ඒ සමඟම සාම්ප්‍රදායික තර්ජන ද පරිණාමය වී ඇති අතර ඩිජිටල් සන්නිවේදන වේදිකා භාවිතා කිරීමත්, කාන්තාවන්ට සහ දරුවන්ට එරෙහිව තාක්ෂණය ප්‍රමුඛ කොටගත් අපරාධ ඉහළ යාමත් ඒ අතර වේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නවතම දත්ත, නියාමන වාර්තා සහ අධිකරණ පූර්වාදර්ශ පිළිබඳ ගුණාත්මක විශ්ලේෂණයක් යොදා ගනිමින්, මෙම ප්‍රවණතා සඳහා බලපාන සමාජ - ආර්ථික සාධක සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාදායක සහ නියාමන රාමු තුළ පවතින පද්ධතිමය දුර්වලතා මෙහි දී විශ්ලේෂණය වේ. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල මඟින් පැහැදිලිව පෙන්වා දෙන්නේ සයිබර් අපරාධ කේන්ද්‍ර සහ සංකීර්ණ මූල්‍ය වංචා වැනි නවීන අපරාධ ජාලවල වේගවත් වර්ධනයට මුහුණ දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන නීතිමය රාමුව ප්‍රමාණවත් නොවන බව යි. සයිබර් අපරාධ කෘතිම බුද්ධිය නැඹුරු ස්වයංක්‍රීය නියෝජිතයන් මඟින් සැපයුම් දාම සහ අනන්‍යතාවය ඉලක්ක කරගෙන කාර්මික මට්ටමේ මෙහෙයුම් බවට පත්වී ඇත. වර්තමාන මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ කෘතිම බුද්ධිය මත පදනම් වූ නවීන වංචා ක්‍රම මූල්‍ය වංචාවල නව ප්‍රවණතාවක් ලෙස හඳුනාගත හැක. මෙම තර්ජන ඵලදායී ලෙස මැඩපැවැත්වීම සඳහා ශක්තිමත් නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතන තුළ උසස් තාක්ෂණික ධාරිතාව ගොඩනැගීම සහ ජාත්‍යන්තර නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතන සමඟ වැඩිදියුණු කළ සහයෝගීතාවයක් ඇති කිරීම පිළිබඳ හදිසි අවශ්‍යතාවක් පවතින බවට නිගමනය කළ හැක.

මුඛ්‍ය පද: *අපරාධකරුවන්, ඩිජිටල්කරණය, නැඟී එන අපරාධ, සයිබර් අපරාධ කේන්ද්‍ර, මූල්‍ය වංචා, නීතිමය ප්‍රතිචාර*

මහනුවර උඩපළාත ප්‍රාදේශීය බලප්‍රදේශයේ ක්වාසි උසාවිය වෙත පැමිණෙන කාන්තාවන්ගේ විවාහක නොගැළපීම්, ලිංගික අතෘප්තිය සහ මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

නසීරා, එම්. සී. එස්.
සමාජ වැඩ හා සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය,
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
nazeeraifthikar165@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

විවාහක ආරවුල් සහ ආගමික නෛතික ක්‍රියාවලිය කාන්තාවන්ගේ මානසික යහපැවැත්ම කෙරෙහි ප්‍රබල බලපෑමක් එල්ල කරන අතර, මෙම අධ්‍යයනය මඟින් මහනුවර උඩපළාත ක්වාසි අධිකරණය වෙත පැමිණෙන මුස්ලිම් කාන්තාවන්ගේ විවාහක නො ගැළපීම්, ලිංගික අතෘප්තිය සහ ඔවුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම අතර පවතින සබඳතාව විමර්ශනය කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක හරස්කඩ අධ්‍යයන සැලැස්මක් යටතේ අරමුණු සහගත නියැදිකරණ ක්‍රමවේදය මඟින් ක්වාසි අධිකරණය වෙත පැමිණි විවාහක කාන්තාවන් 100 දෙනෙකු (N = 100) නියැදිය ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා Kansas Marital Satisfaction Scale (KMSS), Female Sexual Function Index (FSFI), Depression Anxiety Scale (DASS 21), General Health Questionnaire (GHQ 12) සම්මත මිනුම් උපකරණ භාවිත කළ අතර, උඩපළාත ක්වාසි අධිකරණයේ පූර්ව නිල පර්යේෂණ සහ ආචාරධර්මීය අනුමැතිය (අනුමැති අංක : QC/UDP/RES/01) සහ සහභාගීවන්නන්ගේ ලිඛිත දැනුවත් කැමැත්ත (Informed Consent) සහිතව උපරිම රහස්‍යභාවය සුරක්ෂිත කරමින් දත්ත එක්රැස් කරන ලදී. SPSS මෘදුකාංගය ඔස්සේ සිදුකළ සංඛ්‍යානමය විශ්ලේෂණයේ දී (Descriptive Statistics Pearson Correlation and Multiple Regression), සහභාගී වූවන්ගෙන් 87% ක්ම දැඩි විවාහක නො ගැළපීම් සහ අතෘප්තිය වාර්තා කර ඇති බව අනාවරණය විය. තව ද, විවාහක නො ගැළපීම සහ මානසික පීඩනය (DASS - 21 හි විශාදය, කාංසාව සහ ආතතිය) අතර සංඛ්‍යානමය වශයෙන් සැලකිය යුතු ධන සහසම්බන්ධතාවක් ද ($p < 0.001$), ලිංගික අතෘප්තිය (අඩු FSFI අගයන්) පොදු මානසික සෞඛ්‍ය ගැටලු (GHQ - 12) සමඟ ඍජු සහසම්බන්ධතාවක් ද ($p < 0.01$) පෙන්නුම් කළ අතර, රෙග්‍රේෂන් විශ්ලේෂණය, අයහපත් මානසික සෞඛ්‍ය මට්ටම තීරණය කරන ප්‍රබල සාධක වේ. මෙම සොයාගැනීම් අනුව, ක්වාසි අධිකරණ පද්ධතිය හා සම්බන්ධ වන කාන්තාවන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යය නගා සිටුවීම උදෙසා වෘත්තීය සායනික මනෝවිද්‍යාත්මක සේවාවන්, අනිවාර්ය පූර්ව - නෛතික විවාහ උපදේශන සහ ආයතනික මනෝ - සමාජයීය සහායක වැඩසටහන් කඩිනමින් ස්ථාපිත කිරීමේ ප්‍රායෝගික අවශ්‍යතාව අවධාරණය කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද : *විවාහක නො ගැළපීම, ලිංගික අතෘප්තිය, මානසික සෞඛ්‍යය, ක්වාසි අධිකරණය, මුස්ලිම් කාන්තාවන්, සායනික මනෝවිද්‍යාව*

මත්ද්‍රව්‍ය හඳුනාගැනීමේ රාජකාරිවල නිරත ශ්‍රී ලංකා පොලිස් නිල සුනඛයන්ගේ සෞඛ්‍ය අවදානම පිළිබඳ අපරාධ විද්‍යාත්මකව විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

සුමනසේකර, ඒ. එම්. එස්. ඩී.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
dinarasenudi5@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලංකාවේ මත්ද්‍රව්‍ය මර්දන මෙහෙයුම්වල දී පොලිස් නිල සුනඛ සේවය අත්‍යවශ්‍ය උපායමාර්ගික සම්පතකි. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ මත්ද්‍රව්‍ය සොයාගැනීමේ රාජකාරිවල නිරත නිල සුනඛයන් මුහුණ දෙන සෞඛ්‍ය අවදානම්, මෙහෙයුම් ආරක්ෂාව සහ සුභසාධන තත්ත්වය අපරාධ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් විමර්ශනය කිරීම යි. මෙරට ප්‍රධාන නිල සුනඛ කොට්ඨාසය පිහිටි අස්ගිරිය මූලික කරගනිමින්, වසර 5ක (2021 - 2026 මේ දක්වා) සංඛ්‍යාත්මක දත්ත සහ මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඇසුරෙන් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදී. මෙහෙයුම් කාර්ය බහුලත්වය සහ පොලිස් ඒකකයේ රහස්‍යභාවය හා ආරක්ෂිත සංවේදීතාව හේතුවෙන් පැවැති දත්ත සීමිතභාවය හමුවේ අරමුණු සහගත නියැදීම් ක්‍රමවේදය මඟින් සුනඛ හසුරුවන්නන්ගෙන් ප්‍රශ්නාවලි මඟින් ද, පශු වෛද්‍යවරුන් සහ ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්ගෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ද දත්ත රැස්කර ගන්නා ලදී. ප්‍රශ්නාවලි දත්තවල තහවුරුභාවය පරීක්ෂා කරමින්, දත්ත විග්‍රහය සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය සහ තේමාත්මක විශ්ලේෂණය යොදාගන්නා ලදී. අධ්‍යයනයට අනුව, දිවයින පුරා නිල සුනඛ සංඛ්‍යාව ප්‍රමාණවත් නොවීම, ප්‍රාදේශීය සායනික පහසුකම් ඌණතාව සහ දේශගුණික බලපෑම් ප්‍රධාන ගැටලු ලෙස හඳුනා ගැනිණි. සමබල ආහාර ලබාදුන්න ද, නිතිපතා පරීක්ෂණ සිදුවන්නේ ප්‍රධාන ඒකකයේ පමණක් වන අතර අනෙක් ප්‍රදේශවල දී එය සිදුවනුයේ මාස 6 කට වරක් හෝ රෝගාතුර වූ විට පමණි. හසුරුවන්නන්ගේ හදිසි අවස්ථා පිළිබඳ දැනුම අඩුකම මෙන්ම ආර්ථික අපහසුතා නිසා කෘතිම මත්ද්‍රව්‍ය ගෙන්වා ගැනීමේ නොහැකියාව සහ ඒ ආශ්‍රිත නීතිමය තහවුරුභාවය අවම වීම ද අනාවරණය විය. විශේෂයෙන්ම, පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණ සිදු කළ ද, විෂවේදී පරීක්ෂණ නොකිරීම නිසා අවම විෂ නිරාවරණයකින් පවා සිදුවන මරණීය හේතු නිශ්චිත ව තහවුරු කරගැනීමට නොහැකි වී ඇත. පොලිස් නිල සුනඛයන්ගේ සෞඛ්‍ය අවදානම් අවම කර මෙහෙයුම් සාර්ථක කිරීමට නම්, පරීක්ෂණ අනිවාර්ය කිරීම, හසුරුවන්නන්ට හදිසි ආපදා පුහුණුව ලබාදීම සහ ආරක්ෂිත උපකරණ සඳහා නීතිමය හා ආර්ථික ප්‍රතිපාදන සැලසීම පර්යේෂණය මඟින් යෝජනා කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *නිල සුනඛයින්, මත්ද්‍රව්‍ය නිරාවරණය, විෂවේදී පරීක්ෂණ, ක්ෂේත්‍ර මෙහෙයුම් අවදානම්, අස්ගිරිය පොලිස් ඒකකය*

ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා වසංගත ඉතිහාසය සහ Covid-19 ව්‍යාප්තිය: වසංගතයන්හි සමාජීය බලපෑම පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක්

නවරත්න, එන්. ආර්. එම්. ඩී. එම්.
ඉතිහාසය හා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය,
රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
dulikamadu803@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

වසංගත යනු සෞඛ්‍ය අර්බුදයක් පමණක් නොව, මානව සමාජයේ ආර්ථික හා සංස්කෘතික පැවැත්ම වෙනස් කරන සාධකයකි. ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ දැකිය හැකි 1930 දශකයේ මැලේරියා වසංගතය සහ Covid - 19 ව්‍යාප්තිය යනු රටේ සමාජ ව්‍යුහයට දැඩි ව බලපෑ අවස්ථා දෙකකි. එකිනෙකට වෙනස් කාලසීමාවන් දෙකක මතු වූ මෙම වසංගත මගින් ලාංකේය සමාජයට එල්ල වූ බලපෑම පිළිබඳව මෙහිදී අවධානය යොමු කෙරේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ "ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා සහ Covid - 19 වසංගත මගින් සමාජයට සිදු වූ බලපෑමෙහි ඇති සමානතා සහ වෙනස්කම් කවරේද?" යන්න සොයා බැලීම යි. ඒ අනුව සිදුකරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ අරමුණ වන්නේ "මැලේරියා සහ Covid - 19 වසංගත මගින් ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයට ඇති කළ බලපෑම සංසන්දනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමයි." 2026 වර්ෂයේ සිදු කරන මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලද අතර, එහි දී දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර නො වන අධ්‍යයනය යටතේ ද්විතීයික මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනය කරන ලදී. එමෙන් ම දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී යුග ද්විත්ත්වයේ පැවති සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලනික පසුබිම සළකා බලමින් සන්දර්භ විශ්ලේෂණය, තේමාත්මක සහ ඓතිහාසික සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයන් භාවිත කරමින් නිගමනවලට එළඹෙන ලදී. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව, මෙම අධ්‍යයනය මගින් 1934 - 1935 මැලේරියා වසංගතය සහ Covid - 19 සමය අතර පැවති සමානකම් අනාවරණය විය. එහි දී, එදා පැවති 'කැඳ දන්සල්' වැනි ප්‍රජා ආරක්ෂණ ජාල Covid - 19 සමයේදී ස්වයංක්‍රියව ප්‍රතිනිර්මාණය වූ අතර, එදා පුවත්පත් මගින් ඇති කළ "මදුරු භීතිකාව" මෙදා සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ "ඩිජිටල් තොරතුරු වසංගතයක්" බවට පත් විය. බ්‍රිතාන්‍යයන් දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමය අත්හැරිය ද, Covid - 19 සමයේ දී රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය විසින් දේශීය ප්‍රතිකාර දේශපාලනික ප්‍රචාරණයට යොදාගැනීමේ වෙනස්ම සංස්කෘතියක් මතු වූ අතර, එදා පැවති බෝග හුවමාරුව වෙනුවට මෙදා ඩිජිටල් පදනම් කරගත් අවිධිමත් ණය හුවමාරු ක්‍රම ග්‍රාමීයව නිර්මාණය විය. තව ද, යුග දෙකෙහි දී ම කාන්තාවන් ප්‍රජා සෞඛ්‍ය හා ආහාර කළමනාකරණයේ "අදෘශ්‍යමාන සෞඛ්‍ය ශ්‍රමිකයන්" ලෙස ක්‍රියා කර ඇති බව තහවුරු වේ. දැවැන්ත තාක්ෂණික පරතරයක් පැවතිය ද, ආපදා හමුවේ ලාංකීය සමාජය දක්වන "සමාජ - ජීව විද්‍යාත්මක ආරක්ෂණ රටාව" එකම අච්චුවක පවතින බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය විය. තාක්ෂණය මඟින් සෞඛ්‍ය පිරිවැය අවම කළ ද, එය පැරණි යටත් විජිත පන්තිමය විෂමතාවම "ඩිජිටල් පරතරයක්" ලෙස නැවත නිෂ්පාදනය කර ඇති බැවින්, අනාගත වසංගත පාලනයට මේකි ඓතිහාසික - සමාජීය හැසිරීම් පදනම් කරගත් ප්‍රවේශයක් අත්‍යවශ්‍ය බව මෙහි දී නිගමනය කළ හැක.

ප්‍රමුඛ පද: *අර්බුද කළමනාකරණය, කොවිඩ් - 19 වසංගතය, මැලේරියා වසංගතය, සමාජ බලපෑම, සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණය*

The Roots of Peace and Non-Violence: A Path to Social Cohesion

Ven. Saw Ma Na
Postgraduate Institute of Pali and Buddhist Studies,
University of Kelaniya, Sri Lanka
sawsawmana@gmail.com

Abstract

In today world, marked by global conflicts, social polarization, and heightened ideological tension, social cohesion has become a vital necessity. Buddhist philosophy provides a robust foundation linking individual mental tranquility directly to broader societal peace. This paper explores how the foundational Buddhist principles of non-violence (*ahiṃsā*) and loving-kindness (*mettā*) serve to foster peaceful coexistence and harmony within society. The objectives are "To systematically examine the core concepts of peace and non-violence (*ahiṃsā*) as articulated in Buddhist philosophy", "To evaluate how individual mental cultivate peace influences and shapes broader social cohesion", "To identify practical Buddhist approaches for mitigating conflict and promoting harmonious living in diverse societies". This study employs a qualitative, text-based research methodology. It relies on textual analyses of foundational Pāli canonical discourses, such as the Karaṇīyamettā Sutta and the Dhammapada, alongside historical literature on Buddhist philosophy and modern academic focus, using a comparative conceptual framework. The realization that all phenomena arise in dependent origination (paṭiccasamuppāda) reduces ego-centric attachment and fosters deep empathy (anukampā) toward others. The systematic cultivation of loving-kindness (*mettā*), compassion (*karuṇā*), sympathetic joy (*muditā*), and equanimity (*upekkhā*) acts as the primary antidote to group polarization and prejudice. Non-violence expressed through body, speech, and mind (*kāyakamma, vacīkamma, manokamma)* restrains physical aggression, harsh speech, and hate-speech, thereby strengthening mutual trust in the community. The Sangha's governance model characterized by regular communal harmony (*samagga*), democratic deliberation, and equitable sharing offers a historical archetype for maintaining social democracy and cohesion. Buddhist philosophy is not merely a theoretical framework. It provides a practical roadmap for social harmony. True peace does not originate from external structures alone, but from the cultivation of inner peace (*ajjhatta-santi*) within the individual. By integrating the Buddhist traditions of non-violence, patience (*khanti*), and mutual respect into modern social frameworks, contemporary societies can resolve deep-seated conflicts and build resilient social cohesion. So, Buddhas path of peace and non-violence is not merely a religious practice. It serves as a timeless, robust framework that cultivates social cohesion and harmony by first establishing tranquility within the individual heart.

Keywords: *Global Conflicts*, *Social Polarization*, *Ideological Tension*, *Mitigating Conflict*, *Communal Harmony*

මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මඟින් ආර්ථික ප්‍රබෝධය සහ පුද්ගල ජීවන තෘප්තිය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක් (බස්නාහිර පළාතේ ලෝක බැංකු ආධාරිත මාර්ග ව්‍යාපෘති ඇසුරින්)

ප්‍රනාන්දු, ඩී. සී. ඒ. සී. පී.
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
chamilafernando325@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම අධ්‍යයනය මඟින් බස්නාහිර පළාතේ ලෝක බැංකු ආධාරිත මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මඟින් ඇතිවන ආර්ථික ප්‍රබෝධය, පුද්ගල ජීවන තෘප්තිය සහ මානසික යහපැවැත්ම අතර පවතින සම්බන්ධතාව මනෝවිද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කොට්ටාව, හෝමාගම, වග, කළුඅග්ගල හා පාදුක්ක සහ කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මෝල්කාව, පාලින්දනුවර හා බදුරලිය යන මාර්ග ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ තෝරා ගන්නා ලදී. අරමුණුගත නියැදිකරණ ක්‍රමය භාවිත කරමින් මාර්ග භාවිත කරන්නන්, ප්‍රදේශවාසීන් සහ මාර්ග ආශ්‍රිත ආර්ථික කටයුතුවල නිරත පුද්ගලයන් ඇතුළත් ප්‍රතිචාරකයන් 50 දෙනෙකු නියැදිය ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. දත්ත 2026 ජූනි මාසයේ දී ලයිකට් පරිමාණ ප්‍රශ්න ඇතුළත් ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් රැස්කර Microsoft Excel භාවිතයෙන් විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ක්‍රම මඟින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව, ප්‍රතිචාරකයන්ගෙන් 90% ක් දෛනික ගමන් කාලය අඩුවී ඇති බවත්, 96% ක් ගමනාගමන පහසුව වැඩි වී ඇති බවත්, 84% ක් ප්‍රවාහන වියදම් අඩුවීම හේතුවෙන් මාසික ඉතිරිය වැඩිවී ඇති බවත් අනාවරණය විය. තවද, 96% ක් ගමනාගමන ආතතිය අඩු වී ඇති බවත්, 100% ක් සමාජ සබඳතා සහ පුද්ගලික සතුට වැඩිදියුණු වී ඇති බවත් පෙන්වා දී ඇත. මෙම සොයාගැනීම් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මඟින් ආර්ථික අවස්ථා, ගමනාගමන පහසුව සහ පුද්ගල යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කළ හැකි බව පෙන්වා දෙන පෙර ජාත්‍යන්තර අධ්‍යයනවල සොයාගැනීම් සමඟ සාමාන්‍යයෙන් අනුකූල වේ. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් Infrastructure-Led Growth Theory" Capability Approach සහ Subjective Well-Being Theory සමඟ ද අනුකූල වන අතර, මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය භෞතික හා ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ඉක්මවා පුද්ගලයන්ගේ මානසික හා සමාජීය යහපැවැත්ම සහ ජීවන තෘප්තිය වර්ධනය කිරීමට ද දායක වන බව පෙන්වා දෙයි. එබැවින්, මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන දායකත්වය වන්නේ මාර්ග සංවර්ධනය ආර්ථික වර්ධනයේ මෙවලමක් ලෙස පමණක් නොව, මානව යහපැවැත්ම සහ ජීවන තත්ත්වය ප්‍රවර්ධනය කරන මනෝවිද්‍යාත්මක හා සමාජීය සංවර්ධන සාධකයක් ලෙස ද සලකා බැලිය යුතු බව පෙන්වා දීම යි. එමඟින් අනාගත සංවර්ධන සැලසුම්කරණයේ දී ආර්ථික දර්ශක සමඟ මානසික යහපැවැත්ම, සමාජීය යහපැවැත්ම සහ ජීවන තෘප්තිය ද ඇතුළත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි.

මුඛ්‍ය පද: *මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, ආර්ථික ප්‍රබෝධය, ජීවන තෘප්තිය, මානසික යහපැවැත්ම, ගමනාගමන ආතතිය, ලෝක බැංකු ආධාරිත ව්‍යාපෘති*

ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම කෙරෙහි බලපාන සංරෝධක පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ගුණවර්ධන, ආර්. ඒ. ඩී.[1]*, භාෂණ, එම්.[2]
[1,2]තාක්ෂණ පීඨය,
යුරේසියානු සරසවිය, ශ්‍රී ලංකාව
*rg8473@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම පර්යේෂණය මගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම පිළිබඳ මහජන අදහස් හඳුනාගැනීම සහ එවැනි පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක විශ්ලේෂණය කිරීම සිදුකරන ලදී. සාම්ප්‍රදායික කඩදාසි පදනම් කරගත් ඡන්ද ක්‍රමයට විකල්පයක් ලෙස ඩිජිටල් තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේ හැකියාව පැවතිය ද, සයිබර් ආරක්ෂාව, දත්ත ආරක්ෂාව, තාක්ෂණික යටිතල පහසුකම්, නීතිමය රාමුව සහ මහජන විශ්වාසය සම්බන්ධ ගැටලු හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවයක් විය. ඒ අනුව ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් පිළිබඳ මහජන ආකල්ප හඳුනාගැනීම, එය හඳුන්වාදීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක හඳුනාගැනීම සහ සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග හඳුනාගැනීම අරමුණු කරමින් පර්යේෂණය සිදුකරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ නියෝජනය කළ ප්‍රතිචාර දැක්වූවන් 107 දෙනෙකුගෙන් ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් දත්ත රැස් කරන ලද අතර ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ක්‍රම මඟින් ද, විවෘත ප්‍රශ්නවලින් ලැබුණු දත්ත තේමාවන් අනුව විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව, ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් 85.05% ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් හඳුන්වා දිය යුතු බවත්, 77.57% අනාගතයේ එවැනි පද්ධතියක් භාවිත කිරීමට කැමති බවත් ප්‍රකාශ කර තිබුණි. එමෙන් ම 78.50% ක් ඩිජිටල් ඡන්ද ක්‍රමය කඩදාසි ඡන්ද ක්‍රමයට වඩා පහසු බව පිළිගෙන තිබූ අතර, 75.70%ක් මහජන දැනුවත්භාවය එවැනි පද්ධතියක් සාර්ථකව හඳුන්වාදීම සඳහා වැදගත් බව සඳහන් කර තිබුණි. තව ද සයිබර් ආරක්ෂාව, තාක්ෂණික යටිතල පහසුකම්, නීතිමය රාමුව, දේශපාලන බලපෑම් සහ මහජන විශ්වාසය ප්‍රධාන අභියෝග ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. විවෘත ප්‍රශ්නවලදී ද ඩිජිටල් දැනුම හා මහජන දැනුවත් භාවය, සයිබර් ආරක්ෂාව හා දත්ත ආරක්ෂාව, වැඩිහිටි ජනතාවගේ තාක්ෂණික අනුවර්තනය, තාක්ෂණික යටිතල පහසුකම් සහ දේශපාලන විශ්වාසය ප්‍රධාන අභියෝග ලෙස ඉස්මතු වී තිබුණි. ඒ අනුව ඩිජිටල් ඡන්ද පද්ධතියක් සඳහා සැළකිය යුතු මහජන කැමැත්තක් පැවති නමුත්, එය රටපුරා ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර සීමිත ප්‍රමාණයේ නියමු ක්‍රියාත්මක කිරීමක් සිදුකර පද්ධතියේ ආරක්ෂාව, තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරිත්වය සහ මහජන පිළිගැනීම සුදුසු බව නිර්දේශ කරයි.

මුඛ්‍ය පද : *සයිබර් ආරක්ෂාව, මහජන විශ්වාසය, තාක්ෂණික යටිතල පහසුකම්, නියමු ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඩිජිටල් ඡන්දය*

Sustainable Environment, Culture and Global Well - being

Spatial Assessment of Disaster Risk and Regional Development Inequality: A GIS-Based Study of Kalutara District, Sri Lanka

Munasinghe, D. L. N. K.
Faculty of Management,
Eurasian Campus, Sri Lanka
nuwanikalhari97@gmail.com

Abstract

Disasters have significant implications for regional development by damaging infrastructure, disrupting economic activities, affecting livelihoods, and intensifying existing social and spatial inequalities. This study assessed the spatial relationship between disaster risk and regional development inequality in Kalutara District, Sri Lanka, using a Geographic Information System (GIS)-based approach. The study aimed to assess the spatial distribution of disaster risk, examine variations in regional development among Divisional Secretariat (DS) Divisions, identify areas experiencing both high disaster risk and low levels of development, and provide recommendations for disaster-resilient regional planning. Secondary spatial and socioeconomic data related to flood and landslide exposure, population vulnerability, infrastructure, accessibility, socioeconomic conditions, and availability of essential services were collected from relevant government and institutional sources. GIS-based spatial analysis was conducted by standardizing and integrating the selected indicators to develop a composite Disaster Risk Index and Regional Development Index. Weighted overlay analysis, spatial overlay techniques, hotspot analysis, and correlation analysis were employed to identify spatial patterns and relationships between disaster risk and regional development conditions. The findings revealed considerable spatial variations in disaster risk and regional development across the DS Divisions of Kalutara District. Several areas were identified where relatively high disaster risk coincided with lower levels of regional development, indicating greater vulnerability and limited capacity to prepare for, respond to, and recover from disasters. The analysis further demonstrated that disaster risk and regional development inequality are spatially interconnected and should be jointly considered in regional planning and decision-making. The study concludes that GIS-based spatial assessment provides an effective tool for identifying vulnerable and development-disadvantaged areas. It recommends prioritizing high-risk and low-development areas for infrastructure improvement, enhancing accessibility to essential services, strengthening community-level disaster preparedness, and incorporating GIS-based disaster risk information into regional development planning and resource allocation in Kalutara District.

Keywords: *Disaster Risk, Regional Development Inequality, GIS - Based Spatial Analysis, Disaster Resilience, Kalutara District*

සමකාලීන දේශපාලන යථාර්ථය සන්නිවේදනය කිරීමෙහි ලා ටෙලිනාට්‍යයේ භූමිකාව (කුඹියෝ සහ සහෝදරයා ටෙලිනාට්‍යය ද්විත්වය ආශ්‍රිතව)

සුබෝධ්‍යා, බී. ටී.
සන්නිවේදනය හා නිර්මාණාත්මක කලා අධ්‍යනාංශය,
ශාස්ත්‍ර පීඨය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
bthilini13@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මෙම පර්යේෂණය මඟින් "කුඹියෝ" සහ "සහෝදරයා" යන නිර්මාණ ද්විත්ත්වය විමර්ශනය කරමින් ජනප්‍රිය ටෙලිනාට්‍ය කලාව ඔස්සේ සමකාලීන දේශපාලන යථාර්ථය සන්නිවේදනය වන ආකාරය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයක නිරත විය. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන මුඛ්‍ය අරමුණ වූයේ, ටෙලිනාට්‍ය ආඛ්‍යාන මඟින් දේශපාලන දෘෂ්ටිවාද නිරූපණය වන ආකාරය සහ එමඟින් ප්‍රේක්ෂකයාගේ සංජානනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම හඳුනා ගැනීම යි. "ශ්‍රී ලාංකේය ටෙලිනාට්‍ය සමකාලීන දේශපාලන යථාර්ථය සන්නිවේදනය කිරීමේ දී ප්‍රේක්ෂක දේශපාලන සංජානනය කෙරෙහි බලපෑම් කිරීමට යොදා ගන්නා සාධක කවරේ දැයි යන්න මෙහි මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස විමර්ශනය විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක ප්‍රවේශවල සංකලනයක් වන "මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය" භාවිත විය. මෙහි දී දත්ත රැස් කිරීමේ විධික්‍රම ලෙස ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ලබා ගැනීම උදෙසා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමයත්, ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම උදෙසා ටෙලිනාට්‍ය අධ්‍යක්ෂකවරු සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමයත් උපයෝගී කරගන්නා ලදී. පර්යේෂණයේ න්‍යායාත්මක පදනම සකස් කිරීම සඳහා දේශපාලන සන්නිවේදනය හා දේශපාලන යථාර්ථය අධ්‍යයනයට අදාළ ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ ද්විතීයික මූලාශ්‍ර ලෙස පරිශීලනය කරන ලදී. රැස් කරගත් දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී ටෙලිනාට්‍ය පෙළ විමර්ශනය සඳහා අන්තර්ගත විශ්ලේෂණයත්, ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය ඔස්සේ ලබාගත් දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණයත් භාවිත විය. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන තර්කය වනුයේ, ටෙලිනාට්‍ය යනු හුදු විනෝදාස්වාද මාධ්‍යයක් පමණක් නොව එය පවත්නා දේශපාලන විඥානය අවදි කරන ප්‍රධාන දේශපාලන සන්නිවේදන මෙවලමක් බව යි. එම තර්කය සනාථ කිරීම උදෙසා රෝලන්ඩ් බාත්, ස්ටුවර්ට් හෝල් සහ ජෝර්ජ් ගාර්බනර් වැනි විද්වතුන්ගේ න්‍යායාත්මක ආකෘති උපයෝගී කරගන්නා ලදී. මෙම පර්යේෂණ මඟින් මතු කළ නව දැනුම වනුයේ, ටෙලිනාට්‍යවල අන්තර්ගත සංකේත භාවිත, දෙබස් රචනය, චරිත නිරූපණය ආදී වූ සන්නිවේදන සාධක ප්‍රේක්ෂකයාගේ දේශපාලන විඥානය හැඩගැස්වීම උදෙසා සෘජුවම දායකවන බවයි. නිර්මාණකරුවා කේතනය කරන දේශපාලන සංදේශය, ප්‍රේක්ෂකයා විකේතනය කරගන්නා අයුරු සහ එමඟින් ඔවුන්ගේ දේශපාලනික දැක්ම ප්‍රතිනිර්මාණය වන ආකාරය පිළිබඳ සහසම්බන්ධතාවය මෙහි දී අනාවරණය විය.

මුඛ්‍ය පද: *දේශපාලන යථාර්ථය, ටෙලිනාට්‍ය ආඛ්‍යානය, දේශපාලන සන්නිවේදනය, ප්‍රේක්ෂක සංජානනය*

නායයෑම් අවදානම සහ පූර්ව සූදානම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (දිගන්න සහ අත්වැල්තොට යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් ඇසුරෙන්)

පත්මසිරි, කේ. ඩී. එස්.
පරිසර කළමණාකරණ අධ්‍යනාංශය,
සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය,
රජරට විශ්වවිද්‍යාලය
dilki0730@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් සිදුවන පරිසර පද්ධති වෙනස්වීම් සහ දේශගුණික විපර්යාස නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ කඳුකර ප්‍රදේශවල මෙන් ම බෑවුම් සහ උස්බිම් ප්‍රදේශවල ජනතාවට නායයෑම් අවදානම් තත්ත්වයන්ට නිතර මුහුණ දීමට සිදුව ඇත. විශේෂයෙන් ම කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ පාලින්දනුවර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය යනු නිරන්තරයෙන් නායයෑම් රතු නිවේදන නිකුත් කරනු ලබන අධි අවදානම් කලාපයකි. මෙම පසුබිම තුළ නායයාම් බහුලව සිදුවන කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ පාලින්දනුවර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් දිගන්න සහ අත්වැල්තොට යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් දෙක කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් එහි නායයෑම් අවදානම සහ පූර්ව සූදානම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. ඒ අනුව එම ප්‍රදේශවල ජනතාව අතර නායයෑම් අවදානම් තත්ත්වයන් සහ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් පිළිබඳ පවතින දැනුවත්භාවය සහ අවබෝධය කෙසේදැයි යන්න අධ්‍යනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස ගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීමේ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර ඇති අතර, දත්ත එකතු කිරීම සඳහා දිගන්න සහ අත්වැල්තොට යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල ප්‍රදේශවාසීන් සහ අදාළ ක්ෂේත්‍ර නිළධාරීන් ඉලක්ක කරගනිමින් ප්‍රශ්නාවලියක් සහ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යනය ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය වූ ප්‍රධාන සොයාගැනීම්වලට අනුව නිරන්තරයෙන් රතු නිවේදන නිකුත් කෙරෙන ප්‍රදේශයක් වුව ද, ප්‍රදේශවාසීන් අතර නායයෑමකට පූර්වයේ ඇතිවන භූමියේ හදිසි ඉරිතැලීම්, ගිලාබැසීම්, නිවාසවල බිත්ති පුපුරා යාම් වැනි ස්වාභාවික ලක්ෂණයන් සහ ජාතික ගොඩනැගිලි හා පර්යේෂණ සංවිධානය විසින් නිකුත් කරනු ලබන පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් පිළිබඳවද, හදිසි ආපදා අවස්ථාවක දී ක්‍රියාත්මක පිළිබඳ දැනුවත්භාවය මද මට්ටමක පැවතීම සහ හදිසි ආපදා අවස්ථාවකදී ක්‍රියාත්මක විය යුතු ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධය පවතින්නේ මද මට්ටමකිනි. තව ද, අවදානම් කලාපවල සිදුවන අනවසර ඉදිකිරීම් සහ ආපදා කළමණාකරණ ආයතන සමග පවතින අන්තර් ආයතනික සම්බන්ධීකරණ දුර්වලතා හේතුවෙන් ජීවිත හා දේපළ ආරක්ෂා කරගැනීමේ යාන්ත්‍රණයට දැඩි බාධාවක් වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි විය. සමස්තයක් ලෙස, නායයෑම් අවදානම් කලාපවල පූර්ව සූදානම තවදුරටත් විධිමත් කළ යුතු බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් පෙන්වා දෙයි. පාලින්දනුවර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ආපදා කළමණාකරණ වැඩපිළිවෙල යාවත්කාලීන කිරීම ඒ සඳහා ප්‍රදේශයේ අනවසර ඉදිකිරීම් ආදිය පිළිබඳ නිසි නීතිමය අධීක්ෂණය යාන්ත්‍රනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, අන්තර් ආයතනික සම්බන්ධීකරණය ශක්තිමත් කිරීම, ආපදා කමිටු ආදිය හරහා පූර්ව ස්වාභාවික ආපදා ලක්ෂණයන් හා පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම, ප්‍රායෝගික වැඩසටහන්, පුහුණු සැසි මඟින් කඩිනම් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ක්‍රමවේද ශක්තිමත් කිරීම, එම ක්‍රමවේද ජනතාවට වඩාත් සමීප කිරීම මඟින් අනාගත හානි අවම කරගත හැකි බව මෙම අධ්‍යනයෙන් නිගමනය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: *නායයෑම් අවදානම, රතු නිවේදන, පූර්ව සූදානම, ආපදා කළමණාකරණය*

නර්තනයෙහි අන්තර්ගත කලාත්මක ලක්ෂණ සහ ක්‍රීඩා ලක්ෂණ පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

රන්චාමර, ඩී. එල්. අයි. එස්.
සෞන්දර්ය කලා විශ්ව විද්‍යාලය
indunilranchamara@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

නර්තනය මානව සමාජයේ අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුමයේ ප්‍රධාන අංගයක් වන අතර එය සෞන්දර්යාත්මක ප්‍රකාශනයකි. සංස්කෘතික අනන්‍යතාව හා සමාජීය සන්නිවේදනය ප්‍රකාශන කලා මාධ්‍යයක් ලෙස දීර්ඝ ඉතිහාසයක් දරයි. නර්තනයේ මූලික මාධ්‍ය වන ශරීරය (චලනය) ආශ්‍රයෙන් සිදුකරනු ලබන කායික, මානසික, සමාජීය සහ අධ්‍යාත්මික ක්‍රියාවලියකි. ක්‍රීඩාව ද, විශේෂයෙන් සටන් ක්‍රීඩා ද සටන් කලා ලෙස භාවිත කරයි. ප්‍රවේණිගතව නර්තනය සහ ක්‍රීඩාව අංගයන් හි මූලධර්ම ක්‍රමවේද යාවත්කාලීන වෙයි. කාලානුරූපීව ඇතැම් විෂය කරුණු විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත්වන අතර ඇතැම් නවාංග විෂය ක්ෂේත්‍රයට එකතු වෙයි. එහෙත් සමකාලීන සමාජයේ නර්තන ක්‍රීඩා (Dance Sport) ශරීරය චලනය මඟින් බණ්ඩනය කිරීමේ නර්තන (Break Dancing) ආදී තරඟකාරී නර්තන ආකෘති ජාත්‍යන්තර ක්‍රීඩා ක්ෂේත්‍රයට ඇතුළත් වීමත් සමඟ නර්තනය ක්‍රීඩාවක් ලෙසද සැලකීම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය සංවාදයක් ගොඩනැඟී ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ නර්තනය කලාවක් සහ ක්‍රීඩාවක් ලෙස හඳුනාගන්නා සංකල්පීය, සෞන්දර්යාත්මක හා ක්‍රියාකාරී ලක්ෂණ තුලනාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා සන්දර්භය තුළ එහි ස්ථානය පැහැදිලි කිරීම යි. මේ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් භාවිත කරමින් නර්තන ආචාර්යවරුන්, නර්තන ශිල්පීන්, ක්‍රීඩා විද්‍යාඥයන් සහ විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරුන් සමඟ අර්ධ - ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන අතර සාහිත්‍ය හා ප්‍රතිපත්ති ලේඛන ද විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ. නර්තනයෙහි කලාත්මක ලක්ෂණ සහ ක්‍රීඩාත්මක ලක්ෂණ පිළිබඳව සඳහන් ලිඛිත මූලාශ්‍ර අධ්‍යනයේ දී ලින්ඩ්සේ ගරිනෝ විසින් රචිත – (Is Dance a Sport? A twenty – first century Debate) ලිපියෙහි නර්තනය කලාවක් ද ක්‍රීඩාවක් ද යන්න සරලව විග්‍රහ කළ නොහැකි බව දැක්වෙයි. නර්තන ශිල්පියාගේ තාක්ෂණික දක්ෂතාව, ශාරීරික ශක්තිය, පුහුණුව ක්‍රීඩාව සමඟ සම්බන්ධ බවත්, නර්තනයෙහි නිර්මාණශීලීත්වය, ප්‍රකාශන කලාව සමඟ සම්බන්ධ බව දැක්වෙයි. තවද, ජෙසන් හෝල්ට් විසින් රචිත ක්‍රීඩාව කලාවක්ද? නර්තනය කලාවක්ද? මූලාශ්‍රය සහ පික්කෝ මාර්කියුලා විසින් රචිත (The Intersection of Dance and Sport) මූලාශ්‍ර අධ්‍යනය මෙම පර්යේෂණය සඳහා වැදගත් වනු ඇත. නර්තනය නම් වූ මානව ක්‍රියාවලිය තුළ ක්‍රීඩාවන්හි මූලිකාංග සහ කලාත්මක මූලිකාංග ඇතුළත් උභය ලක්ෂණ සහිත විෂයක් ලෙස ද දැක්විය හැකිය. නමුත් නර්තනය නම් වූ කලාත්මක ක්‍රියාවලියේ අන්තර්ගත සුවපත්භාවය ශ්‍රව්‍ය, දෘශ්‍ය සහ මෙම උභය ලක්ෂණයන් ප්‍රබලව සංවර්ධනය වී ඇත. ශරීරය මූලික මාධ්‍ය වූ මෙම වෘත්තීන් දෙකෙහිම පොදු ලක්ෂණ අන්තර්ගත ය. නමුදු, ක්‍රීඩාවකට සාපේක්ෂව නර්තන කලාවේ රිද්මීය ලක්ෂණ අභිබවා තාලාත්මක ලක්ෂණ ප්‍රබල වේ. උක්ත දත්ත තේමාත්මක සහ තුලනාත්මක විශ්ලේෂණයට ලක් කෙරේ. පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන්නේ නර්තනය සෞන්දර්යාත්මක නිර්මාණශීලීත්වය, සංස්කෘතික උරුමය සහ කලාත්මක ප්‍රකාශනය නියෝජනය කරන අතරම ශාරීරික දක්ෂතාව, තරඟකාරීත්වය, විනය සහ කාර්යසාධන මිනුම් වැනි ක්‍රීඩාමය ලක්ෂණ ද ඇතුළත් බහුවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රයක් බවයි. මෙම අධ්‍යයනය අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුමය සුරැකීම, නර්තන අධ්‍යාපනය, කලා හා ක්‍රීඩා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සහ නර්තනය පිළිබඳ නව ශාස්ත්‍රීය සංවාදයක් ගොඩනැගීම සඳහා දායක වනු ඇත. ශරීර අශ්‍රේය මානව චර්යාවන් උපයෝගීතාවය අනුව නර්තනය ක්‍රීඩාවක් සහ කලාවක් ලෙස භාෂිත කළ හැකි බව පසක් විය. නර්තනයෙහි අන්තර්ගත නිර්මාණශීලීත්වය, සෞන්දර්ය, හැඟීම් ප්‍රකාශනය, අර්ථ නිරූපණය, රංග වින්‍යාසකරණය, සංස්කෘතික නියෝජනය ආදී කලාත්මක ලක්ෂණත්, ශාරීරික ශක්තිය, දරා ගැනීම, වේගය, නම්‍යශීලි බව, තරඟකාරීබව, ආදී උභය ලක්ෂණ සහිත විනයවත් වූ ක්‍රියාවලියක් ලෙස නර්තනය ප්‍රතීයමාන වේ.

මුඛ්‍ය පද: *නර්තනය, අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුමය, කලාව, ක්‍රීඩාව, තුලනාත්මක අධ්‍යයනය*

A Study on the Effects of Flood Disasters on Livelihoods and Local Economy in Kurunegala District

Rajapaksha, R. M. S. U.
Faculty of Graduate Studies,
Eurasian Campus, Sri Lanka
Sandunir483@gmail.com

Abstract

Flood disasters represent one of the most severe natural hazards affecting Sri Lanka, with the Kurunegala District experiencing acute vulnerability due to frequent and intense rainfall events. This study examined the effects of flood disasters on local livelihoods and economic activities within the Kurunegala District. Utilizing a descriptive research design executed across three systematic stages, primary data were gathered through structured questionnaires and face-to-face interviews with a sample of 120 flood-affected individuals in the district's most vulnerable divisions. Secondary data from government reports and published literature supplemented the primary empirical investigation. Data were processed and analyzed using non-parametric statistical methods alongside descriptive tools, including percentages and graphical representations. The findings revealed widespread socio-economic disruption across both rural and urban areas. Agricultural livelihoods sustained the highest direct losses, characterized by severe crop destruction, soil degradation, and prolonged field inundation, which reduced household incomes by up to 60% during post-flood recovery periods. Small enterprises experienced severe operational disruptions, inventory loss, and localized physical damage, leading to significant liquidity deficits and delayed commercial recovery. Furthermore, residential property damage and infrastructure destruction placed heavy financial burdens on low-income households, increasing dependence on high-interest informal credit. The study concluded that recurrent flooding in the Kurunegala District operates as a primary driver of persistent socio-economic vulnerability, disproportionately affecting agricultural workers and small business owners. To mitigate future losses, disaster management strategies must prioritize the construction of flood-resilient drainage infrastructure, establish micro-insurance schemes for small businesses and farmers, and integrate localized early-warning systems into divisional policy frameworks.

Keywords: *Flood Disasters, Livelihoods, Local Economy, Socio Economic, Kurunegala District*

ශ්‍රී ලාංකේය පහතරට බෙර වාදන කලාව සංරක්ෂණය සහ ජනගත කිරීම උදෙසා නව ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව

රන්චාමර, ඩී. එල්. අයි. එස්.
සෞන්දර්ය කලා විශ්ව විද්‍යාලය
indunilranchamara@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ශ්‍රී ලාංකේය පහතරට බෙර වාදන කලාව අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුමයේ වැදගත් අංගයක් වන අතර, එය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ප්‍රධාන ගුරු ශිෂ්‍ය සම්ප්‍රදාය ඔස්සේ මොඛිකව සම්ප්‍රේෂණය වී ඇත. එහෙත් සමාජ, අධ්‍යාපනික සහ තාක්ෂණික වෙනස්කම් හේතුවෙන් මෙම සම්ප්‍රදාය විධිමත් ලෙස ලේඛනගත කිරීමේ අවශ්‍යතාව වර්තමානයේ වැඩි අවධානයට ලක්ව ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ පහතරට බෙර වාදන සම්ප්‍රදාය සංරක්ෂණය, ඉගැන්වීම සහ ජාත්‍යන්තර සමාජයට ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා ස්වර ප්‍රස්තාරකරණයේ දායකත්වය විමර්ශනය කිරීමයි. ලෝකයේ විෂයක් ලෙස ප්‍රචලිත බොහෝ වාද්‍ය භාණ්ඩ සඳහා විධිමත් ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමයක් පවතී. විශේෂයෙන් ම තාල වාද්‍ය භාණ්ඩ සඳහා ද සුවිශේෂී වූ ස්වර ප්‍රස්තාකරණ ක්‍රම ඇත. නමුත් ශ්‍රී ලාංකේය බෙර වාදන සඳහා විධිමත් ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය දැඩිව පවතිනු ඇත. එම රික්තකය සම්පූර්ණ කිරීමේ මූලික පියවරක් ලෙස මෙම පර්යේෂණය දැක්විය හැකිය. ශ්‍රී ලාංකේය බෙර වාදන භාණ්ඩ විශාල ප්‍රමාණයක් පවතින බැවින් සීමාන්විතව පහතරට බෙර වාදනය සුවිශේෂී කොට ගෙන මෙම පර්යේෂණය මෙහෙයවීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මේ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් භාවිත කරමින් පහතරට බෙර ගුරුවරුන්, ප්‍රවීණ ශිල්පීන් සහ සංගීත අධ්‍යාපනවේදීන් සමඟ අර්ධ - ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන අතර, පුහුණු සැසි, ප්‍රසංග සහ පවතින ස්වර ප්‍රස්තාර, සංගීත ලේඛණ හා අදාළ සාහිත්‍ය ද විශ්ලේෂණයට ලක් කෙරේ. බටහිර වාද්‍ය භාණ්ඩයක් වන ඩ්‍රම් කිට් හි (Drum kit) ස්වර ප්‍රස්තාරකරණයේ මූලිකාංග ඇසුරෙන් තාල ලකුණු (Time Signature), බෙර ආඝාත අවධාරණය (Drum Accents), ශිල්පීය දක්ෂතා වන පෙරලීම් (Rolling), සහ මූලික බෙර අක්ෂර වාදනය කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම සටහන් කිරීමට අවශ්‍ය දේශීය අනන්‍යතාවයකින් යුත් සංකේත භාවිතයෙන් නවමු ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු වේ. රැස් කරන ලද දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් අර්ථකථනය කරනු ලැබේ. පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන්නේ විධිමත් ස්වර ප්‍රස්තාරකරණය මඟින් පහතරට බෙර වාදන රටා නිරවද්‍ය ලෙස ලේඛණගත කිරීම, ඉගෙනීම සහ ඉගැන්වීම පහසු කිරීම, ප්‍රාදේශීය වෙනස්කම් සුරක්ෂිත කිරීම සහ තරුණ පරපුර අතර මෙම සම්ප්‍රදාය ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සැළකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දෙන බව යි. එමෙන් ම ඩිජිටල් ලේඛනගත කිරීම හා ප්‍රමිගත ස්වර ප්‍රස්තාර පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම මඟින් පහතරට බෙර වාදන කලාවේ තිරසාර පැවැත්ම සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රවර්ධනය ශක්තිමත් කළ හැකි බව ද මෙම අධ්‍යනයෙන් අවධාරණය කරණු ඇත. උක්ත ප්‍රමිතිගත ස්වර ප්‍රස්තාර ක්‍රමවේදයකට අනුව පහතරට බෙර වාදන ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට අනුගතව මාර්ගගත හා විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රම මඟින් ඉගැන්වීම පහසු වනු ඇත. එමඟින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව තුළ ශ්‍රී ලාංකේය බෙර වාදනය ඉගෙනීමේ ආශක්ත බව තීව්‍රර වනු ඇත. පහතරට බෙර වාදනය සඳහා විධිමත් ස්වර ප්‍රස්තාරකරණ ක්‍රමවේදයක් ගොඩනැගීම මඟින් දේශීය අනෙකුත් බෙර වාදන ක්‍රම සඳහා උක්ත ක්‍රමවේදය භාවිත කළ හැකි ය. මෙම පර්යේෂණය අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුම සංරක්ෂණය, සංගීත අධ්‍යාපනය සහ ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික වාද්‍ය කලාව ලේඛනගත කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික හා ප්‍රතිපත්තිමය දායකත්වයක් සපයනු ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *අස්පෘශ්‍ය සංස්කෘතික උරුම, පහතරට බෙර වාදනය, ස්වර ප්‍රස්තාරකරණය, සංරක්ෂණය, සංගීත අධ්‍යාපනය*

Highlights from the
2nd NILE-EURASIAN INTERNATIONAL SYMPOSIUM

NEXS

3rd NILE-EURASIAN INTERNATIONAL SYMPOSIUM 2026

"Sustainable Graduates, Sustainable Nation"

The Nile - Eurasian Symposium brings together a diverse community of scholars, researchers, educators and professionals from around the world to exchange ideas, share knowledge, and explore innovative solutions to global challenges.

NEXS aims to provide a multidisciplinary platform for sharing innovative research findings, promoting academic excellence, and strengthening global partnerships for sustainable development.

ISSN
ISSN 3051-4835
9 773051 483006

Eurasian Campus
No.130A/3,
Horana Rd, Kesbewa

Eurasian Campus
No.264, 100Ft Rd,
Mirijjhawila, Hambanthota

Eurasian International Institute
No.91, SIBCC Head Office
Seelananda Nahimi Mw, Delthara,
Piliyandala

Eurasian International
College and CC House
No.264, 100Ft Rd,
Mirijjhawila, Hambanthota

Eurasian International
College and Pre School,
44, Mihindu Mawatha,
Kesbewa